

ส่วนที่ ๒

ยุทธศาสตร์การพัฒนางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

๑.๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐)

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตามการตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างๆ รวม ๖ คณะอันประกอบด้วย คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

สถานการณ์ แนวโน้ม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

๑. บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เป็นต้นมาได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๖๐ ที่ร้อยละ ๓.๙ ถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเทียบกับร้อยละ ๖.๐ ต่อปีในช่วงเวลาเกือบ ๖ ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถ

ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพภาคบริการและภาคเกษตรมีผลผลิตการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ

นอกจากนั้น ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีความเสี่ยงเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมืองตลอดจนส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักและความสามัคคี

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงาน และวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลัง ของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

๒. ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อน ละเอียดยิ่งขึ้น และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ ที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างสามัคคีของคนในชาติที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกัน อย่างยั่งยืนนอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจ ที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ หรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎ ระเบียบ ทิศทางความสัมพันธ์และมาตรฐานสากลต่างๆ ทั้งในด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจ รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกระบบ อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ รวมทั้งปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมือง

ในทางกลับกัน ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ต

ในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยให้ เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตาม อย่างใกล้ชิด อาทิการรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะ รุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ๆ

นอกจากนั้น ประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี ๒๕๗๔ จะ ก่อให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคนสูงวัยที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่าง ต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นประชากรใน ประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติและ พฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีที่ เหมาะสมมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป

ในขณะเดียวกัน โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย อาจทำให้เกิดความต้องการแรงงาน ต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนจำนวนแรงงานไทยที่ลดลง ซึ่งปัจจัยด้านการเปิดเสรีในภูมิภาคและ ความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาคจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นมี ความสะดวกมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าออกประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพซึ่งมีแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายไปเรียนหรือทำงานในทั่วทุกมุมโลก สูงขึ้น ทั้งนี้ การย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงอาจจะเป็นไปได้ที่ ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศผู้รับของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านขณะที่ประชากรไทยโดยเฉพาะ แรงงานทักษะอาจมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไปยังประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ดีกว่า อาจทำให้การแย่งชิง แรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะยังทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการ เปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมไทย

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้นทั้ง ในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์เนื่องกับความมั่นคงด้าน อาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่างๆ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสีย ความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ดี ระดับความรุนแรงของ ผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่าง ๆ ดังกล่าวที่แต่ละ ประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียวการรักษาและบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการจะได้รับความสำคัญและความสนใจจากนานาประเทศ รวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกรวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้าน พลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นกฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความ เข้มข้นและเข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมายการ พัฒนาที่ยั่งยืน และบันทึกความตกลงปารีสจะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของ การจ้างงานและอาชีพ สาขการผลิตและบริการใหม่ๆ ความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามและความ เสี่ยงด้านอื่นๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาชญากรรมไซเบอร์ รูปแบบการก่อสงครามที่ใช้เทคโนโลยี เป็นเครื่องมือ การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ เทคโนโลยีและ สินค้าและบริการ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รวดเร็วและคาดการณ์ได้ยากการเกิดขึ้น ของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ที่จะส่งผลให้การเฝ้าระวังด้านการสาธารณสุขในประเทศมีความสำคัญมากขึ้น

อาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกัน และรองรับผลกระทบต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทาง เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่างๆ โดยการ เปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทั้งการจ้างงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและ ลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาด งานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติโดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปกระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมือง วิถีชีวิตที่ เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่อาจจะมีผลกระทบรุนแรงมากขึ้น ซึ่ง ปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆ

ข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่ เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่างๆ ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการ ดำเนินงานอย่างบูรณาการ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทย จำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลาง ความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และกติกาใหม่ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่าง รวดเร็วซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบ การเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการ สาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศ ไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนามาบนพื้นฐาน นโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งผลให้เกิดการสร้างห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจในทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่การเสริมสร้าง คุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและ อาหาร การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายเชิงนิเวศ การส่งเสริมการดำเนินชีวิตและธุรกิจ และการพัฒนาและ ขยายความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการมีข้อกำหนดของรูปแบบและ กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ที่ชัดเจน ขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ กฎหมาย ระบบภาษีต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่สามารถอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพ การแข่งขันที่สูงขึ้น และสามารถใช้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อ การพัฒนาประเทศมากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาชาติในระดับ ภูมิภาคและระดับโลก เพื่อกระชับและสร้างสัมพันธ์ไมตรี เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งจะก่อให้เกิด การสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการที่จะ ยกระดับมาตรฐานและมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกติกาสากลในด้านต่างๆ ขณะเดียวกันประเทศไทย จำเป็นต้องเร่งให้มีการปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดีและมีเสถียรภาพทาง

การเมือง มีการส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคี และลดความขัดแย้งภายในประเทศ โดยที่นโยบายการพัฒนาต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะพฤติกรรมของประชากรที่อาจมีความแตกต่างจากปัจจุบันมากขึ้น

ดังนั้น ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุม อย่างไรก็ตาม หลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดการปรับตัวซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคตจึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ต้องบรรลุ พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่างๆ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการบนพื้นฐานประชาธิปไตย ยุทธศาสตร์หลักจะเป็เป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศ และถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจและพื้นที่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่พิเศษต่างๆ อาทิ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพื่อการพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๓. วิสัยทัศน์ประเทศไทย

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ และประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วนมีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจนเศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้อาจสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้า

อย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้าง การพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญาทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐาน ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกิน ความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดี ขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่ง ประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและ ปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุขเศรษฐกิจพัฒนา อย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคมนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้าง การเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

๔.๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

- (๑) การรักษาความสงบภายในประเทศ
- (๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง
- (๓) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความ มั่นคงของชาติ
- (๔) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึง องค์กรภาครัฐและที่มีใช้ภาครัฐ
- (๕) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

๔.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- (๑) การเกษตรสร้างมูลค่า
- (๒) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
- (๓) สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว
- ๔.๔ โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก
- (๕) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

๔.๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

- (๑) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม
- (๒) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต

- (๓) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
- (๔) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย
- (๕) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี
- (๖) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- (๗) การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ

๔.๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

- (๑) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- (๒) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
- (๓) การเสริมสร้างพลังทางสังคม
- (๔) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง

๔.๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- (๑) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว
- (๒) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล
- (๓) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ
- (๔) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง
- (๕) พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- (๖) ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

๔.๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

- (๑) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส
- (๒) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่
- (๓) ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ
- (๔) ภาครัฐมีความทันสมัย
- (๕) บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ
- (๖) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (๗) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น
- (๘) กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙-๑๑ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนี้ ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และ ทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดทำรายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย

๑. ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๑.๑ หลักการ

๑.๒ จุดเปลี่ยนสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๑๒

๑.๓ ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๒. การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศ

๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๓.๑. วัตถุประสงค์

๓

๓.๒. เป้าหมายรวม

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มีทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมี ๖ ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และอีก ๔ ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

๔.๑ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

๔.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๔

๔.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

๔.๔ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔.๕ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน

๔.๖ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

๔.๗ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

๔.๘ ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

๔.๙ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

๔.๑๐ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

๕. การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒สู่การปฏิบัติ

๕.๑ หลักการ

๕.๒ แนวทางขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๕.๓ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๑.๓ แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด

➔ แผนพัฒนาภาคเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ ฉบับทบทวน

๑. สภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง ภาคเหนือ ประกอบด้วย ๑๗ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน พิชณุโลก ตาก อุตรดิตถ์ สุโขทัย เพชรบูรณ์ นครสวรรค์ กำแพงเพชร พิจิตร และ อุทัยธานี เป็นพื้นที่เชื่อมโยงเศรษฐกิจกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง กลุ่มประเทศเอเชียใต้ และกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยมีอาณาเขต ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านตะวันออกและ ด้านเหนือ มีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน และด้านตะวันตก ติดต่อ สหภาพเมียนมา

๑.๒ พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ มีพื้นที่รวม ๑๐๖.๐๓ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓ ของพื้นที่ประเทศ ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่ ตอนบนเป็นที่สูง เป็นภูเขา ป่าไม้ และแหล่งต้นน้ำลำธาร พื้นที่ตอนล่างเป็นภูเขาสูงทางทิศตะวันตก และ ทิศตะวันออก ตอนกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่มของแม่น้ำปิง วัง ยม น่าน สะแกกรัง และป่าสัก

๑.๓ ภูมิอากาศ มีอากาศร้อนชื้นสลับร้อนแห้งแล้ง แบ่งเป็น ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ช่วงเดือน กุมภาพันธ์-พฤษภาคม มีอากาศร้อนและแห้งแล้ง โดยเฉพาะเดือนมีนาคมและเมษายน จังหวัดที่มีอุณหภูมิ สูงสุด คือ อุตรดิตถ์ ฤดูฝน ช่วงเดือนพฤษภาคม –ตุลาคม ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปี ๒๕๕๘ เท่ากับ ๑,๐๕๓.๑๐ มิลลิเมตร จังหวัดที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เชียงราย ฝนตก น้อยที่สุด คือ ลำปาง ฤดูหนาว ช่วงเดือน ตุลาคม-กุมภาพันธ์อากาศหนาวเย็น ได้รับอิทธิพลของลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือจากประเทศจีน จังหวัดที่มีอุณหภูมิต่ำสุด คือ จังหวัดเชียงราย

๑.๔ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปี ๒๕๕๘ จากพื้นที่ภาครวม ๑๐๖.๐๓ ล้านไร่ จำแนกเป็นพื้นที่ป่าไม้ ๕๖.๔๙ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๕๓.๓ พื้นที่ทำการเกษตร ๓๒.๕๐ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๓๐.๖ และพื้นที่ใช้ประโยชน์ อื่นๆ ๑๗.๐๓ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑๖.๑ ของพื้นที่ภาค

๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๕.๑ ดิน สภาพดินเป็นดินร่วนปนดินเหนียวที่เกิดจากตะกอนลำน้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะดินบริเวณลุ่มแม่น้ำต่างๆ เหมาะสม สำหรับการทำนา ประมาณ ๑๖.๔ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๑๕.๕ ของพื้นที่ภาค และปลูกพืชไร่ประมาณ ๒๐.๐ ล้านไร่ หรือ ร้อยละ ๑๘.๙ ของพื้นที่ภาค

๑.๕.๒ แหล่งน้ำมีลุ่มน้ำขนาดใหญ่ ๘ ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำปิงลุ่มน้ำวัง ลุ่มน้ำยม ลุ่มน้ำน่าน ลุ่มน้ำ สาละวิน ลุ่มน้ำกก ลุ่มน้ำป่าสัก และลุ่มน้ำสะแกกรัง ลำน้ำหลักของภาค ได้แก่ แม่น้ำปิง แม่น้ำวัง แม่น้ำยม และ แม่น้ำน่าน ซึ่งไหลไปบรรจบกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาที่จังหวัดนครสวรรค์ รวมทั้งมีแหล่งน้ำธรรมชาติ ขนาดใหญ่ในพื้นที่ ได้แก่ กว๊านพะเยา (พะเยา) บึงบอระเพ็ด (นครสวรรค์) และ บึงสีไฟ (พิจิตร) นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำบาดาลสำคัญในภาคเหนือตอนบน ได้แก่ แอ่งเชียงใหม่และแอ่งลำพูน สำหรับภาคเหนือตอนล่าง มี แหล่งน้ำบาดาลขนาดใหญ่อยู่บริเวณที่ราบลุ่มเหนือจังหวัดนครสวรรค์ขึ้นไปถึงจังหวัดอุตรดิตถ์ คุณภาพของน้ำ บาดาลส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ที่บริโภคได้

๑.๕.๓ ป่าไม้ภาคเหนือมีพื้นที่ป่าไม้มากที่สุดของประเทศ ในปี ๒๕๖๐ ภาคเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ ๕๖.๓๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕ ของพื้นที่ภาค หรือร้อยละ ๕๕.๒ ของพื้นที่ป่าไม้ประเทศ ลักษณะเป็น ป่าดงดิบ ป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง โดยเฉพาะจังหวัดในภาคเหนือตอนบน เช่น เชียงใหม่ ตาก และแม่ฮ่องสอน

๒. โครงข่ายคมนาคมขนส่งและการบริการสาธารณูปโภค

๒.๑ โครงข่ายถนน เชื่อมโยงกับโครงข่ายหลักของประเทศและเชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้าน สปป.ลาว เมียนมา และสามารถเชื่อมโยงไปยังจีนตอนใต้

๒.๑.๑ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) เริ่มต้นที่กรุงเทพมหานคร สิ้นสุด ที่ด่านพรมแดนแม่สาย อ.แม่สาย จังหวัดเชียงราย เชื่อมโยงกับประเทศเมียนมาที่ท่าขี้เหล็ก เป็นระยะทาง ทั้งสิ้น ๙๙๔.๗๕ กิโลเมตร และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑ (สายอินทร์บุรี – เชียงใหม่) เป็นทางหลวง แผ่นดินสายหลักแนวเหนือ – ใต้ เชื่อมการคมนาคมระหว่างจังหวัดในภาคกลางกับจังหวัดในภาคเหนือระยะทาง ๕๔๕.๗๘ กิโลเมตร

๒.๑.๒ เส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ – ใต้ (North-South Economic Corridor : NSEC) หรือเส้นทาง RmA เชื่อมโยงระหว่างคุนหมิง จีนตอนใต้ มายังเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว เข้าสู่ ประเทศไทยผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ ๔ (เชียงของ-ห้วยทราย) ที่ อ.เชียงของ จ.เชียงราย ผ่าน ทางหลวงหมายเลข ๑ ลงสู่ภาคกลางและภาคใต้ เชื่อมไปถึงมาเลเซียและสิงคโปร์

๒.๑.๓ เส้นทางแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor : EWEC) หรือเส้นทาง R๒ เชื่อมโยง ๔ ประเทศ ได้แก่ เมียนมา ไทย ลาว และเวียดนาม โดยเชื่อมโยงจาก เมียนมา ผ่านสะพานมิตรภาพไทย-เมียนมา แห่งที่ ๑ สู่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก-พิษณุโลก-เพชรบูรณ์ เข้าสู่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๒ (ชัยภูมิ ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ มุกดาหาร) และเชื่อมสู่ สปป.ลาว ผ่านสะพานมิตรภาพแห่งที่ ๒ (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) เป็นเส้นทาง เชื่อมโยงการค้าการลงทุนภายใต้กรอบความร่วมมือกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง (GMS)

๒.๒ รถไฟ มีเส้นทางรถไฟกรุงเทพฯ - เชียงใหม่ สามารถเชื่อมโยงสู่ทางรถไฟสายตะวันออก เฉียงเหนือที่สถานีรถไฟชุมทางบ้านภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๒.๓ สนามบิน มี ๑๒ แห่ง เป็นสนามบินนานาชาติ ๒ แห่ง คือ ท่าอากาศยานนานาชาติเชียงใหม่ และท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และสนามบินในประเทศ ๑๐ แห่ง ได้แก่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน น่าน พิษณุโลก สุโขทัย แพร่ แม่สอด ตาก เพชรบูรณ์ และปาย ๓ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๒.๔ ด้านชายแดน มี ๘ ด้านถาวร ๒๑ จุดผ่อนปรนที่เป็นจุดเชื่อมโยงการค้าชายแดนกับประเทศ เพื่อนบ้าน

๒.๕ แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่อยู่ระหว่างดำเนินการในภาค ได้แก่ รถไฟฟ้าทางคู่ ช่วงปากน้ำโพ - เด่นชัย ช่วงเด่นชัย - เชียงใหม่ และ ช่วงเด่นชัย - เชียงราย - เชียงของ รวมถึงรถไฟความเร็วสูง กรุงเทพฯ - เชียงใหม่ และสนามบินนานาชาติเชียงใหม่แห่งที่ ๒ อยู่ระหว่างเสนอโครงการ

๒.๖ บริการสาธารณูปโภค ๒.๖.๑ ไฟฟ้า มีระบบสายส่งเชื่อมโยงกับระบบสายส่งของประเทศและมีโรงงาน และเขื่อนผลิต กระแสไฟฟ้าที่สำคัญ ได้แก่ โรงไฟฟ้าแม่เมาะ (ลำปาง) โรงไฟฟ้าลานกระบือ (กำแพงเพชร) เขื่อนสิริกิติ์ (อุตรดิตถ์) เขื่อนภูมิพล (ตาก) และเขื่อนแม่งัดสมบูรณ์ชล (เชียงใหม่) ๒.๖.๒ ประปา มีระบบบริการประปาครอบคลุมพื้นที่เขตเมือง ในพื้นที่ความรับผิดชอบ ของสำนักงานประปาเขต ๙ (เชียงใหม่) และ สำนักงานประปาเขต ๑๐ (นครสวรรค์) นอกจากนี้มีระบบประปา ของ อปท. และประปาหมู่บ้าน

๓. สภาพเศรษฐกิจและรายได้

๓.๑ ภาพรวมเศรษฐกิจ

๓.๑.๑ เศรษฐกิจของภาคเหนือมีขนาดเล็ก มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค ณ ราคาประจำปี ๒๕๕๙ เท่ากับ ๑,๑๓๒,๘๖๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗.๘ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ ซึ่งมีสัดส่วนเล็กลง เมื่อเทียบกับปี ๒๕๕๔ ที่มีสัดส่วนร้อยละ ๘.๙ ของประเทศ

๓.๑.๒ โครงสร้างเศรษฐกิจขับเคลื่อนโดยภาคบริการและภาคเกษตร ในปี ๒๕๕๙ ภาคบริการมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๕๖.๓ ส่วนใหญ่เป็นการค้าส่งค้าปลีก การศึกษา และบริการภาครัฐ สำหรับโรงแรมและภัตตาคารมีแนวโน้มขยายตัวสูงสอดคล้องกับการเติบโตของการท่องเที่ยว ภาคเกษตร มีสัดส่วนร้อยละ ๒๔.๕ ของผลิตภัณฑ์ภาค ซึ่งเป็นการผลิตพืชเกือบทั้งหมด ส่วนภาคอุตสาหกรรมมีบทบาทน้อย เพียงร้อยละ ๑๙.๒ ซึ่งส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๖๒ เป็นอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม

๓.๑.๓ เศรษฐกิจภาคเหนือขยายตัวต่ำกว่าระดับประเทศ ในปี ๒๕๕๙ เศรษฐกิจภาคเหนือ ขยายตัวร้อยละ ๑.๘ ขณะที่ประเทศขยายตัวร้อยละ ๓.๓ เป็นผลจากการหดตัวของภาคเกษตรที่ลดลงมาก ถึงร้อยละ ๖.๐ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง และราคาผลผลิตตกต่ำทำให้เกษตรกรลดการผลิต ส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อของเกษตรกร ขณะที่ภาคบริการขยายตัวได้ดีทุกสาขา โดยเฉพาะสาขาการค้าส่งและ ค้าปลีก และสาขาการให้บริการทางการเงินฯ ที่ขยายตัวร้อยละ ๑๒.๘ และ ๗.๐ ตามลำดับ

๓.๑.๔ รายได้เฉลี่ยต่อประชากรต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ ในปี ๒๕๕๙ ผลิตภัณฑ์ภาค ต่อหัวประชากรของภาคเหนือ (GRP Per capita) เท่ากับ ๙๘,๙๙๙ บาทต่อคนต่อปี ยังห่างจากระดับประเทศ เกือบ ๑ เท่า จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ จังหวัดลำพูน (๑๗๒,๗๑๗ บาท) กาแพงเพชร (๑๓๗,๘๘๒ บาท) และ เชียงใหม่ (๑๓๐,๐๓๔ บาท) เนื่องจากเป็นแหล่งอุตสาหกรรมและพื้นที่ เศรษฐกิจหลักของภาค ขณะที่จังหวัดแพร่ (๖๔,๘๘๓ บาท) สุโขทัย (๖๔,๗๓๒ บาท) และแม่ฮ่องสอน (๖๑,๒๕๕ บาท) มีรายได้เฉลี่ยต่อประชากรต่ำที่สุดในภาค ๔ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๓.๑.๕ พื้นที่เศรษฐกิจค่อนข้างกระจุกตัวในจังหวัดใหญ่ โดยจังหวัดที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ ที่สุดของภาค คือ จังหวัดเชียงใหม่ สัดส่วนร้อยละ ๑๙.๖ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดกำแพงเพชร ร้อยละ ๙.๔ นครสวรรค์ ร้อยละ ๙.๒ และเชียงรายร้อยละ ๘.๘ ขณะที่แม่ฮ่องสอนมีขนาดเล็กที่สุดเพียงร้อยละ ๑.๑ ทั้งนี้พื้นที่เศรษฐกิจ ไม่มีความเปลี่ยนแปลงจากช่วงที่ผ่านมามากนัก

๓.๒ เศรษฐกิจรายสาขา

๓.๒.๑ ภาคเกษตร

๑) ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจภาคเหนือ ทั้งในด้านเป็นฐานรายได้หลัก ของประชากรส่วนใหญ่ และการจ้างงาน ในปี ๒๕๕๙ ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรมีมูลค่า ๒๗๗,๓๖๑ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๒๔.๕ ของผลิตภัณฑ์ภาค ผลผลิตเกษตรของภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์ จากพืช ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงานในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นการทำเกษตร แปลงใหญ่ที่ยังมีการใช้สารเคมีสูง สำหรับการผลิตพืชผัก และไม้ผล ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือตอนบน โดยระบบ การผลิตปรับสู่เกษตรอินทรีย์มากขึ้น ซึ่งยังอยู่ในระดับเกษตรอินทรีย์ตามวิถีพื้นบ้าน แต่มีแนวโน้มขยายสู่ เชิงพาณิชย์พืชอินทรีย์สำคัญ ได้แก่ ชาอินทรีย์ ในพื้นที่จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง และแม่ฮ่องสอน ข้าวอินทรีย์และข้าวหอมมะลิอินทรีย์ ในจังหวัดเชียงราย พะเยา และ เชียงใหม่ รวมทั้งพืชผักและผลไม้เมืองหนาว

๒) พื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ในปี ๒๕๕๙ มีพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร รวม ๓๒.๕ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ของพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรทั้งประเทศ โดยพื้นที่เกษตรของ ภาคเหนือส่วนใหญ่อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ค่อนข้างราบ เหมาะสำหรับปลูกข้าวและพืชไร่ มีความเหมาะสมในการทำเกษตรแปลงใหญ่ ขณะที่จังหวัดในภาคเหนือ ตอนบนมีพื้นที่เกษตรไม่มากเนื่องจากเป็นภูเขาสูงสลับที่ราบเชิงเขา และมีขนาดฟาร์มเล็กมากประมาณ ๑๐ ไร่ ต่อครัวเรือน จึงเหมาะกับเกษตรแบบประณีตหรือเกษตรอินทรีย์

๓) พื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตรของภาคเหนือสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ โดยในปี ๒๕๕๙ มีสัดส่วนร้อยละ ๒๗.๘ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑.๙ ครอบคลุม พื้นที่ประมาณ ๙.๐๒ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๖ ของพื้นที่ชลประทานทั้งประเทศ พื้นที่โครงการชลประทาน ของภาคเกือบร้อยละ ๗๐ อยู่ในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง แต่ยังมีสัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่เกษตร ค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ ๒๗.๓ จึงเป็นข้อจำกัดในการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตร ทั้งการเก็บกักน้ำ ในฤดูแล้ง และชะลอน้ำในช่วงฤดูฝนไม่ให้ท่วมพืชผลเสียหาย

๓.๒.๒ ภาคอุตสาหกรรม

๑) อุตสาหกรรมของภาคเหนือมีบทบาทน้อยเมื่อเทียบกับระดับประเทศ ในปี ๒๕๕๙ ผลิตภัณฑ์ภาคอุตสาหกรรม (สาขาอุตสาหกรรมและเหมืองแร่) มีมูลค่า ๒๑๗,๑๖๑ ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๑๙.๒ ของผลิตภัณฑ์ภาค และมีสัดส่วนเพียงร้อยละ ๕.๐ ของมูลค่าผลิตภัณฑ์ ภาคอุตสาหกรรมของประเทศ โครงสร้างอุตสาหกรรมหลักประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์อาหารมีสัดส่วนสูงที่สุด ร้อยละ ๔๙.๗ ของสาขาอุตสาหกรรม รองลงมาเป็น

การผลิตเครื่องดื่มน้ำ ผลิตภัณฑ์คอมพิวเตอร์ฯ ผลิตภัณฑ์จาก แร่โลหะ และเครื่องแต่งกาย ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่ ยังคงพึ่งพาฐานทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ เช่น วัตถุดิบทางการเกษตร แร่ดินขาว และไม้แปรรูป รวมทั้งอาศัยฝีมือแรงงานเป็นหลัก อุตสาหกรรมในภาคเหนือ ตอนล่าง จังหวัดกำแพงเพชรและนครสวรรค์ เป็นกลุ่มอาหารและเครื่องดื่มน้ำ กลุ่มพลังงานชีวภาพ/ชีวมวล โดยเป็นโรงงานขนาดใหญ่ และมีนิคมอุตสาหกรรมที่จังหวัดพิจิตร สำหรับภาคเหนือตอนบน ในนิคมอุตสาหกรรมลำพูนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ของนักลงทุนญี่ปุ่นซึ่งปัจจุบันเต็มพื้นที่แล้ว และมีโรงงานอุตสาหกรรมอาหารแปรรูป และอุตสาหกรรมเบาต่างๆ กระจายในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง โดยเป็นผู้ผลิตขนาดกลางและขนาดย่อม ๒) ภาคเหนือเป็นแหล่งผลิตหัตถอุตสาหกรรมที่สำคัญของประเทศ เป็นผลิตภัณฑ์ ที่มีอัตลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมภาคเหนือและมีความหลากหลาย อาทิ ผ้าทอ เครื่องเงิน เฟอร์นิเจอร์ ไม้ ผลิตภัณฑ์ตกแต่งบ้าน เป็นต้น แหล่งผลิตส่วนใหญ่กระจายในจังหวัดภาคเหนือตอนบน โดยมีจังหวัดเชียงใหม่ เป็นแหล่งจำหน่ายหลัก และเป็นเมือง UNESCO's Creative City Network (สาขา Crafts and Folk Art) ซึ่งปัจจุบันมีการพัฒนาระดับผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากสถาบันการศึกษา และศูนย์สร้างสรรค์การออกแบบ (TCDC ภาคเหนือ) นอกจากนี้ ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ เป็นต้นมา ได้มีการพัฒนาอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในกลุ่มซอฟต์แวร์ และดิจิทัลคอนเทนต์ซึ่งในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๘ โครงการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ และดิจิทัลคอนเทนต์ มีการขยายตัวเฉลี่ย ของจำนวนผู้ประกอบการสูงถึงร้อยละ ๒๙.๔ ต่อปี โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นเมืองสำหรับ นักพัฒนางานดิจิทัล (Best City for Digital Nomads) ซึ่งปัจจุบันมีการพัฒนาธุรกิจ Startup โดยสำนักงาน ส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA ภาคเหนือ) และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ให้การสนับสนุน ๖ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๓.๒.๓ การค้าชายแดน

๑) ด้านชายแดนภาคเหนือเป็นประตูการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งเมียนมา และ สปป.ลาว และสามารถเชื่อมโยงการค้ากับประเทศจีนตอนใต้ การค้าชายแดนเติบโตอย่างต่อเนื่อง ปี ๒๕๖๐ การค้าผ่านด่านศุลกากร (การค้าชายแดนและผ่านแดน) มีมูลค่ารวม ๑๕๓,๑๘๓.๖๓ ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็น การส่งออกจึงได้ดุลการค้าสูงมาโดยตลอด ในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๖๐ มูลค่าการค้าชายแดนภาคเหนือขยายตัว เฉลี่ยร้อยละ ๑๙.๓ ต่อปี ตามการค้ากับประเทศเมียนมาจากการเปิดประเทศทำให้มีความต้องการสินค้า เพื่ออุปโภคบริโภคสูง และการนำเข้าพลังงานไฟฟ้าที่โรงไฟฟ้าพลังงานความร้อนหงสา ของ สปป.ลาว ผ่านทาง ด่านทุ่งช้าง อย่างไรก็ตาม ภาคเหนือเป็นเพียงทางผ่านของสินค้าออกสู่ประเทศเพื่อนบ้านและจีนตอนใต้ เท่านั้น โดยสินค้าส่วนใหญ่มาจากส่วนกลาง ด้านชายแดนหลัก ได้แก่ ด่านแม่สอด จังหวัดตาก สัดส่วนร้อยละ ๕๒.๐ และด่านในจังหวัดเชียงรายรวมประมาณร้อยละ ๓๐.๕ ได้แก่ ด่านเชียงของ เชียงแสน และด่านแม่สาย สินค้าส่งออกที่สำคัญ อาทิน้ำมันเชื้อเพลิง วัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้าง น้ำตาลทราย เครื่องโทรสารพร้อม อุปกรณ์ สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้านำเข้า อาทิพลังงานไฟฟ้า โคกระบือมีชีวิต ผลิตภัณฑ์อื่นๆ จากสัตว์ ผักและผลไม้ พืชน้ำมัน และสินค้าเกษตร สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในภาคเหนือ มี ๒ แห่ง ได้แก่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และอำเภอแม่สาย เชียงแสน เชียงของ ในจังหวัดเชียงราย ปัจจุบันอยู่ระหว่าง การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน

๒) โครงสร้างการค้าชายแดนจำแนกตามประเทศคู่ค้า ในปี ๒๕๖๐ มูลค่าการค้า ส่วนใหญ่ยังคงเป็นเมียนมา ๙๒,๒๙๔.๐๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๓ รองลงมาเป็น สปป.ลาว ๔๑ ,๔๓๑.๒๙ ล้านบาท ร้อยละ ๒๗.๐ เป็นอันดับสองสูงกว่าการค้าผ่านแดนกับจีนตอนใต้ เป็นผลมาจากการนำเข้าพลังงาน ไฟฟ้า และการพัฒนาพื้นที่ในแขวงบ่อแก้วและหลวงน้ำทาให้ความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคและ วัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างมากขึ้น ขณะที่การค้าผ่านแดนกับจีนตอนใต้ชะลอตัว โดยมีมูลค่า ๑๙ ,๔๕๘.๒๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗ ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากเศรษฐกิจประเทศจีนอยู่ในภาวะชะลอตัว สำหรับช่องทางการค้า กับจีนตอนใต้เปลี่ยนมาผ่านด่านเชียงของมากขึ้นจากเดิมที่ผ่านทางด่านเชียงแสน โดยในปี ๒๕๖๐ การค้ากับ จีนผ่านด่านเชียงของมีสัดส่วนถึงร้อยละ ๗๘.๕ เนื่องจากความสะดวกของการขนส่งตามเส้นทาง R๓A ผ่านสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ ๔ ประกอบกับการขนส่งทางเรือที่ท่าเรือเชียงแสนยังติดปัญหาเรื่องน้ำ ผู้ประกอบการจึงเปลี่ยนมาเป็นการขนส่งสินค้าทางถนน R๓A หรือขนส่งทางเรือในแม่น้ำโขง

แต่ถ่ายสินค้าไปยัง ท่าเรือของประเทศลาวเพื่อหลีกเลี่ยงข้อติดขัดและเกาะแก่ง จากนั้นขนส่งทางบกตามถนน RmA ผ่านทาง ด้านซ้ายของ

๓.๒.๔ การท่องเที่ยว

๑) การท่องเที่ยวของภาคเหนือโดดเด่นด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติโดยมีจุดแข็ง อยู่ที่สภาพภูมิสังคมซึ่งเป็นภูเขาสูง ทัศนียภาพสวยงาม อากาศเย็นสบาย มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่งดงามเป็นเอกลักษณ์ ผู้คนมีความเป็นมิตร รวมทั้งเป็นประตูเชื่อมโยงการท่องเที่ยว สู่ประเทศเพื่อนบ้าน และยังมีแหล่งมรดกโลกทั้งด้านประวัติศาสตร์และเชิงนิเวศน์ จึงดึงดูดให้นักท่องเที่ยว หลังไหลเข้ามาอย่างต่อเนื่อง และเริ่มขยายตลาดท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มมากขึ้น เช่น MICE การท่องเที่ยว เพื่อสุขภาพ การท่องเที่ยวชุมชน กีฬา/การผจญภัย พำนักระยะยาว และการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศ อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยมีเชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยวหลักที่มีชื่อเสียงระดับโลก อย่างไรก็ตาม สภาพโดยรวมของทรัพยากรธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวหลักมีความเสื่อมโทรม การบริหารจัดการด้าน ๗ แผนพัฒนาภาคเหนือ การท่องเที่ยว และระบบขนส่งสาธารณะยังขาดประสิทธิภาพ และปัญหาหมอกควันที่ส่งผลกระทบ ต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยว เป็นประเด็นที่ท้าทายต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของภาคเหนือ

๒) รายได้จากการท่องเที่ยวภาคเหนือขยายตัวต่อเนื่อง ในปี ๒๕๖๐ มีนักท่องเที่ยว จำนวน ๓๓.๘๒ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗ ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั่วประเทศ และมีรายได้จาก การท่องเที่ยว ๑๗๕,๔๕๔.๒๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗.๑ ของรายได้ท่องเที่ยวทั่วประเทศ รองจาก กรุงเทพฯ ภาคใต้ และภาคตะวันออก โดยปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ รายได้จากการท่องเที่ยวภาคเหนือขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ ๑๑.๓ ต่อปี ต่ำกว่าระดับประเทศที่ขยายตัวร้อยละ ๑๓.๖ และจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ ๘.๒ ขณะที่ของประเทศเพิ่มขึ้นร้อยละ ๘.๒ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กว่าร้อยละ ๘๒.๔ เป็นชาวไทย และยังเป็นการท่องเที่ยวกระแสหลัก สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติร้อยละ ๔๑.๑ มาจากยุโรปและอเมริกา และ ร้อยละ ๒๘.๘ เป็นนักท่องเที่ยวจากจีนซึ่งขยายตัวสูงมาก

๓) รายได้จากการท่องเที่ยวยังคงกระจุกตัวในเมืองท่องเที่ยวหลักแต่มีแนวโน้ม กระจายสู่เมืองรองมากขึ้น ในปี ๒๕๖๐ จังหวัดที่มีสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุดส่วนใหญ่เป็น เมืองท่องเที่ยวหลัก คือ เชียงใหม่ ร้อยละ ๕๖.๕ เชียงราย ร้อยละ ๑๔.๘ พิษณุโลก ร้อยละ ๔.๕ และ เพชรบูรณ์ ร้อยละ ๔.๐ อย่างไรก็ตาม พบว่า เมืองท่องเที่ยวรอง เช่น น่าน พิจิตร ลำพูน อุทัยธานี อุดรดิตถ์ นครสวรรค์ กาแพงเพชร พะเยา ลำปาง มีการขยายตัวของรายได้การท่องเที่ยวในอัตราที่สูง ๓.๓ เศรษฐกิจระดับครัวเรือน ๓.๓.๑ รายได้เฉลี่ยครัวเรือนของภาคเหนือต่ำกว่าระดับประเทศมาก และขยายตัวในอัตรา ที่ชะลอลง โดยในปี ๒๕๖๐ รายได้เฉลี่ยครัวเรือนภาคเหนือ ๑๙,๐๔๖ บาท ต่อเดือน ต่ำกว่าระดับประเทศ ที่ ๒๖,๙๔๖ บาทต่อเดือน จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนสูงที่สุดของภาค คือ จังหวัดลำพูน ๒๔,๔๖๘ บาท ต่อเดือน ต่ำสุด คือ จังหวัดเชียงราย ๑๑,๘๐๙ บาทต่อเดือน และพบว่าอัตราการขยายตัวของรายได้เฉลี่ย ครัวเรือนชะลอตัวลง เหลือเฉลี่ยร้อยละ ๑.๗ ต่อปีในช่วง ๒๕๕๔-๒๕๖๐ ๓.๓.๒ หนี้สินเฉลี่ยครัวเรือนของภาคเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ แต่มีแนวโน้ม ขยายตัว ในปี ๒๕๖๐ ภาคเหนือมีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือน ๑๖๗,๙๕๒ บาท ต่ำกว่าของประเทศ ที่ ๑๗๘,๙๔๔ บาท จังหวัดที่มีหนี้สินเฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงที่สุดของภาค คือ จังหวัดพิษณุโลก ๒๗๓,๒๑๒ บาท รองลงมาคือ จังหวัดอุทัยธานี ๒๖๓,๗๕๕ บาท ต่ำสุดในภาคคือ จังหวัดเชียงราย ๓๐,๖๐๘ บาท แม้ว่าหนี้สิน เฉลี่ยต่อครัวเรือนของภาคยังค่อนข้างต่ำ แต่มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ ๕.๖ ต่อปีในช่วง ๒๕๕๔-๒๕๖๐

๔. ประชากรและสังคม

๔.๑ ประชากร

๔.๑.๑ อัตราการเพิ่มประชากรของภาคต่ำกว่าระดับประเทศ ปี ๒๕๖๐ มีจำนวนประชากร ๑๒.๑๐ ล้านคน หรือร้อยละ ๑๘.๓ ของประเทศ เพิ่มขึ้นจาก ๑๑.๘๐ ล้านคน ในปี ๒๕๕๕ และมีอัตรา การเพิ่มขึ้นของประชากร ในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๖๐ โดยเฉลี่ยร้อยละ ๐.๔ ต่ำกว่าประเทศที่มีอัตราการเพิ่มเฉลี่ย ร้อยละ ๐.๕ โดยจังหวัด เชียงใหม่ มีประชากรมากที่สุด ๑.๗๕ ล้านคน รองลงมา คือ จังหวัดเชียงราย มีประชากร ๑.๒๙ ล้านคน และจังหวัด

นครสวรรค์ มีประชากร ๑.๐๗ ล้านคน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔ ๑๐.๖ และ ๘.๘ ของประชากรภาค ตามลำดับ ๘ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๔.๑.๒ สัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น สูงกว่าระดับประเทศ โครงสร้างประชากรมีแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสูงวัยมากขึ้น เป็นผลจากความสำเร็จของการวางแผนครอบครัวและการพัฒนา ด้านสาธารณสุข โดยในปี ๒๕๕๕ มีสัดส่วนประชากรสูงอายุร้อยละ ๑๖.๘ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๗.๗ ในปี ๒๕๖๐ ซึ่งสูงกว่าร้อยละ ๑๖.๙ ของ สัดส่วนผู้สูงอายุระดับประเทศ จึงทำให้ประชากรวัยแรงงานต้องรับภาระ ในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น จากประชากรวัย แรงงาน ๓.๘ คน ดูแลผู้สูงอายุ ๑ คน ในปี ๒๕๕๕ เป็นประชากร วัยแรงงาน ๒.๘ คน ดูแลผู้สูงอายุ ๑ คน ในปี ๒๕๕๙

๔.๑.๓ ประชากรเมืองโดยรวมเพิ่มขึ้น ปี ๒๕๕๕ มีประชากรเมืองจำนวน ๓.๑๓ ล้านคน หรือ ร้อยละ ๒๖.๕ ของประชากรทั้งภาค เพิ่มขึ้นเป็น ๓.๒๗ ล้านคน หรือร้อยละ ๒๗.๑ ของประชากรทั้งภาค ในปี ๒๕๕๙ โดยจังหวัด ตากมีอัตราการเพิ่มของประชากรเมืองมากที่สุด ร้อยละ ๒๕.๑ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเชียงราย และพิษณุโลก มี อัตราการเพิ่มของประชากรเมืองร้อยละ ๑๙.๖ และ ๑๔.๖ ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเมืองศูนย์กลางความเจริญของ ภาคทั้งด้านเศรษฐกิจ การศึกษา และเป็นที่ตั้งของเขตเศรษฐกิจพิเศษ จึงทำให้ประชากรอพยพเข้าไปทำงานและอาศัย จำนวนมาก

๔.๒ แรงงาน แรงงานส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษา มีแนวโน้มจบการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ปี ๒๕๖๐ มีผู้มีงานทำ ๖.๒๒ ล้านคน ส่วนใหญ่อยู่ในภาคบริการ ร้อยละ ๔๖.๘ ของผู้มีงานทำของภาค จำนวนแรงงานที่มี ความรู้ระดับประถมลดลง จากร้อยละ ๕๑.๕ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๔๗.๕ ในปี ๒๕๖๐ มีความรู้ระดับมัธยมต้น ลดลงจากร้อยละ ๑๔.๕ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๔.๑ ในปี ๒๕๖๐ ระดับมัธยมปลาย เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๙.๙ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๑.๗ ในปี ๒๕๖๐ แรงงานระดับอาชีวะ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๒.๗ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๒.๙ ในปี ๒๕๖๐ ระดับอุดมศึกษา เพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๘.๗ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๑๒.๒ ในปี ๒๕๖๐ เห็นได้ว่าคุณภาพ แรงงานดีขึ้น

๔.๓ การศึกษา

๔.๓.๑ สถาบันการศึกษามีทุกระดับ โดยระดับอุดมศึกษามี ๒๙ แห่ง ครอบคลุมเกือบ ทุกจังหวัด แยกเป็น มหาวิทยาลัยของรัฐ ๑๔ แห่ง เอกชน ๗ แห่ง วิทยาลัยเอกชน ๒ แห่ง และวิทยาลัยชุมชน ๖ แห่ง ๙ แผนพัฒนา ภาคเหนือ

๔.๓.๒ จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ ในปี ๒๕๖๐ ประชากร มีจำนวนปี การศึกษาเฉลี่ย ๘.๗ ปี ซึ่งต่ำกว่าระดับประเทศที่มีปีการศึกษาเฉลี่ย ๙.๕ ปีโดยจังหวัดลำปางและ จังหวัดพิษณุโลกมี จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยสูงสุด ๙.๕ ปี รองลงมา ได้แก่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดอุดรดิตถ์ ๙.๓ ปี ตามลำดับ ขณะที่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยต่ำสุด ๖.๕ ปี

๔.๓.๓ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ โดยผลการสอบ O-NET ชั้น ม.๓ (๔ วิชาหลัก) ในปีการศึกษา ๒๕๕๕ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ ๓๖.๖ และลดลงเป็นร้อยละ ๓๔.๔ ในปี ๒๕๖๐ ซึ่งยังต่ำกว่า เกณฑ์ค่าเฉลี่ยร้อยละ ๕๐ ในทุกวิชา โดยปี ๒๕๖๐ วิชาภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ร้อยละ ๔๙.๖ รองลงมาได้แก่ วิชาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ ๓๓.๓ และวิชาคณิตศาสตร์มีคะแนนต่ำสุดร้อยละ ๒๗.๗

๔.๔ สาธารณสุข

๔.๔.๑ มีสถานบริการสาธารณสุขให้บริการครอบคลุมทั่วถึงทุกพื้นที่ มีจำนวนโรงพยาบาล รัฐบาล จำนวน ๑๙๑ แห่ง แยกเป็น โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) ๑๖๙ แห่ง โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) ๑๖ แห่ง โรงพยาบาลศูนย์ (รพ ศ.) ๖ แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน ๒,๒๓๘ แห่ง

๔.๔.๒ บริการสาธารณสุขมีการพัฒนาดีขึ้นเป็นลำดับ โดยสัดส่วนแพทย์ต่อประชากร มีแนวโน้มดีขึ้น จาก แพทย์ ๑ คนต่อประชากร ๒ ,๙๖๘ คน ในปี ๒๕๕๕ เป็น ๒ ,๐๗๔ คน ในปี ๒๕๖๐ อย่างไรก็ตาม บุคลากรทาง การแพทย์ยังกระจุกตัวอยู่ในจังหวัดที่เป็นเมืองศูนย์กลางและเมืองหลักของภาค ได้แก่ จังหวัดพิษณุโลกและเชียงใหม่ โดยจังหวัดพิษณุโลกมีสัดส่วนแพทย์ต่อประชากร ๑ ,๑๒๘ คน และ จังหวัดเชียงใหม่มีสัดส่วนแพทย์ต่อประชากร ๑,๒๕๒ คน

๔.๔.๓ อัตราการฆ่าตัวตายมีแนวโน้มลดลง แต่ยังคงมีสัดส่วนสูงที่สุดของประเทศ อัตราการ ฆ่าตัวตายต่อ ประชากรแสนคนของภาคลดลง จาก ๑๐.๘ ต่อประชากรแสนคน ในปี ๒๕๕๕ เป็น ๘.๗ ต่อ ประชากรแสนคน ในปี ๒๕๖๐ โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงสุดของภาคเหนือ และประเทศ เท่ากับ ๑๔.๑ ต่อ ประชากรแสนคน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดลำปาง และจังหวัดน่าน มีอัตราการฆ่าตัวตาย ๑๑.๓ และ ๑๐.๙ ต่อ ประชากรแสนคนตามลำดับ ขณะที่จังหวัดพิจิตรมีอัตราการ ฆ่าตัวตายต่ำสุด ๔.๖ ต่อประชากรแสนคน ๔.๕ สัดส่วน คนจน สัดส่วนคนจนลดลงมาก แต่ยังคงสูงกว่าระดับประเทศ การกระจายรายได้มีแนวโน้มดีขึ้น สัดส่วน คนจนของภาค ลดลงจากร้อยละ ๑๗.๔ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๙.๘ ในปี ๒๕๖๐ สูงกว่าสัดส่วนคนจนของ ประเทศที่มีอัตราร้อยละ ๘.๙ โดยจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสัดส่วนคนจนสูงสุด ร้อยละ ๓๓.๓ รองลงมา ได้แก่ จังหวัดตาก ร้อยละ ๒๗.๒ และ จังหวัดน่าน ร้อยละ ๑๗.๙ ส่วนการกระจายรายได้ของภาคมีแนวโน้มดีขึ้น โดยสัมประสิทธิ์การกระจายรายได้ปรับ จาก ๐.๔๔ ในปี ๒๕๕๔ เป็น ๐.๔๑ ในปี ๒๕๖๐ ๑๐ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๕. ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และภัยพิบัติ

๕.๑ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๑.๑ พื้นที่ป่าไม้ภาคเหนือมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปี๒๕๖๐ ภาคเหนือมีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน ๕๖.๓๘ ล้านไร่ คิด เป็นร้อยละ ๕๒.๕ ของพื้นที่ภาค หรือร้อยละ ๕๕.๒ ของพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ เพิ่มขึ้น จาก ๕๖.๒๘ ล้านไร่ ในปี ๒๕๕๖ เป็นผลจากการรณรงค์ของภาครัฐ การบังคับใช้กฎหมาย และการทำ CSR ภาคเอกชน

๕.๑.๒ มีปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐานในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะช่วง เดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายนของทุกปีซึ่งเป็นผลมาจากการเผาป่า การเผาในที่โล่ง และการเผา วัสดุเหลือใช้ทาง การเกษตร ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ภาวะเศรษฐกิจและธุรกิจ การท่องเที่ยว ปี ๒๕๖๐ (เดือนมกราคมถึงพฤษภาคม) ภาคเหนือมีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงเกินมาตรฐานสูงสุดที่ตำบล บ้านดง อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เท่ากับ ๒๓๗ ไมโครกรัมต่อ ลูกบาศก์เมตร (ค่าฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่ควรเกิน มาตรฐานที่ ๑๒๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) และมีจำนวน วันที่มีค่าฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM๑๐) เฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงเกินมาตรฐาน ๒๕ วัน ลดลงจาก ๔๙ วัน ในปี ๒๕๕๕

๕.๑.๓ ปริมาณการกักเก็บน้ำในเขื่อนขนาดใหญ่ของภาคเหนือลดลง ปี ๒๕๖๑ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๑) ภาคเหนือมีปริมาณน้ำกักเก็บในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ ๘ แห่ง ๒๐ ,๐๙๕ ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ ๘๑ ของ ความจุอ่างเก็บน้ำทั้งหมด ลดลงจากปี ๒๕๕๕ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๕) ซึ่งมีปริมาณน้ำกักเก็บ ๒๓ ,๐๒๐ ล้าน ลบ.ม. หรือร้อยละ ๙๓ ของความจุอ่างเก็บน้ำทั้งหมด

๕.๑.๔ คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินภาคเหนือมีแนวโน้มลดลง คุณภาพแหล่งน้ำหลักในภาคเหนือ รวม ๑๑ แห่ง ได้แก่ แม่น้ำสายหลัก ๙ สาย (แม่น้ำปิง วัง ยม น่าน กก แม่จาง ลี้ อิง กวาง) และแหล่งน้ำนิ่ง ๒ แห่ง (กว๊านพะเยา และบึงบอระเพ็ด) ในปี ๒๕๖๐ มีคุณภาพแหล่งน้ำเฉลี่ยลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับปี ๒๕๕๕ โดยแม่น้ำวัง และแม่น้ำ จาง มีคุณภาพแหล่งน้ำลดลงจากคุณภาพดี ในปี ๒๕๕๕ เป็นพอใช้ในปี ๒๕๖๐ ขณะที่ แม่น้ำลี้ มีคุณภาพแหล่งน้ำดี ขึ้นจากพอใช้เป็นดี บึงบอระเพ็ด มีคุณภาพแหล่งน้ำดีขึ้นจากเสื่อมโทรมเป็นพอใช้ สาเหตุหลักมาจากน้ำเสียของชุมชน เมือง ชุมชนที่อาศัยริมน้ำ การท่องเที่ยว (รีสอร์ท โรงแรม) และการ ปนเปื้อนของสารเคมีที่ใช้ในพื้นที่เกษตรกรรม

๕.๑.๕ ปัญหาขยะภาคเหนือมีแนวโน้มลดลง ในปี ๒๕๖๐ ภาคเหนือมีปริมาณขยะทั้งสิ้น ๔.๐๐ ล้านตัน ลดลงจาก ๔.๓๓ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๖ หรือลดลงร้อยละ ๗.๖ โดยพบว่าภาคเหนือมีปริมาณ ขยะที่ถูกกำจัดอย่าง ถูกต้องมากขึ้นจาก ๐.๘๗ ล้านตัน ในปี ๒๕๕๖ เป็น ๑.๕๔ ล้านตัน ในปี ๒๕๖๐ เนื่องจาก มี อบท. ให้บริการเก็บ รวบรวมและกำจัดขยะมากขึ้น จังหวัดที่มีปริมาณขยะมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ มีปริมาณขยะ ๖๐๙,๑๑๙.๓๐ ตัน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดเชียงราย มีปริมาณขยะ ๓๙๙,๙๓๔.๑๕ ตัน

๕.๒ สถานการณ์ปัญหาภัยพิบัติ

๕.๒.๑ พื้นที่ประสบปัญหาอุทกภัยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี๒๕๖๐ มีจำนวนหมู่บ้าน ที่ประสบปัญหาอุทกภัย จำนวน ๑๔,๑๑๒ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๙ ของหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัย ทั้งประเทศ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๕ ซึ่งมี หมู่บ้านประสบปัญหาอุทกภัยเพียง ๓ ,๔๒๕ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๐ ของหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัยทั่วประเทศ

โดยในปี ๒๕๖๐ จังหวัดเชียงรายมีหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัย ๑๑ แผนพัฒนาภาคเหนือ มากที่สุด จำนวน ๑,๖๘๐ หมู่บ้าน รองลงมา ได้แก่ จังหวัดสุโขทัย ๑,๖๐๒ หมู่บ้าน และพิษณุโลก ๑,๔๗๘ หมู่บ้าน

๕.๒.๒ พื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งมีแนวโน้มลดลง ในปี ๒๕๕๙ มีจำนวนหมู่บ้านที่ประสบ ภัยแล้ง จำนวน ๓,๕๐๗ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๖ ของหมู่บ้านที่ประสบภัยแล้งทั้งประเทศ ลดลงจาก ปี ๒๕๕๕ ซึ่งมีหมู่บ้าน ประสบปัญหาภัยแล้ง จำนวน ๑๒,๐๑๘ หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕ ของหมู่บ้านที่ ประสบภัยแล้งทั้งประเทศ โดย ในปี ๒๕๕๙ จังหวัดเชียงใหม่มีหมู่บ้านที่ประสบภัยแล้งมากที่สุด จำนวน ๖๖๖ หมู่บ้าน รองลงมาได้แก่ จังหวัด กำแพงเพชร ๔๖๒ หมู่บ้าน และอุดรธานี ๔๑๙ หมู่บ้าน

๕.๒.๓ การเกิดไฟไหม้ป่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในช่วงปี ๒๕๕๖-๒๕๖๐ มีอัตราการเกิดไฟป่า เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑.๓๓ โดยปี ๒๕๕๖ เกิดไฟป่า ๓,๒๗๔ ครั้ง มีพื้นที่ป่าถูกไฟไหม้ ๓๑,๖๔๑ ไร่ และใน ปี ๒๕๖๐ เกิดไฟป่าเพิ่มขึ้นเป็น ๓,๔๙๒ ครั้ง พื้นที่ป่าถูกไฟไหม้เพิ่มเป็น ๖๐,๗๗๔ ไร่ สาเหตุส่วนใหญ่ เกิดจากการหาของป่า เผาไร่ ล่าสัตว์ และเลี้ยง สัตว์ ๕.๒.๔ พื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินไหว เนื่องจากอยู่บริเวณพื้นที่รอยเลื่อนสำคัญ ๑๑ รอยเลื่อน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๖๐ มีการเกิดแผ่นดินไหวที่สามารถรับรู้ได้ ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลำปาง เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน เกิดแผ่นดินไหว จำนวน ๒๑ ครั้ง ขนาดความ รุนแรงตั้งแต่ ๒.๒- ๖.๓ แมกนิจูด (Magnitude) และมีแผ่นดินไหวรุนแรงเพียงครั้งเดียว ในปี ๒๕๕๗ ขนาด ความรุนแรง ๖.๓ แมกนิจูด (Magnitude) มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ซึ่งถือว่าเป็น เหตุการณ์แผ่นดินไหวที่มีจุดศูนย์กลางในประเทศไทย ขนาดรุนแรงที่สุด

๖. สภาวะแวดล้อม

๖.๑ จุดแข็ง

๖.๑.๑ ภาคเหนือมีความพร้อมต่อการพัฒนาเชื่อมโยงด้านการค้าและบริการกับนานาชาติ และกลุ่มประเทศ ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง โดยมีโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจภาคกลาง ของประเทศและเส้นทางตามแนว North-South Economic Corridor (จีนตอนใต้ เมียนมาร์ ลาว ไทย) และ East-West Economic Corridor (เวียดนาม กัมพูชา ลาว ไทย เมียนมาร์) และมีเมืองสำคัญที่เป็น ฐานการพัฒนาที่เชื่อมโยงกับนานาชาติ อาทิ เชียงใหม่ เชียงราย และตาก ๑๒ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๖.๑.๒ สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปของภาคเหนือมีความหลากหลาย โดยในพื้นที่ภาคเหนือ ตอนล่างมี ศักยภาพในด้านผลิตภัณฑ์อาหาร โดยเฉพาะข้าวและผลิตภัณฑ์จากข้าว บรรจุภัณฑ์ชีวภาพ ตลอดจนอุตสาหกรรม พลังงานชีวภาพ เช่น เอทานอลจากกากน้ำตาล พลังงานไฟฟ้าจากแกลบ อุตสาหกรรม อาหารสัตว์ เนื่องจากเป็น แหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศ และสามารถนำเข้าวัตถุดิบเกษตรจาก ประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนภาคเหนือ ตอนบนมีศักยภาพในการพัฒนาด้านเกษตรประณีต เกษตรอินทรีย์ โดยเฉพาะพืชผักและดอกไม้เมืองหนาวสำหรับ ตลาดเฉพาะที่มีกำลังซื้อสูง และพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารที่มี มูลค่าเพิ่มสูง อาทิ อาหารเสริมสุขภาพ Functional Food และผลิตภัณฑ์เวชสำอางต่างๆ เป็นต้น

๖.๑.๓ ภาคเหนือเป็นฐานการผลิตหัตถอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ฐานความรู้ ด้านเทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรมและการออกแบบร่วมสมัย เพื่อตอบสนองต่อกระแสความต้องการของตลาด อาทิ ของตกแต่งบ้าน ของที่ระลึก และสินค้าหัตถกรรม ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสร้างมูลค่าเพิ่มสู่งาน หัตถศิลป์ โดยเฉพาะในพื้นที่กลุ่ม จังหวัดภาคเหนือตอนบน

๖.๑.๔ เป็นฐานทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่หลากหลาย รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นรายได้ สำคัญของภาค ภาคเหนือมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายที่สามารถพัฒนาเชื่อมโยงการท่องเที่ยวภายในภาค และเชื่อมโยงกับกลุ่ม ประเทศลุ่มน้ำโขง โดยเฉพาะการจัดกลุ่มการท่องเที่ยว (Cluster) อาทิ ท่องเที่ยวเชิง ประวัติศาสตร์ เชิงวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชน เชิงนิเวศน์ และเชิงสุขภาพ

๖.๑.๕ สภาพภูมิเศรษฐกิจ-สังคมเอื้อต่อการพัฒนาภาคธุรกิจบริการ จากความพร้อม ด้านบริการพื้นฐานของ เมือง โครงสร้างพื้นฐานของธุรกิจบริการ สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม โดยเฉพาะลักษณะของคนท้องถิ่น ภาคเหนือที่เอื้อต่องานบริการ ทำให้ภาคเหนือมีศักยภาพสำหรับภาคธุรกิจ บริการ อาทิ ศูนย์การประชุมนานาชาติ ส

นํ้างานตัวแทนในภูมิภาค งานแสดงสินค้า บริการทางการศึกษา ธุรกิจบริการสุขภาพและการแพทย์ และธุรกิจ
ด้านบริการโลจิสติกส์ เป็นต้น

๖.๒ จุดอ่อน

๖.๒.๑ ทรัพยากรธรรมชาติเสื่อมโทรมลง และประสบปัญหาหมอกควัน มีการบุกรุกและ ตัดไม้ทำลายป่าเพื่อ
ขยายพื้นที่เพาะปลูกอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ป่าต้นน้ำ ความสมดุลของ ระบบนิเวศ การสูญเสียความ
หลากหลายทางชีวภาพ ก่อให้เกิดปัญหาการชะล้างหน้าดินในพื้นที่ลาดชัน อุทกภัย ภัยแล้ง นอกจากนั้น ยังมีปัญหา
หมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐาน ซึ่งเป็นผลมาจาก การเผาป่า การเผาในที่โล่ง และการเผาวัสดุเหลือ
ใช้ทางการเกษตร ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการดำรงชีวิต ของประชาชน ภาวะเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว

๖.๒.๒ การขยายตัวของพื้นที่เมือง ชุมชน และอุตสาหกรรมที่ขาดการบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผล
กระทบโดยตรงต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง โดยเฉพาะการกำจัดขยะมูลฝอยและ น้ำเสียจากชุมชนและ
อุตสาหกรรม การให้บริการขนส่งมวลชนสาธารณะที่ไม่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง การบดบังทัศนียภาพหรือรุก
ล้ำโบราณสถานที่มีคุณค่าแก่การอนุรักษ์ ทำให้เกิดมลภาวะต่างๆ การสิ้นเปลือง พลังงาน ปัญหาความปลอดภัย รวมถึง
การเติบโตของชุมชนที่รุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรมอันอุดมสมบูรณ์ และ ตัดทอนระบบโครงข่ายชลประทานเพื่อการเกษตร
นาไปสู่การสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมของภาคและ สร้างมลภาวะต่อปัจจัยการผลิตทางการเกษตร

๖.๒.๓ ภาคเหนือมีข้อจำกัดด้านแรงงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การเปลี่ยนแปลง โครงสร้างประชากร
เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้สัดส่วนประชากรวัยแรงงานลดลง แรงงานส่วนใหญ่มีความรู้ ๑๓ แผนพัฒนาภาคเหนือ
ระดับประถมศึกษา ขาดความรู้และทักษะที่สนับสนุนการพัฒนาตามศักยภาพและโอกาสของภาคที่สำคัญคือ ความรู้
และทักษะในด้านภาษาเพื่อการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่างๆ เทคโนโลยีทางการแพทย์ เทคโนโลยี ดิจิตอล เครื่อง
ทุนแรงที่ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมตามภูมิสังคม

๖.๒.๔ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประชากรผู้สูงอายุภาคเหนือมีสัดส่วนสูงขึ้น เป็นผลให้ภาระ พึ่งพิงสูงขึ้น การ
เตรียมความพร้อมของรัฐเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุยังมีน้อย แม้ว่าในระดับชุมชน ปัจจุบันจะมี ความตื่นตัวและเข้ามา
มีบทบาทในการจัดสวัสดิการและการดูแลผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นในรูปของชมรมผู้สูงอายุ แต่โดยทั่วไปแล้วยังมีจุดอ่อน
ด้านความตระหนักถึงปัญหาและการเตรียมตัวในระยะยาว

๖.๓ โอกาส

๖.๓.๑ การเชื่อมโยงโครงข่ายเส้นทางคมนาคม ส่งผลให้เกิดโอกาสในการขยายตลาดการค้า การท่องเที่ยว
และบริการการศึกษานานาชาติ ธุรกิจบริการสุขภาพและการแพทย์จากการเชื่อมโยง โครงข่ายการคมนาคมตาม
เส้นทาง RmA ผ่าน สปป.ลาว สู่จีนตอนใต้ ทำให้ภาคเหนือเป็นประตูเชื่อมโยง การขนส่งสินค้าและนักท่องเที่ยวที่คาด
ว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น และมีโอกาสในการขยายธุรกิจบริการด้านต่างๆ อาทิ การบริการทางการแพทย์ การศึกษา การ
ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติ และการจัดตั้งสำนักงาน ตัวแทนในภูมิภาค โดยเฉพาะที่จังหวัดเชียงใหม่

๖.๓.๒ นโยบายภาครัฐในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ในพื้นที่ภาคเหนือ ๒ แห่ง คือ จังหวัดตาก และ
จังหวัดเชียงราย การดำเนินการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าว ช่วยส่งเสริมและ อำนวยความสะดวกด้าน
การค้าการลงทุน สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมโยงกิจกรรม ทางเศรษฐกิจของภาคเหนือกับประเทศ
เพื่อนบ้าน

๖.๓.๓ ยุทธศาสตร์ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่กำหนดแนวทางการพัฒนาด้าน Digital Contents และ
กำหนดให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่นำร่องในแผนปฏิบัติการวาระแห่งชาติการพัฒนาเมือง อัจฉริยะ (Smart city) ซึ่ง
จะส่งผลให้ภาคเหนือเป็นฐานการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อุตสาหกรรม ซอฟต์แวร์ และเป็นแหล่งสร้างสรรค์
อุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นองค์ประกอบสำคัญ เช่น การ์ตูน/ภาพยนตร์ Animation การตัดต่อ
ภาพยนตร์ เกมส์คอมพิวเตอร์ และสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ๖.๓.๔ ภาคเหนือได้ประโยชน์จากการใช้ข้อตกลงการผลิต
สินค้าเกษตร (Contract Farming) กับประเทศเพื่อนบ้าน ในการผลิตวัตถุดิบการเกษตรบริเวณชายแดนและนำเข้า
มาแปรรูป ในประเทศ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดการใช้ฐานทรัพยากรของภาค ๖.๓.๕ ตลาดการท่องเที่ยวขยายตัว
จากการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวภายในกลุ่มประเทศ GMS ซึ่งมีความโดดเด่นด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี

และธรรมชาติที่คล้ายคลึงกัน สามารถพัฒนา เป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายร่วมกันและดึงดูดนักท่องเที่ยวจากประเทศจีนและนานาชาติ นอกจากนั้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติของภาคที่มีเป็นจำนวนมากยังสามารถพัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยว และการพักผ่อนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุ

๖.๔ ภัยคุกคาม

๖.๔.๑ การเปิดเสรีทางการค้าและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคต่างๆ โดยเฉพาะ GMS และ ประชาคมอาเซียน (AEC) ส่งผลต่อโอกาสการขยายการค้าการลงทุนของภาค ขณะเดียวกัน ก่อให้เกิดความเสี่ยงหลายด้านเนื่องจากจะมีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ และบุคลากรระหว่างประเทศสมาชิก ๑๔ แผนพัฒนาภาคเหนือ ที่ สะดวกขึ้น ดังนั้น หากไม่มีการพัฒนาบุคลากรในภาคให้เกิดการตื่นตัว สามารถแข่งขันได้ในตลาดสากลและ ป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อทางลบทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม

๖.๔.๒ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อภาคเกษตร การเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ ก่อให้เกิดปัญหาต่อการเกษตร โดยทำให้ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรลดลง ส่งผลให้เกิด ความไม่มั่นคงด้านอาหาร และรายได้ของเกษตรกร

๖.๔.๓ ภัยธรรมชาติมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น ภาคเหนือประสบปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง การพังทลายของดิน หมอกควันและฝุ่นละอองขนาดเล็ก และแผ่นดินไหวเป็นประจำ และมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น สาเหตุมาจากปัจจัยภายในที่ มีการรุกล้ำพื้นที่ป่าซึ่งเป็นพื้นที่ลาดชันเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกและการเผาป่า รวมถึงสภาพอากาศที่มีความแปรปรวน ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน

๗. ปัญหาและประเด็นท้าทาย

๗.๑ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเป้าหมายระดับสากล มีทุนทางวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติโดดเด่น แต่พื้นที่ท่องเที่ยวค่อนข้างกระจุกตัว

๗.๒ มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์ และมีองค์ความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรม ของ สถาบันการศึกษาจำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้อย่างคุ้มค่า

๗.๓ ยังไม่สามารถใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับอนุภูมิภาคต่างๆ ได้อย่างเต็มที่ ผู้ประกอบการในพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่มีส่วนร่วมในห่วงโซ่การผลิต การค้าในอนุภูมิภาค และสินค้าส่งออก ขยายแดนส่วนใหญ่มาจากนอกภาค จึงไม่สร้างมูลค่าเพิ่มและรายได้ให้กับภาค

๗.๔ โครงสร้างพื้นฐานของเมืองศูนย์กลางยังไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะระบบขนส่งสาธารณะและสนามบิน

๗.๕ พื้นที่เกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน การบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เกษตรยังไม่ทั่วถึง การทำ การเกษตรส่วนใหญ่ยังเป็นเกษตรเคมี สินค้าเกษตรยังเป็นขั้นปฐมภูมิและแปรรูปขั้นต้น

๗.๖ ประชาชนส่วนใหญ่ยังยากจน สัดส่วนคนจนของภาคสูงกว่าระดับประเทศ และด้อยโอกาสในการ เข้าถึง บริการภาครัฐ

๗.๗ ประชากรสูงอายุมีสัดส่วนสูงที่สุดในประเทศ ขณะที่ขาดแคลนแรงงานทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

๗.๘ พื้นที่ป่าต้นน้ำบางส่วนมีสภาพเสื่อมโทรม มีปัญหาบุกรุกและใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าผิดประเภท และยังคง เผอิญปัญหาหมอกควันรุนแรง

๘. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ภาคเหนือมีทุนทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณีที่มีอัตลักษณ์โดดเด่น ที่มีการฟื้นฟู สืบสานและ สร้างสรรค์ พัฒนาสู่การผลิตสินค้าและบริการ โดยเฉพาะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีบริการสุขภาพและผลิตภัณฑ์ หัตถกรรมที่มี ชื่อเสียงระดับสากล พื้นที่เกษตรของภาคเหนือมีขนาดเล็กเหมาะสมต่อการปรับระบบการผลิต เพื่อสร้างคุณค่าตาม แนวทางเกษตรอินทรีย์นอกจากนี้ ท่าเลที่ตั้งของภาคเหนือมีศักยภาพในการขยายการค้า การลงทุนและบริการ เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง และสามารถ ขยายไปสู่จีนตอนใต้และกลุ่ม ประเทศเอเชียใต้ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และ ตะวันออก-ตะวันตก ๑๕ แผนพัฒนาภาคเหนือ รวมถึงเป็น พื้นที่ป่าต้นน้ำที่สำคัญของประเทศ ดังนั้น การพัฒนาภาคเหนือสู่ความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ” จำเป็นจะต้องนำ ศักยภาพทางภูมิสังคมประกอบกับปัจจัยสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้ของ สถาบันการศึกษาและ

องค์กรในพื้นที่มาใช้ในการต่อยอดการผลิตและบริการที่มีศักยภาพและโอกาสเพื่อสร้างมูลค่าสูงตามแนวทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากการเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ในการเสริมสร้างขีดความสามารถของธุรกิจท้องถิ่นเพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค

๘.๑ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์: พัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง เชื่อมโยงเศรษฐกิจ กับประเทศในกลุ่มอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง

๘.๒ วัตถุประสงค์

๘.๒.๑ เพื่อยกระดับการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินค้าและบริการ โดยใช้ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์

๘.๒.๒ เพื่อเชื่อมโยงห่วงโซ่คุณค่าของระบบเศรษฐกิจภาคเข้ากับระบบเศรษฐกิจของประเทศ และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๘.๒.๓ เพื่อดูแลช่วยเหลือคนจน และผู้สูงอายุ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี พึ่งพาตนเอง พึ่งพา ครอบครัว และพึ่งพากันในชุมชนได้

๘.๒.๔ เพื่อแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การบริหารจัดการน้ำ ป่าต้นน้ำ และปัญหาหมอกควัน

๘.๓ เป้าหมาย

๘.๓.๑ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเหนือขยายตัวเพิ่มขึ้น

๘.๓.๒ สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ภาคเหนือลดลง

๘.๔ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย				
		๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๒-๒๕๖๕
อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเหนือ	๖๓๙,๖๙๑ ล้านบาท (มูลค่า CMV ปี ๒๕๕๙)	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๐	เพิ่มขึ้น ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๓.๐
สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ภาคเหนือ	๐.๔๑๗ (ปี ๒๕๖๐)	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๑๗	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๑๗	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๑๗	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๑๗	ลดลงต่ำกว่า ๐.๔๑๗

๘.๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนา

๘.๕.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑. พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถ สร้างมูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการ ที่มีศักยภาพสูงด้วยภูมิปัญญาและนวัตกรรม

แนวทางการพัฒนา

(๑) พัฒนากลุ่มท่องเที่ยวที่มีศักยภาพตามแนวทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และ วัฒนธรรม ได้แก่ (๑) กลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและกลุ่มชาติพันธุ์ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน (๒) กลุ่มท่องเที่ยวมรดกโลก (ทางประวัติศาสตร์) ในพื้นที่ จังหวัดสุโขทัย และกำแพงเพชร (๓) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน น่าน เพชรบูรณ์ อุทัยธานี(๔) กลุ่มท่องเที่ยวที่มีเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ MICE ในจังหวัดเชียงใหม่ ท่องเที่ยวเชิงผจญภัย/กีฬาเพื่อการพักผ่อน/เชิงสุขภาพ และการพำนักระยะยาว ในจังหวัดเชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน น่าน โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้ (๑) พัฒนาคุณภาพแหล่ง

ท่องเที่ยว ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีมาตรฐานและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

(๒) พัฒนาปัจจัยแวดล้อมให้เอื้อต่อการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อนำมา พัฒนาต่อยอดสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว อาทิ การวิจัย การพัฒนานวัตกรรม การออกแบบ การสื่อสาร ตลอดจนส่งเสริมการจดทะเบียนการค้า การคุ้มครอง การใช้ทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อสนับสนุน การพัฒนาต่อยอดไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

(๓) สนับสนุน Community Based Tourism/Local Tourism เพื่อกระจายประโยชน์ จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน รวมทั้งให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูสืบสานวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นและ นำมาประยุกต์สร้างสรรค์สินค้าและบริการท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

(๔) สนับสนุนการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทั้งระหว่างแหล่งท่องเที่ยวในภาค เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ เส้นทางสายวัฒนธรรม เส้นทางท่องเที่ยวแหล่งมรดกโลก และส่งเสริม กิจกรรมท่องเที่ยวและบริการรูปแบบใหม่ๆ เพื่อสร้างรายได้ตลอดปี

(๕) เสริมสร้างศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากรในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้มีทักษะและองค์ความรู้ในธุรกิจตลอดห่วงโซ่การผลิต การท่องเที่ยว ทั้งด้านการออกแบบ การวิจัยและ พัฒนา การสร้างนวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อสร้างความแตกต่างและความโดดเด่นของสินค้าและบริการ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุนการบริหารจัดการธุรกิจและการตลาด ทั้งการรักษารฐานเดิมและขยายไปสู่ตลาดกลุ่มใหม่ที่มีศักยภาพและการสร้างตลาดในรูปแบบ e-tourism ๑๗ แผนพัฒนาภาคเหนือ

(๖) รักษาอัตลักษณ์ของเมือง โดยให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ สืบสานประเพณี วัฒนธรรม สถาปัตยกรรม พื้นบ้าน และเมืองเก่า โดยเฉพาะเมืองเก่าเชียงใหม่ เชียงราย แพร่ ตาก พะเยา น่าน กำแพงเพชร ลำปาง ลำพูน และแม่ฮ่องสอน การส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน และการสร้าง “แบรนด์” หรือเอกลักษณ์ของเมือง รวมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองศูนย์กลางของจังหวัด และเมืองท่องเที่ยวให้เป็น เมืองน่าอยู่เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเมืองให้มีคุณค่าเอื้อต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีสมดุล

๒. พัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมายที่มีศักยภาพสูง ได้แก่ กลุ่มอาหาร และสินค้าเพื่อสุขภาพ กลุ่มบริการทางการแพทย์และสุขภาพ และกลุ่มผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ โดยให้จังหวัด เชียงใหม่เป็นศูนย์กลางและขยายสู่พื้นที่เครือข่ายที่มีศักยภาพ โดยมีแนวทางดำเนินการดังนี้

(๑) สนับสนุนสถาบันการศึกษาในการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม และ ส่งเสริมการนำมาใช้เชิงพาณิชย์ตามแนวคิดการสร้าง Food Valley เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและบริการ ให้ตอบสนองต่อตลาดเป้าหมายเฉพาะ อาทิ กลุ่มสินค้าเพื่อสุขภาพผู้สูงอายุ กลุ่มอาหารเสริมสุขภาพและความงาม

(๒) ขยายเครือข่ายการพัฒนาธุรกิจบริการทางการแพทย์และสุขภาพให้มี ความหลากหลายสอดคล้องกับตลาดเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มุ่งสู่ การเป็น Medical & Wellness Hub ระดับอนุภูมิภาค

(๓) สนับสนุนการพัฒนาเชียงใหม่เป็น Creative City พร้อมทั้งสนับสนุนการวิจัย และพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมผนวกกับความโดดเด่นของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้สินค้ามีความแตกต่างโดดเด่นสามารถตอบสนองต่อตลาดเป้าหมายเฉพาะ อาทิ สินค้า Life Style สินค้า หัตถกรรม และของที่ระลึกต่างๆ ที่เน้นคุณภาพทั้งการออกแบบและการใช้งาน

(๔) เสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มธุรกิจ ขยายเครือข่ายเพื่อให้เกิดพลัง ในการขับเคลื่อน และพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจตลอด Value Chain

(๕) เพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการกลุ่มอุตสาหกรรมและบริการเป้าหมาย กลุ่มเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน ในการดำเนินธุรกิจ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล

๘.๕.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค

แนวทางการพัฒนา

๑) เสริมศักยภาพของโครงสร้างพื้นฐาน และวางผังเมืองทั้งเมืองหลักและเมืองชายแดน ให้สอดคล้องและสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ พัฒนาโครงข่ายเส้นทางและระบบขนส่งที่ยั่งยืนที่เชื่อมต่อกับระบบหลักของประเทศและอนุภูมิภาคตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ และ แนวตะวันออก-ตะวันตก รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งจะรองรับ การเป็นพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญเชื่อมโยงอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC

๒) พัฒนาเชียงใหม่เป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจ ให้มีศักยภาพในการดำเนินกิจกรรม ทางเศรษฐกิจเทียบเท่าเมืองขนาดใหญ่ในระดับนานาชาติและมีความน่าอยู่ โครงสร้างพื้นฐานและระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล จัดทำแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินของ ศูนย์เศรษฐกิจ แหล่งที่อยู่อาศัยและพื้นที่เฉพาะในเมือง เช่น เขตอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ พื้นที่อนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรม และพื้นที่เปิดโล่งตามหลักการจัดทำแผนผังภูมิโนเวศ โดยเฉพาะเร่งรัดการดำเนินงานตาม ผลการศึกษาเกี่ยวกับระบบขนส่งสาธารณะของ สนข. โดยพิจารณา ขยายขีดความสามารถของระบบ ท่าอากาศยาน พัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพสูงเพื่อรองรับสังคมดิจิทัล พัฒนาระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน

๓) พัฒนาเมืองสถานีขนส่งระบบรางที่นครสวรรค์ แพร่ (อำเภอเด่นชัย) เชียงราย (อำเภอ เชียงของ) และเมืองในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน ได้แก่ อำเภอแม่สอด อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ โดยจัดทำแผนแม่บทพื้นที่และแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินตามความเหมาะสมของการใช้พื้นที่ ของแต่ละเมือง พัฒนาโครงข่ายคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ให้ทั่วถึงสามารถเชื่อมโยงกับพื้นที่โดยรอบ และประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งส่งเสริมกิจกรรมเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับพื้นที่

๔) พัฒนาผู้ประกอบการและบุคลากรให้มีความรู้ มีทักษะฝีมือ เข้าถึงข้อมูล กฎระเบียบการดำเนินธุรกิจ ในธุรกิจระดับภูมิภาค และสากล รวมถึงเงื่อนไขทางด้านสิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรมที่ถูกนำมาเป็นข้อกีดกันทางการค้า รวมทั้งสนับสนุนให้องค์กรภาคธุรกิจเอกชนที่มีความเข้มแข็ง ร่วมพัฒนาเครือข่ายกับธุรกิจท้องถิ่นที่มีศักยภาพ เพื่อยกระดับขีดความสามารถให้เข้าสู่ Supply Chain ของ ธุรกิจใหญ่ได้

๕) พัฒนาสินค้าที่มีศักยภาพสามารถแข่งขันได้ รวมทั้งสินค้าที่ตอบสนองตลาด ในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน และ AEC โดยให้ความสำคัญกับการใช้ประโยชน์ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ อย่างการเกื้อกูลกัน บนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนทั้งไทยและเพื่อนบ้าน ซึ่งจะสอดคล้องกับการเป็น เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษของพื้นที่อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก และจังหวัดเชียงราย ๑๙ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๘.๕.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และเกษตร ปลอดภัยในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง โดยสนับสนุนการทำเกษตรยั่งยืนอย่างครบวงจร เกษตรปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ สนับสนุนการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกรเพื่อพัฒนาทั้งด้านการผลิตและการตลาด อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความรู้กับเกษตรกรในการใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมี ฝึกระวังผลกระทบจาก การใช้สารเคมีที่มีต่อดินและน้ำ ส่งเสริมช่องทางการกระจายผลผลิต สร้างพฤติกรรมและค่านิยมการบริโภค อาหารเพื่อสุขภาพ สนับสนุนการตรวจสอบคุณภาพผลผลิต และการตรวจสอบย้อนกลับอย่างเป็นระบบ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภค

๒) สนับสนุนการเชื่อมโยงผลผลิตเกษตรสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่มีศักยภาพ ได้แก่ (๑) การแปรรูปพืชผัก ผลไม้ สมุนไพร (โพล ความตอง ยอ มะขามป้อม คำฝอย) ในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน (๒) การแปรรูปข้าว พืชไร่ พืชพลังงาน ในจังหวัดพิจิตร ก าแพงเพชร นครสวรรค์ โดยสนับสนุนการพัฒนาสินค้าเกษตรตลอด

ห่วงโซ่คุณค่า ส่งเสริมการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของตลาดเฉพาะ และสนับสนุนการ น าผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์มาผลิตพลังงานทดแทน

๓) พัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพอย่างบูรณาการตลอดห่วงโซ่คุณค่า และเชื่อมโยงกับ อุตสาหกรรมเกษตรชีวภาพ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร และแปรรูปชีวมวล ในจังหวัดนครสวรรค์ และ กำแพงเพชร โดยสนับสนุนการ น าผลผลิตและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรจากพืชและสัตว์ พัฒนาเป็นพลังงาน ทดแทน สนับสนุนการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ในการนำพืช/วัสดุชีวภาพ มาใช้ประโยชน์ตลอดห่วงโซ่ คุณค่า อาทิ ใช้ประโยชน์ในการเป็นอาหารสัตว์ แปรรูปเพื่อเป็นสินค้า น ากาพมาใช้ในการผลิตพลังงานชีวมวล เป็นการเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตรที่ได้ประโยชน์สูงสุดและช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการวิจัยและ พัฒนา ตลอดจนพัฒนาคลัสเตอร์อุตสาหกรรมชีวภาพในพื้นที่ที่เหมาะสม

๔) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางการเกษตรทั้งระบบ ส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมทั้งเสริมสร้างความรู้ การให้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจการผลิต แก่เกษตรกร เช่นการโซนนิ่งพื้นที่ปลูกพืช การเกษตรแปลงใหญ่ซึ่งเป็นการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์ สอดคล้องกับศักยภาพและให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต

๕) สร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะ (Smart Farmer) ที่มี ชีตความสามารถในการแข่งขัน โดยยกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตรบนฐานทรัพยากรชีวภาพ ๒๐ แผนพัฒนาภาคเหนือ และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากข้อมูล แหล่งเงินทุน และเทคโนโลยี

๖) พัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์และระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าเกษตรจากชุมชน พัฒนานวัตกรรมสำหรับการสร้างระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตรจากชุมชน เพื่อส่งเสริมการขายสินค้าเกษตร ออนไลน์โดยเกษตรกร ๗) พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเป็นระบบเครือข่ายที่เชื่อมโยง เพื่อใช้ ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสมและเต็มประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาแหล่งเก็บกักน้ำนอกเขตพื้นที่ชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ในพื้นที่เกษตรกรรม แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำของเกษตรกร ในพื้นที่นอกเขตชลประทาน

๘.๕.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบ ดูแลผู้สูงอายุอย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยกระดับทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ

แนวทางการพัฒนา

๑) ส่งเสริมการสร้างรายได้และการมีงานทำของผู้สูงอายุและผู้มีรายได้น้อย โดยดำเนินการในรูปของกลุ่มอาชีพและกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมการน าภูมิปัญญาผู้สูงอายุไปใช้ในการ พัฒนาวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้มีรายได้ และได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น

๒) พัฒนายกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ที่มีข้อจำกัด ทางกายภาพและมีปัญหาความยากจน ตามแนวทางแม่ฮ่องสอนโมเดล

๓) พัฒนาระบบการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง โดยการ มีส่วนร่วมของชุมชนและการบูรณาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุ ที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ รวมทั้ง แก้ไขปัญหาการขาดแคลนผู้ดูแลผู้สูงอายุ ตลอดจนสนับสนุนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการจัดบริการด้านสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

๔) พัฒนาแรงงานให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพตรงตามความต้องการ ของตลาดแรงงาน ควบคู่ไปกับการยกระดับทักษะฝีมือให้สูงขึ้น สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการ บนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ๒๑ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๕) สร้างความเข้มแข็งและสร้างสภาพแวดล้อมในการพัฒนาให้กับสถาบันครอบครัว และชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาคนทุกช่วงวัย ตลอดจนการจัดสวัสดิการชุมชนได้ อย่างยั่งยืน และเป็นโครงข่ายการคุ้มครองทางสังคมให้กับผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน

๘.๕.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหาร จัดการน้ำอย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควัน อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา

๑) อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศและป่าไม้ในพื้นที่ป่าต้นน้ำในพื้นที่ ๘ จังหวัด ภาคเหนือตอนบน โดยเฉพาะจังหวัดน่าน โดยให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรมให้มีความอุดม สมบูรณ์ เพื่อให้เป็นฐานทรัพยากรที่มั่นคงและเป็นแหล่งดูดซับน้ำฝนและเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในแต่ละลุ่มน้ำ ควบคู่ไปกับการป้องกันแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า ตลอดจนส่งเสริมการปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่ ป่าต้นน้ำ

๒) พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบในลุ่มน้ำหลักของภาค ได้แก่ ลุ่มน้ำปิง วัง ยม และน่าน และพัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ บึงสีไฟ จังหวัดพิจิตร และกว๊านพะเยา จังหวัดพะเยา เพื่อให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านการจัดหา การใช้ และ การอนุรักษ์

๓) แก้ไขปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและจังหวัดตาก โดยส่งเสริม การปรับเปลี่ยนการทำ การเกษตรจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวไปสู่การปลูกพืชในระบบวนเกษตร สนับสนุนการ วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและระบบจัดการพื้นที่เกษตรที่เหมาะสม การส่งเสริมให้นาเศรษฐกิจทางการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ เพื่อลดการเผาวัสดุทางการเกษตร และส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันแก้ไขปัญหาหมอกควัน ๒๒ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๙. แผนงาน/โครงการตามแผนพัฒนาภาคเหนือที่สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

๙.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องให้มีคุณภาพ สามารถสร้าง มูลค่าเพิ่มอย่างยั่งยืน และกระจายประโยชน์อย่างทั่วถึง รวมทั้งต่อยอดการผลิตสินค้าและบริการ ที่มีศักยภาพสูงด้วยภูมิปัญญา และนวัตกรรม

๙.๑.๑ โครงการพัฒนาต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนและเมืองแห่งศิลปะเชิงสร้างสรรค์ สำคัญพัฒนาต้นแบบแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยเน้นการส่งเสริม กระบวนการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบมีส่วนร่วม เน้นกระบวนการ เรียนรู้ร่วมกัน เสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว และพัฒนา องค์ความรู้ท้องถิ่นจากฐานงานวิจัยท้องถิ่นเชื่อมโยงการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน ตลอดจนพัฒนาเมืองแห่งศิลปะเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้เอกลักษณ์ความโดดเด่นจาก ทรัพยากรที่มีอยู่ในเมือง ควบคู่ไปกับการสร้างสรรค์ผลงานจากความรู้เชิงวิชาการด้านศิลปะร่วมสมัยทุกสาขา และผลักดันให้เกิดกระแสการตื่นตัวในเรื่องเมือง แห่งศิลปะในวงกว้าง หน่วยงานดำเนินงานหลัก องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืน (อพท.) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (องค์การมหาชน) กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวง การต่างประเทศ

๙.๑.๒ โครงการพัฒนาสินค้าและบริการสร้างสรรค์ด้านการท่องเที่ยวด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และทุนทางวัฒนธรรม สำคัญ พัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว ผ่านการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้แก่ชุมชนและผู้ประกอบการ เพื่อต่อยอดเป็นสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างให้เกิดความโดดเด่น แตกต่าง มีเอกลักษณ์ สอดคล้องตรงกันกับความต้องการของผู้บริโภค รวมทั้ง ส่งเสริมให้เกิดการน ำกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ในการพัฒนาสินค้าและ บริการ ตลอดจนการสร้างนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทาง เศรษฐกิจของประเทศ หน่วยงานดำเนินงานหลัก สำน กงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์(องค์การมหาชน) องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และ กระทรวงพาณิชย์

๙.๑.๓ โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงแหล่งประวัติศาสตร์วิถีชีวิตชุมชน สำคัญ พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตชุมชน โดยเน้นการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ๒๓ แผนพัฒนาภาคเหนือ เมืองมรดกโลก โบราณสถาน ที่สอดคล้องกัน เช่น การจัดรายการเส้นทางท่องเที่ยว ตามรอยประวัติศาสตร์ อุทยานประวัติศาสตร์ ชมอารยธรรมโบราณสถานต่างๆ อนุสาวรีย์

อนุสรณ์สถาน สิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่า และความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมรวมทั้งพัฒนากิจการและบริการ และการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวโดยชุมชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยววิถีพุทธ การท่องเที่ยวกลุ่มมุสลิม เป็นต้น หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวัฒนธรรม และองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.)

๙.๑.๔ โครงการจัดทำแผนพัฒนาเมืองและย่านสร้างสรรค์สู่ระดับสากล สาระสำคัญ จัดทำแผนพัฒนาเมืองและย่านสร้างสรรค์ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่โดยรอบ ให้เกิดเป็นเมืองและย่านสร้างสรรค์ระดับสากล พัฒนาเขตการจัดการพื้นที่ เพื่อสร้างพื้นที่นวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ในเมืองท่องเที่ยว โดยเน้นการให้ ความสำคัญกับการรักษาและเชิดชูอัตลักษณ์ชุมชน สนับสนุนเอกลักษณ์ ทางวัฒนธรรม และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของเมืองและประเทศ ซึ่งจะช่วยให้ดึงดูด การลงทุนและการท่องเที่ยว ส่งผลให้เมืองได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์(องค์การมหาชน)

๙.๑.๕ แผนงานพัฒนาเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สาระสำคัญ พัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางบริการสุขภาพในอาเซียน โดย พัฒนาจังหวัดที่มีศักยภาพให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเฉพาะของประเทศไทย เช่น เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง แม่ฮ่องสอน เป็นต้น โดยการพัฒนาให้สอดคล้อง กับศักยภาพของแต่ละเมือง ตั้งแต่ การวางผังของแหล่งท่องเที่ยวที่มีจุดเด่นเฉพาะ สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับ ขยายและพัฒนาระบบการคมนาคมขนส่ง เพื่ออำนวยความสะดวกในการเข้าถึงเมืองได้โดยง่าย การพัฒนาผู้ประกอบการ ในท้องถิ่นและบริหารจัดการโดยชุมชนและท้องถิ่น พัฒนาและบูรณาการด้านการ บริการสุขภาพ บริการวิชาการและงานวิจัยด้านบริการสุขภาพ รวมทั้งสร้าง ศูนย์กลางยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพแผนไทย ผ่านกลไกการสร้างและพัฒนาเครือข่าย ด้านการแพทย์และสาธารณสุข โดยความร่วมมือจากทั้ง ภายในและภายนอกประเทศ ให้เกิดเป็นบริการและผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีอัตลักษณ์จนสามารถเพิ่มสัดส่วนรายได้ ให้ภาคเหนือและประเทศไทยมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๙.๑.๖ โครงการยกระดับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทยแบบครบวงจร สาระสำคัญ : พัฒนาและยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ให้เกิดความโดดเด่นในระดับนานาชาติ โดยการใช้องค์ความรู้ ๒๔ แผนพัฒนาภาคเหนือ และภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทยพัฒนาต่อยอดให้เกิดเป็น นวัตกรรม สร้างมูลค่าเพิ่ม ตั้งแต่การส่งเสริมสุขภาพ ธุรกิจบริการสุขภาพ นวดแผนไทย การดูแลผู้สูงอายุ สถานพักฟื้นเพื่อการฟื้นฟูสุขภาพ การรักษาด้วยสมุนไพร รวมทั้งการพัฒนา ผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพื่อการรักษาและเสริมความงาม ให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ สุนานาชาติ และส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยทั้งจาก นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงสาธารณสุข

๙.๑.๗ โครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศ สมาชิกอาเซียน สาระสำคัญ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณสุข และระบบขนส่งสาธารณะ สิ่งอำนวยความสะดวกในการผ่านแดน จุดแวะพักรถ เชื่อมโยงกับแหล่ง ท่องเที่ยวและกิจกรรมของชุมชนตลอดเส้นทางท่องเที่ยว เพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงคมนาคม

๙.๑.๘ โครงการยกระดับความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยว สาระสำคัญ ส่งเสริมมาตรการการสร้างความปลอดภัยจากการท่องเที่ยวทางถนน รวมถึงมาตรการป้องกันจากการถูกหลอกลวงเอารถเอาเปรียบของนักท่องเที่ยว สร้างเครือข่ายอาสาสมัครในระดับชุมชน ส่งเสริมให้คนในชุมชนร่วมเป็นเจ้าภาพที่ดี ตลอดจนมีแนวทางในการให้ความช่วยเหลือเยียวยานักท่องเที่ยวและการสร้าง ความร่วมมือในการบริหารจัดการวิกฤตการณ์ด้านการท่องเที่ยวไทย หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๙.๑.๙ โครงการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวแบบครบวงจรเพื่อคนทั้งมวล สารสำคัญ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามอัตลักษณ์ของพื้นที่โดยคำนึงถึงอารยสถาปัตย์ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่รองรับนักท่องเที่ยวได้ทุกวัยและ ทุกสภาพร่างกาย โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ และคนที่ใช้รถเข็น ให้ได้รับความสะดวกสบายปลอดภัย มากยิ่งขึ้น สามารถใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวต้นแบบ ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้ รวมถึงการฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม และกำหนดขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีความเปราะบาง ทางธรรมชาติ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ๒๕ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๙.๑.๑๐ แผนงานการเพิ่มประสิทธิภาพ ผลผลิตการผลิต และขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ สารสำคัญ ส่งเสริมให้ภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการเข้าสู่ยุค อุตสาหกรรม ๔.๐ เข้าใจถึงความสำคัญและประโยชน์และเตรียมความพร้อมในการนำเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการทำธุรกิจ การปรับปรุง ผลผลิตการผลิตและยกระดับความสามารถในการแข่งขัน เพิ่มศักยภาพ ผู้ประกอบการทุกกลุ่มรวมถึงกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมาย กลุ่มเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และกลุ่มค้าปลีกค้าส่ง ในการดำเนินธุรกิจ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัล หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงแรงงาน กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

๙.๑.๑๑ โครงการเพิ่มมูลค่าให้ธุรกิจบริการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ สารสำคัญ มุ่งยกระดับธุรกิจบริการแบบเดิมสู่บริการมูลค่าสูง โดยสนับสนุนการใช้ ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในกลุ่มธุรกิจบริการเป้าหมาย ได้แก่ ธุรกิจท่องเที่ยว แพชั่น โลฟสไตล์ สื่อสร้างสรรค์และแอนิเมชัน รวมถึงการเพิ่มผลผลิตภาพ แรงงาน ภาคบริการ และพัฒนาทักษะแรงงานให้มีความรู้ขั้นสูง สอดคล้องกับความต้องการ ของตลาด หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์

๙.๑.๑๒ แผนงานการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ที่ขับเคลื่อนด้วยความคิด สร้างสรรค์เทคโนโลยีและนวัตกรรม สารสำคัญ พัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการทั้งกลุ่มธุรกิจที่มีศักยภาพเดิมกลุ่มธุรกิจเทคโนโลยีและกลุ่มผู้ประกอบการชุมชนให้ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและ นวัตกรรม โดยส่งเสริมผู้ประกอบการให้มีองค์ความรู้ที่จำเป็นในการสร้างมาตรฐาน คุณภาพการบริหารจัดการที่เป็นระบบ มีความสามารถในการเชิงเทคโนโลยีการตลาด และการบริหารธุรกิจ ตลอดจนนำเทคโนโลยีมาใช้ในการต่อยอดธุรกิจและคิดค้น สินค้าและบริการจากนวัตกรรมใหม่ๆ และส่งเสริมการค้าขายสินค้าและบริการ ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและโอกาสทางการตลาดของธุรกิจ รวมถึง สามารถเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศ หน่วยงานหลัก กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย ๒๖ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๙.๑.๑๓ แผนงานพัฒนาและสนับสนุนนวัตกรรมแบบเปิดของวิสาหกิจเริ่มต้น และ ผู้ประกอบการธุรกิจเทคโนโลยีสู่ภูมิภาค สารสำคัญ สนับสนุนผู้ประกอบการภูมิภาคให้เกิดการจัดตั้งธุรกิจอย่างจริงจังและพัฒนาเป็นผู้ประกอบการด้านนวัตกรรม โดยสนับสนุนการพัฒนาโครงการนวัตกรรม ในรูปเงินให้เปล่า ภายใต้แผนงานนวัตกรรมเพื่อเศรษฐกิจแบบเปิด ทั้งผู้ประกอบการ ธุรกิจนวัตกรรม และวิสาหกิจเริ่มต้น โดยให้สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน เทคโนโลยี ทำให้สามารถสร้างสินค้าและบริการที่มีมูลค่าเพิ่ม สร้างตลาดใหม่ และเติบโต อย่างก้าวกระโดด หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๙.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ใช้โอกาสจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ และการเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาค GMS BIMSTEC และ AEC เพื่อขยายฐานเศรษฐกิจของภาค

๙.๒.๑ แผนงานการพัฒนาและปรับปรุงระบบคมนาคมขนส่งทางราง สารสำคัญ พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางราง รถจักรและล้อเลื่อน และศูนย์ซ่อมบำรุง ได้แก่ รถไฟขนาด ๑ เมตร และรถไฟความเร็วสูง เพื่อให้เป็น โครงข่ายการเดินทางและขนส่งหลักของประเทศที่สอดคล้องกับความต้องการเดินทาง และขนส่งสินค้า รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ เกษตรกรรม ท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมของประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (โดยโครงการในภาคเหนือ ในช่วง ๕ ปีแรก ได้แก่ โครงการก่อสร้างทางคู่สายใหม่

ช่วงนครสวรรค์ - กาแพงเพชร - ตาก - แม่สอด โครงการก่อสร้างทางคู่ ช่วง ปากน้ำโพ - เด่นชัย โครงการรถไฟความเร็วสูง ช่วงกรุงเทพฯ - พิษณุโลก) หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงคมนาคม

๙.๒.๒ แผนงานการพัฒนากระบวนขนส่งสาธารณะที่เหมาะสมกับระดับการพัฒนาของเมือง ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล และเมืองหลักในภูมิภาค สาระสำคัญ พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่เหมาะสมกับระดับการพัฒนาของเมือง ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล และเมืองหลักในภูมิภาค ได้แก่ นครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานีสระแก้ว สงขลา พังงา ภูเก็ต หาดใหญ่ พิษณุโลกและ เชียงใหม่ (โดยโครงการในภาคเหนือ ในช่วง ๕ ปีแรก ได้แก่ โครงการก่อสร้างระบบขนส่งมวลชน จังหวัดเชียงใหม่) หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย

๙.๒.๓ แผนงานการพัฒนาท่าอากาศยานและระบบบริการการเดินทางอากาศ สาระสำคัญ พัฒนาท่าอากาศยานหลักของประเทศ และขยายขีดความสามารถของ ระบบท่าอากาศยานภูมิภาคต่างๆ ให้สามารถรองรับปริมาณความต้องการเดินทาง และขนส่งสินค้าทางอากาศที่เพิ่มมากขึ้น (โดยโครงการในภาคเหนือ ในช่วง ๕ ปีแรก ได้แก่ โครงการพัฒนาท่าอากาศยานเชียงใหม่ ระยะที่ ๑) ๒๗ แผนพัฒนาภาคเหนือ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงคมนาคม

๙.๒.๔ แผนงานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวก ตามเส้นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ สาระสำคัญ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวกตาม เส้นทางยุทธศาสตร์ที่สำคัญ เช่น สถานีขนส่งสินค้าชายแดน ให้สามารถเชื่อมโยง ประตูการค้าหลักของประเทศ สนับสนุนการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบด้วยการนำ ระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อลดต้นทุน โลจิสติกส์และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคขนส่ง รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่ม จากการเป็นศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์และเชื่อมต่อกับเครือข่ายโลจิสติกส์ในระดับ ภูมิภาค (โดยโครงการในภาคเหนือ ในช่วง ๕ ปีแรก ได้แก่ โครงการพัฒนาสถานีขนส่งสินค้า จังหวัดเชียงใหม่) หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงคมนาคม

๙.๒.๕ แผนงานจัดระเบียบและพัฒนาเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สาระสำคัญ จัดทำแผนแม่บทพื้นที่ศูนย์กลางความเจริญตามความเหมาะสมของพื้นที่ของแต่ละเมือง และจัดทำแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินของศูนย์กลางเศรษฐกิจ แหล่งที่อยู่อาศัยและพื้นที่เฉพาะในเมือง พัฒนาระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่เพื่อให้ เป็นระบบการสัญจรหลักของคนในเมือง พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านโทรคมนาคม สื่อสาร และดิจิทัลที่ทันสมัยเพื่อสร้างบรรยากาศให้พร้อมต่อการลงทุนด้าน นวัตกรรมและดิจิทัล และนำเทคโนโลยีมายกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ทุกกลุ่ม และเพิ่มพื้นที่สาธารณะต่อประชากร โดยเน้นความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ ความหลากหลาย และศักยภาพของเมือง บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของ ทุกภาคส่วนในสังคม โดยเมืองในภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการคลัง กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงพลังงาน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวง แรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส านักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙.๒.๖ แผนงานจัดระเบียบและพัฒนาเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ สาระสำคัญ พัฒนาเมืองเดิมโดยพัฒนาให้เป็นเมืองน่าอยู่อัจฉริยะที่มีโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง การสื่อสารและพลังงานที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและระบบดิจิทัลในการยกระดับความน่าอยู่ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม (อาทิ สุขภาพ การศึกษาและความปลอดภัย) ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประเพณี และอัตลักษณ์ท้องถิ่น และพัฒนาเมืองใหม่ให้เป็นเมืองที่ทันสมัยระดับโลก ๒๘ แผนพัฒนาภาคเหนือ มีศูนย์กลางเศรษฐกิจ ที่อยู่อาศัย แหล่งงาน พื้นที่พักผ่อน และพื้นที่พัฒนาเฉพาะ โดยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเมืองให้มีความพร้อมรองรับการพัฒนา หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงคมนาคม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงพลังงาน

๙.๒.๗ แผนงานฟื้นฟูเมืองประวัติศาสตร์และแหล่งศิลปกรรม สาระสำคัญ จัดทำแผนการพัฒนาเมืองในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามศักยภาพและอัตลักษณ์ของเมืองในพื้นที่เมืองประวัติศาสตร์ ซึ่งคำนึงถึงการ พัฒนา เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของคนในเมือง โดยเน้นกระบวนการ มีส่วนร่วมของประชาชน ตลอดจนพัฒนาและฟื้นฟูเมืองประวัติศาสตร์และ แหล่งศิลปกรรม หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส านักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

๙.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยกระดับเป็นฐานการผลิตเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัย เชื่อมโยง สู่อุตสาหกรรม เกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

๙.๓.๑ แผนงานส่งเสริมการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ที่มีศักยภาพทางการตลาด สำคัญ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นอย่างครบวงจรตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยอาศัยการใช้ ประโยชน์จากการสร้างภาพลักษณ์และเรื่องราวของ สินค้าในแต่ละชุมชนหรือพื้นที่ รวมถึงการใช้จุดเด่นของสินค้า เกษตรพื้นถิ่นและ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทย การสร้างความแตกต่างของสินค้าเกษตร การรับรองขึ้น ทะเบียนสิ่งบ่งชี้ ทางภูมิศาสตร์และการพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีเอกลักษณ์ประจำถิ่น ให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค น าไปสู่ การผลิตและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มี คุณค่าและเอกลักษณ์เฉพาะ ตลอดจนการพัฒนางานวิจัย เทคโนโลยีและ นวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การส่งเสริมอาชีพและ เพิ่มมูลค่า และการ รวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายการผลิตและการตลาดของแต่ละ พื้นที่ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย

๙.๓.๒ แผนงานพัฒนาโอกาสทางการตลาดให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น สำคัญ พัฒนาและ ขยายตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผ่านเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงเครื่องมือในการสื่อสารและ ประชาสัมพันธ์ ไปถึงผู้บริโภค เพื่อส่งเสริมและขยายช่องทางการตลาดทั้งภายในประเทศ และการส่งออกสู่ตลาด ต่างประเทศ ตลอดจนสนับสนุนและส่งเสริมชุมชนในการพัฒนาพื้นที่หรือ насо นอ ผลิตภัณฑ์ที่เป็นเอกลักษณ์ของ พื้นที่ รวมถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมการเกษตร ๒๙ แผนพัฒนาภาคเหนือ เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่ เชื่อมโยงกับการพัฒนาการท่องเที่ยว เชิงสร้างสรรค์ของแต่ละพื้นที่ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

๙.๓.๓ แผนงานพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร ให้เข้าสู่ระบบมาตรฐาน ความปลอดภัย สำคัญ เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม และกำกับดูแลให้การผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเข้าสู่ระบบมาตรฐานความ ปลอดภัย โดยใช้มาตรการสนับสนุนและส่งเสริม การผลิต รวมทั้งการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการ ผลิตสินค้า เกษตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดสายการผลิต ให้มีคุณภาพมาตรฐานตาม ความต้องการของตลาด ควบคู่ไปกับการส่งเสริม ด้านการตลาดที่ตระหนักถึงการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารที่ ปลอดภัย หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและ กระทรวงศึกษาธิการ

๙.๓.๔ แผนงานสนับสนุนและยกระดับการผลิตให้เข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ สำคัญ พัฒนาต่อยอด การผลิตให้เข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และกำกับดูแลให้การผลิตเป็นไปตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์อันเป็นที่ ยอมรับ ควบคู่กับการ ส่งเสริมด้านการตลาดเกษตรอินทรีย์ เพื่อสร้างโอกาสทางการตลาด ทั้งในประเทศ และ ต่างประเทศ โดยส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐานระบบการผลิต เกษตรอินทรีย์รวมถึงการตรวจติดตาม ตรวจรับรองฟาร์มที่ผ่านการรับรองระบบฯ และเพิ่มจำนวนฟาร์ม/พื้นที่ใหม่ให้เข้าสู่ระบบการผลิตเกษตรอินทรีย์ เพิ่มขึ้น ควบคู่ กับส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้านและยกระดับเกษตรกรเข้าสู่ระบบ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ระดับสากล ตลอดจนกำหนดมาตรการสนับสนุนจูงใจ และ การสนับสนุนกลไกทางการตลาดที่เอื้อต่อการปรับระบบ การผลิตเกษตรปลอดภัย และเกษตรอินทรีย์ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวง พาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย

๙.๓.๕ แผนงานพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรเพื่อเตรียมไปสู่การเป็นผู้ประกอบการ ในอนาคต สำคัญ ส่งเสริมเกษตรกรรุ่นใหม่และเกษตรกรกรรมยั่งยืน พัฒนาเกษตรกรปราดเปื่อง (Smart Farmer) ทั้งทายาทและแกน นำส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการผลิตและบริหารจัดการฟาร์มอย่างเป็นระบบ และยกระดับ โครงสร้างการผลิตในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปอย่างครบวงจร ๓๐ แผนพัฒนาภาคเหนือ หน่วยงาน กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงพาณิชย์ ธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์ การเกษตร สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

๙.๓.๖ แผนงานส่งเสริมการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรชีวภาพ สาระสำคัญ ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรชีวภาพ โดยประยุกต์ใช้องค์ความรู้และนวัตกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีสะอาด เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยีและเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้เกิดการผลิตและการแปรรูปสินค้า เกษตรชีวภาพ ตลอดจนมี การส่งเสริมการทำเกษตรกรรม ที่คำนึงถึงระบบนิเวศ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และการส่งเสริมการแปรรูปเป็น ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประโยชน์จาก ความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืช สัตว์และเชื้อจุลินทรีย์รวมทั้งการนำวัสดุเหลือทิ้ง ทางเกษตรมาใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับชีวภาพ เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม ให้กับสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ อันจะ ก่อให้เกิดมูลค่าทางเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๙.๓.๗ แผนงานส่งเสริมการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพมาตรฐาน และ ยกระดับไปสู่ ผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง สาระสำคัญ ประยุกต์ใช้เทคโนโลยีไปสู่การผลิตในเชิงพาณิชย์ให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร หรือชุมชน ที่จะใช้วัตถุดิบทางการเกษตรในการแปรรูปสร้างมูลค่า ไปสู่สินค้าเกษตรแปรรูป สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มี คุณค่าเฉพาะ รวมถึงต่อยอดไปสู่ ผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง โดยการพัฒนาส่งเสริมผลักดันให้เกษตรกรรวมกลุ่มแปรรูป สินค้าเกษตรไปสู่ความเป็นผู้ประกอบการแบบมืออาชีพ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของ สินค้า มีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ มาตรฐาน การ นานาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การแปรรูปส่งเสริมให้กับกลุ่มเกษตรกร การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุ ภัณฑ์ และ เชื่อมโยงสอดคล้องกับความต้องการของตลาด หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๙.๓.๘ แผนงานส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร สาระสำคัญ เพื่อให้มีกลไกสนับสนุนและผลักดันการรวมกลุ่ม เกษตรกรหรือสถาบันเกษตรกรในการร่วมกันพัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาด รวมทั้งสามารถ บริหาร จัดการในเชิงธุรกิจแบบครบวงจรได้ ซึ่งจะเป็นปัจจัยสนับสนุนไปสู่การเป็น ธุรกิจหรือวิสาหกิจเพื่อชุมชน หน่วยงาน ดำเนินงานหลัก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๓๑ แผนพัฒนาภาคเหนือ

๙.๓.๙ แผนงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม สาระสำคัญ วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตร ตลอดจน ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ที่นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนากระบวนการผลิต และการ แปรรูป ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในเชิงพาณิชย์ รวมถึงการวิจัยพัฒนา สนับสนุนในด้านต่างๆ ที่จะเป็ นประโยชน์ต่อการวางแผนป้องกันและรับมือกับ ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวง เกษตรและสหกรณ์กระทรวงวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๙.๓.๑๐ แผนงานพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สาระสำคัญ ยกระดับคุณภาพ มาตรฐานและการยอมรับของผู้บริโภค ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ซึ่งต้องมีการพัฒนาทั้งตัวมาตรฐาน กระบวนการตรวจรับรอง และ การตรวจสอบย้อนกลับ ให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้อย่างกว้างขวางและไม่เป็น ภาระ ต้นทุนการผลิต โดยสนับสนุนกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ของ เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรให้ได้ผลผลิตที่ มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับ สินค้าเกษตร ตลอดจนพัฒนาระบบกระบวนการรับรองให้มีความ รวดเร็ว และระบบ การตรวจสอบย้อนกลับ เพื่อใช้ในการติดตามตรวจสอบที่ต้นทาง หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๙.๓.๑๑ แผนงานส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สาระสำคัญ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำ ผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์เข้าถึง ช่องทางการตลาดในระดับต่างๆ ผ่านการประชาสัมพันธ์การแสดงสินค้า ควบคู่ไป กับการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อการเข้าถึงตลาดโดยตรงกับผู้บริโภค หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๙.๓.๑๒ แผนงานพัฒนาผู้ประกอบการเกษตรและผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรจากฐานทรัพยากร ชีวภาพ สาระสำคัญ การพัฒนาการจัดการผลผลิตและผลิตภัณฑ์จากฐานทรัพยากรชีวภาพ โดยยกระดับให้เกษตรกรเป็น ผู้ประกอบการ SME เกษตรบนฐานทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์เฉพาะของแต่ละท้องถิ่นและ ภูมินิเวศ หน่วยงานดำเนินงานหลัก สถาบันพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙.๓.๑๓ แผนงานพัฒนาและยกระดับอุตสาหกรรมชีวภาพ สารสำคัญ เน้นส่งเสริมการนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการผลิตสำหรับอุตสาหกรรมชีวภาพ และพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรม ชีวภาพเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัตถุดิบชีวภาพ รวมถึงการ พัฒนาระบบจัดการเทคโนโลยีและทรัพย์สินทางปัญญาทางชีวภาพ รวมทั้งส่งเสริม ๓๒ แผนพัฒนาภาคเหนือ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมชีวภาพในการสร้างนวัตกรรม ให้คำแนะนำและ สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการ สถานศึกษา และ หน่วยงานวิจัยของภาครัฐ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๙.๓.๑๔ โครงการส่วนผสมฟังก์ชันและนวัตกรรมอาหาร สารสำคัญ นำผลิตผลทางการเกษตรของไทย เช่น ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ซึ่งเป็นวัตถุดิบตั้งต้นที่สำคัญมาใช้ในการผลิตสารให้ประโยชน์เชิงหน้าที่ชนิดต่างๆ โดยใช้วิธีทางเทคโนโลยีชีวภาพและเทคโนโลยีขั้นสูงอื่นๆ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากสมุนไพร และจุลินทรีย์ต่างๆ ซึ่งมีศักยภาพในการนำมาผลิตสารให้ประโยชน์เชิงหน้าที่ ที่มีมูลค่าสูง เพื่อสนับสนุนการสร้างนวัตกรรมอาหารด้านต่างๆ เช่น อาหารสำหรับ ผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม อาหารปลอดภัย และบรรจุภัณฑ์เป็นต้น หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๙.๓.๑๕ แผนงานการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรยุคใหม่ (Smart Farmer) สารสำคัญ เพิ่มขีดความสามารถของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรยุคใหม่ที่มีทักษะ ในการประกอบการ สามารถเข้าถึงและใช้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ ทั้งทางด้าน เทคโนโลยี การจัดการ และการตลาด มีทักษะความรู้ ความสามารถในการด้านบัญชี การผลิต การควบคุมต้นทุน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และจัดการคุณภาพ ผลผลิตของตน และสามารถเข้าถึงช่องทางการตลาดที่หลากหลายได้ โดยมี กลุ่มเป้าหมายทั้งทายาทเกษตรกร เกษตรกรในปัจจุบัน และคนกลุ่มใหม่ที่จะเข้าสู่ ภาคเกษตรในอนาคต รวมถึงการส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพัฒนาการจัดการ คุณภาพให้ได้ตามมาตรฐานสินค้าเกษตร (GAP) มาตรฐานการผลิตและแปรรูป (GMP) และมาตรฐานอื่นในระดับสากล หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ๙.๓.๑๖ แผนงานการพัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์และระบบโลจิสติกส์สำหรับสินค้าเกษตร จากชุมชน สารสำคัญ ตลาดออนไลน์เป็นช่องทางใหม่ที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถเสนอขายสินค้าได้ตรงถึงผู้ซื้อและผู้บริโภค และเรียนรู้เรื่องрсนิยมและความต้องการของ ผู้บริโภคเพื่อนามาปรับการผลิตสินค้า อย่างไรก็ดี ปัญหาหลักของเกษตรกรคือ การขนส่งสินค้าไปให้ถึงมือผู้บริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการ ส่งเสริมสนับสนุนจากภาครัฐ โดยมีการทดลองนำร่องและพัฒนานวัตกรรมสำหรับ การสร้างระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตรจากชุมชน ๓๓ แผนพัฒนาภาคเหนือ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงอุตสาหกรรม ส านักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส านักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ๙.๓.๑๗ โครงการการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรและการสร้างระบบส่งน้ำที่ครอบคลุม และทั่วถึงพื้นที่ชลประทานและนอกเขตชลประทาน สารสำคัญ จัดทำแผนการพัฒนาแหล่งน้ำ และพื้นที่รับน้ำเพื่อการเกษตร พัฒนาแหล่งน้ำ ตลอดจนส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่แบบมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการใช้น้ำ และผลิตภาพของน้ำเพื่อการเกษตร หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ไขปัญหาความยากจน พัฒนาระบบดูแลผู้สูงอายุ อย่างมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน ยุกระดับทักษะฝีมือแรงงานภาคบริการ

๙.๔.๑ แผนงานรณรงค์สร้างความเข้าใจเพื่อเตรียมความพร้อมในด้านสุขภาพเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ สารสำคัญ ส่งเสริมความรู้และทักษะชีวิตผ่านระบบการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ ระดมพลังสื่อสร้างสรรค์เพื่อรองรับสังคมสูงวัย เตรียมความพร้อม ประชากรในทุกมิติทั้งในด้านสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม เพื่อให้ ก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงวัฒนธรรม คณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงศึกษาธิการ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์กระทรวง สาธารณสุข

๙.๔.๒ แผนงานส่งเสริมผู้สูงอายุที่มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ สาระสำคัญ ส่งเสริมการจ้างงานให้กับผู้สูงอายุในอาชีพที่เหมาะสมกับวัยประสบการณ์การทำงาน และสมรรถนะทางกาย ส่งเสริมการกระจายงานสู่บ้านและชุมชน เพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานเชิงเศรษฐกิจของผู้สูงอายุโดยทำงานที่บ้านหรือ ในชุมชน และส่งเสริมการ ภูมิปัญญาผู้สูงอายุไปใช้ในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ร่วมกับสมาชิกชุมชน หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย

๙.๔.๓ แผนงานส่งเสริมการจ้างงานต่อเนื่องเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานของผู้สูงอายุ สาระสำคัญ พัฒนา รูปแบบและมาตรการจูงใจในการส่งเสริมการจ้างงานต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มโอกาสการทำงานของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง เชี่ยวชาญพิเศษที่มีความสามารถสูง ๓๔ แผนพัฒนาภาคเหนือ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย

๙.๔.๔ โครงการยกระดับและเพิ่มศักยภาพและสมรรถนะแรงงาน รวมทั้งการเป็น ผู้ประกอบการใหม่ เพื่อเพิ่มผลิตภาพแรงงาน สาระสำคัญ ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับศักยภาพและสมรรถนะแรงงานที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ เทคโนโลยีและรูปแบบการทำงาน ใหม่ และทิศทางการพัฒนาประเทศ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย

๙.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ อนุรักษ์และฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้คงความสมบูรณ์ จัดระบบบริหารจัดการน้ำ อย่างเหมาะสมและเชื่อมโยงพื้นที่เกษตรให้ทั่วถึง ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันอย่างยั่งยืน

๙.๕.๑ แผนงานจัดระบบการจัดการน้ำในภาวะวิกฤติการจัดระบบการจัดการพิบัติภัย จากน้ำในภาวะวิกฤติแบบบูรณาการทั้งระบบ สาระสำคัญ จัดทำแผนบรรเทาอุทกภัยแบบบูรณาการ โดยมุ่งเน้นพื้นที่ที่มีความเสียหายสูง และพื้นที่การแก้ไขปัญหาอุทกภัย และภัยแล้งเชิงพื้นที่อย่างเป็นระบบ ในพื้นที่กลุ่มลุ่มน้ำภาคเหนือ โดยเป็นแผนบูรณาการครอบคลุมงานเตือนภัยแจ้งเตือน บริหารน้ำ พื้นที่น้ำนอง ช่วยเหลือระหว่างและหลังเหตุการณ์และการแก้ไขปัญหา อุทกภัย และภัยแล้งเชิงพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ซึ่งไม่มีศักยภาพการพัฒนาชลประทาน เพื่อช่วยแก้ปัญหาภัยแล้งให้หมู่บ้านนอกเขตชลประทานสามารถทำการเกษตรยังชีพได้ หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์สำนักบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๙.๕.๒ โครงการการจัดการป่าไม้และพื้นที่สีเขียวเพื่อการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน สาระสำคัญ ส่งเสริมการบริหารจัดการป่าไม้เชิงพื้นที่ พื้นฟูระบบนิเวศป่าไม้และพื้นที่สีเขียวตามธรรมชาติที่เสื่อมโทรม ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ สีเขียวตามธรรมชาติให้เหมาะสม รวมถึงการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ โดยการน า นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้ในการหยุดยั้งการทำลายป่า และ มีการบูรณาการรวมกันทุกหน่วยงาน เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน หน่วยงานดำเนินงานหลัก กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.)

➔ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน)

(พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน) พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕ ได้จัดทำขึ้นบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของการภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาชน สังคมทั้ง ๔ จังหวัด ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การรวบรวมและจัดทำข้อมูลการประเมินศักยภาพของกลุ่มจังหวัด การกำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์รวม กลยุทธ์ ตัวชี้วัด แผนงานและโครงการจากการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ จึงได้กำหนดตำแหน่งทางยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดในอนาคต ดังนี้

วิสัยทัศน์(Vision) :

“ประตูก้าวสู่สากล โดดเด่นวัฒนธรรมล้านนา

สินค้าเกษตรปลอดภัย ประชาชนร่วมใจอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ”

พันธกิจ (Mission) :

๑. ส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจ การค้าการลงทุน การท่องเที่ยว และโลจิสติกส์เชื่อมโยงสู่สากล ให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
๒. ส่งเสริมพัฒนาการและสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตร อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่า
๓. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรม อาหารธรรมชาติแหล่งล้านนาตะวันออก ดำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์และเป็นอัตลักษณ์และสุขภาพ
๔. อนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์ ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติและการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี

เป้าประสงค์หลัก (Goals)

๑. เป็นศูนย์กลางการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์เชื่อมโยงกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคน้ำโขง (GMS) และ AEC เพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขัน และลดค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการ
๒. เพิ่มรายได้จากการส่งออกสินค้าไปยังประเทศ GMS, AEC และประเทศอื่นๆ เพิ่มขึ้น
๓. เพิ่มผลผลิตภาพและคุณค่าของสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมนำสินค้าเกษตร และอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก
๔. พัฒนาการท่องเที่ยวเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และคุณค่าสินค้าและบริการเน้นฐานเศรษฐกิจที่ยั่งยืนเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้
๕. รักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ธรรมชาติสร้างภาคีใน การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมความหลากหลายทางชีวภาพยกระดับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนและเตรียมพร้อมรับมือภูมิภาคน้ำโขง และกรอบความร่วมมือประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด (Strategic Issues)

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : พัฒนาสภาพแวดล้อมในการพัฒนาการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับต่างประเทศ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การสร้างความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรปลอดภัยที่มีศักยภาพ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : พัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรมและสุขภาพ เพื่อสร้างรายได้สู่ชุมชนและเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าเพิ่มการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดอย่างยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงานโดย การมีส่วนร่วมของชุมชนสู่การเป็นกลุ่มจังหวัดสีเขียว

➔ แผนพัฒนาจังหวัดน่าน (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)

๑. ข้อมูลสภาพทั่วไปของจังหวัดน่าน

๑.๑ ลักษณะทางกายภาพ

ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด ครอบคลุม

- ๑) ลักษณะทางกายภาพ อันได้แก่ ที่ตั้งอาณาเขตขนาดพื้นที่ สภาพภูมิประเทศ ภูมิภาค การปกครอง
- ๒) ประชากร สังคม วัฒนธรรม ได้แก่ จำนวน สัดส่วนประชากรเมือง กลุ่มชาติพันธุ์
- ๓) โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึงบริการ ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา และโครงข่ายถนนหลัก สนามบิน ท่าเรือ

นิคม

๔) ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ โครงสร้างเศรษฐกิจหลักมูลค่าผลิตภัณฑ์หลักของจังหวัด

๕) บริการพื้นฐานด้านสังคม ได้แก่ สถานศึกษา สถานพยาบาลระดับต่าง ๆ

๖) ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ (ดิน น้ำ ป่าไม้ แร่ธาตุ) แหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จังหวัดน่าน ตั้งอยู่ติดกับชายแดนทางด้านทิศตะวันออกของภาคเหนือตอนบน ติดกับสาธารณรัฐ

ประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ ๖๖๘ กิโลเมตร บริเวณเส้นรุ้งที่ ๑๘ องศา ๔๖ ลิปดา ๓๐ พิลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ ๑๘ องศา ๔๖ ลิปดา ๔๔ พิลิปดาตะวันออก ระดับความสูงของพื้นที่ ๒,๑๑๒ เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง มีพื้นที่ประมาณ ๗,๕๘๑,๐๓๕.๐๒ ไร่

อาณาเขตโดยรอบของจังหวัดน่าน

ทิศเหนือ ประกอบด้วย อำเภอเชียงกลาง อำเภอปัว มีอำเภอทุ่งช้าง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอบ่อเกลือ ที่มีพื้นที่ติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ เชียงฮ่อน - หงสา (สปป.ลาว)

ทิศตะวันออก ประกอบด้วย อำเภอภูเพียง อำเภอสันติสุข โดยมีอำเภอแม่จริม อำเภอเวียงสา มีพื้นที่ติดต่อกับแขวงไชยบุรี (สปป.ลาว)

ทิศใต้ ประกอบด้วย อำเภอนาน้อย อำเภอนาหมื่น มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดอุตรดิตถ์ อำเภอนาน้อย มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดแพร่ อำเภอเวียงสา มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดแพร่

ทิศตะวันตก ประกอบด้วย อำเภอบ้านหลวง มีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา อำเภอท่าวังผา มีพื้นที่ติดกับอำเภอปง จังหวัดพะเยา อำเภอสองแคว มีพื้นที่ติดต่อกับอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

วิสัยทัศน์ จังหวัดน่าน พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕

“เมืองแห่งความสุข เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ธรรมชาติสมบูรณ์ การเกษตรมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง
ท่องเที่ยวยั่งยืน”

เป้าประสงค์

๑. มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ใช้อรรถความรู้และผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงมาต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจได้

๒. เป็นชุมชนต้นน้ำที่มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ สมาชิกชุมชนตระหนักในคุณค่าทรัพยากร

๓. ผลผลิตทางการเกษตรมีความเพียงพอต่อการบริโภคและใช้ทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. เพื่อให้เป็นเมืองที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างยั่งยืน

๕. การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม

ประเด็นยุทธศาสตร์

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ : การขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยองค์ความรู้เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในลักษณะประชารัฐ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ : การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตการเกษตร
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การพัฒนาการท่องเที่ยวให้เจริญเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ : การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคม

๑.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๕)

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงมีความสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดน่าน โดยมุ่งเน้นพัฒนาด้านสานต่อแนวทางพระราชดำริ ด้านการศึกษา การเกษตร พัฒนาสังคม ด้านการพัฒนาสาธารณสุข ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว ศาสนา-วัฒนธรรมประเพณีและกีฬา ด้านการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยปัจจุบันมีรายละเอียดของยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดน่าน ดังนี้

วิสัยทัศน์ (Vision):

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน เป็นองค์กรพัฒนาที่มีคุณภาพ มุ่งสร้างความอยู่เย็นเป็นสุขของคนน่าน ด้วยนวัตกรรมและการบริการ เพื่อสังคมชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมที่มีความเชื่อมโยงประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก

พันธกิจ (Mission):

๑. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัด ให้เป็นชุมชนคนต้นน้ำที่คงความสมบูรณ์อย่างยั่งยืน ตลอดจนพัฒนาทรัพยากรการผลิตทางการเกษตร อุตสาหกรรมเกษตร โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และเสริมสร้างศักยภาพเศรษฐกิจการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
๓. พัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิต การศึกษาและสุขอนามัยที่ดี ความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้นให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
๔. ประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐและเอกชน ในการอนุรักษ์ ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ คุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นในประชาคมอาเซียน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดน่าน (พ.ศ. ๒๕๖๑ – พ.ศ.๒๕๖๕)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๑ : ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

- ๑.๑ พัฒนาเส้นทางคมนาคมในจังหวัดให้ได้มาตรฐาน ครอบคลุมและทั่วถึง
- ๑.๒ พัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการอย่างทั่วถึง
- ๑.๓ พัฒนาระบบผังเมืองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๑.๔ ส่งเสริมและพัฒนาาระบบโลจิสติกส์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๒ : ด้านเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

๒.๑ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๒ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของประชาชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น พัฒนาความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนที่เหมาะสมกับพื้นที่

๒.๓ ส่งเสริมและพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีทักษะ มีงานทำ

๒.๔ ส่งเสริมการตลาดและพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

๒.๕ พัฒนาและปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว

๒.๖ พัฒนาบุคลากร การบริการ และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว

๒.๗ การแก้ไขปัญหาความยากจน และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

๒.๘ ส่งเสริมและสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรอินทรีย์

๒.๙ ส่งเสริมการเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม”ประเทศไทย ๔.๐”

๒.๑๐ ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ การค้าชายแดน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๓ : ด้านการพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิตและความมั่นคงของมนุษย์

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

๓.๑ สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการศึกษา

๓.๒ สนับสนุนและส่งเสริมกิจการด้านสาธารณสุข

๓.๓ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการ การกีฬาและนันทนาการแก่ประชาชน

๓.๔ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคนให้มีความรู้คู่คุณธรรม และจริยธรรม

๓.๕ สนับสนุนการเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติดต่อเนื่อง

๓.๖ สนับสนุนส่งเสริมประชาคมและการมีส่วนร่วมของประชาชน

๓.๗ การพัฒนาความมั่นคงและดูแลพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนตามกลุ่มวัย/ทุกช่วงวัย

๓.๘ สนับสนุนและส่งเสริมสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็ง

๓.๙ การคุ้มครองพัฒนาเด็ก เยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ

๓.๑๐ การส่งเสริม พัฒนาและคุ้มครองสิทธิผู้พิการ/ผู้ด้อยโอกาส

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๔ : ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

๔.๑ อนุรักษ์ พื้นฟู สนับสนุน ส่งเสริมและบูรณาการด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

๔.๒ ส่งเสริมให้ประชาชนมีโอกาสศึกษา ค้นคว้า วิจัยมรดกทางศิลปวัฒนธรรม จังหวัดน่าน

๔.๓ พัฒนาแหล่งวัฒนธรรม ศิลปวัตถุ และโบราณสถานในจังหวัดน่าน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๕ : ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพลังงาน

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

๕.๑ ส่งเสริม สนับสนุน สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มพื้นที่ต้นน้ำ ฝายชะลอน้ำ

๕.๒ ส่งเสริม สนับสนุน เฝ้าระวังและฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๓ ป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติ อันเกิดจากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕.๔ ส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างประหยัด

๕.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติท้องถิ่นว่าด้วยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๖ : ด้านการบริหารจัดการและการบริการ

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

- ๖.๑ สนับสนุนให้มีการประสานงานพัฒนาระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบูรณาการกับหน่วยงานอื่น
- ๖.๒ สนับสนุน ส่งเสริมงานป้องกันบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ
- ๖.๓ พัฒนาสมรรถนะขององค์กรให้มีความเหมาะสมตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี
- ๖.๔ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาการเมือง การบริหาร และด้านบุคลากร
- ๖.๕ จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ และเครื่องจักรกลที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานของท้องถิ่น
- ๖.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรภาคเอกชน องค์กรชุมชนและเครือข่ายภาคประชาชน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ๗ : ด้านการจัดการวิถีชีวิตชุมชนพื้นที่ต้นน้ำ

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา

- ๗.๑ สนับสนุนให้ใช้แผนที่ชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนจัดการชุมชน
- ๗.๒ สนับสนุนให้มีการจัดการพื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่อยู่อาศัยและการถือครองที่ดินที่เหมาะสมกับพื้นที่ป่าต้นน้ำ
- ๗.๓ สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือแบบสหการเพื่อสร้างความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรของพื้นที่ลุ่มน้ำ

๑.๕ ไทยแลนด์ ๔.๐ (THAILAND 4.0)

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีของเทศบาลมีความสัมพันธ์กับไทยแลนด์ ๔.๐ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยี กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง โดยรายละเอียดไทยแลนด์ ๔.๐ มีดังนี้

ประเทศไทย ๔.๐ ถือเป็นการพัฒนา เครื่องยนต์เพื่อขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจชุดใหม่ (New Engines of Growth) ด้วยการเปลี่ยนแปลง ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ของประเทศที่มีอยู่ ๒ ด้าน คือ ความหลากหลายเชิงชีวภาพ และ ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม ให้เป็นความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน โดยการเติมเต็มด้วย วิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเป็น ๕ กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย

๑. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture & Bio-Tech) อาทิ เทคโนโลยีการเกษตร (AgriTech) เทคโนโลยีอาหาร (FoodTech) เป็นต้น

๒. กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness & Bio-Med) อาทิ เทคโนโลยีสุขภาพ (HealthTech) เทคโนโลยีการแพทย์ (MedTech) สปา (Spa) เป็นต้น

๓. กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม (Smart Devices, Robotics & Mechatronics) อาทิ เทคโนโลยีหุ่นยนต์ (RobotTech) เป็นต้น

๔. กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Digital, IOT, Artificial intelligence & Embedded Technology) อาทิ เทคโนโลยีการเงิน (Fintech) อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน (IoT) เทคโนโลยีการศึกษา (EdTech) อี-มาร์เก็ตเพลส (E-Market place) อี-คอมเมิร์ซ (E-Commerce) เป็นต้น

๕. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative, Culture & High Value Services) อาทิ เทคโนโลยีการออกแบบ (DesignTech) ธุรกิจไลฟ์สไตล์ (Lifestyle Business) เทคโนโลยีการท่องเที่ยว (TravelTech) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ (Service Enhancing) เป็นต้น

๑.๖ แผนพัฒนาอำเภอเวียงสา

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องได้จัดทำแผนพัฒนาสี่ปีโดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาอำเภอเวียงสา ด้านส่งเสริมการพัฒนาการเกษตร ด้านการพัฒนาสังคมและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

ข้อมูลทั่วไปของอำเภอเวียงสา

ที่ตั้งและอาณาเขต

ด้านภูมิประเทศ อำเภอเวียงสาเป็นอำเภอที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในจังหวัดน่าน ที่มีชายแดนด้านทิศตะวันออกติดกับแขวงไชยบุรี ประเทศลาว ด้านเหนือติดกับอำเภอมังคอง ด้านใต้ติดกับอำเภอนาน้อย ซึ่งเป็นเส้นทางที่ผู้คนมักจะต้องผ่านเพื่อไปยังดอยเสมอดาว และทิศตะวันตกติดกับจังหวัดแพร่ โดยมีเส้นทางหลวงสายหลักคือ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ (แพร่-น่าน) ซึ่งมีค่าพุดติดตลกๆ กันว่า เวียงสาจะเจริญกว่าเมืองน่าน เพราะระยะทางใกล้กรุงเทพฯ มากกว่า อำเภอเวียงสาตั้งอยู่ทางทิศใต้ของจังหวัดน่าน ห่างจากตัวจังหวัดเป็นระยะทางประมาณ ๒๕ กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ (กำแพงเพชร-ต่อเขตเทศบาลเมืองน่าน) ตอนเวียงสา-ต่อเขตเทศบาลเมืองน่าน และอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร เป็นระยะทาง ๖๔๓ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบ้านหลวง อำเภอมังคอง อำเภอภูเพียง และอำเภอแม่จริม

ทิศตะวันออก ติดต่อกับแขวงไชยบุรี ประเทศลาว

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอนาน้อย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอวังสามหมอ และอำเภอหนองหาน (จังหวัดแพร่)

ประวัติ

ตามตำนานที่ไม่มีประวัติที่ทางราชการจัดทำขึ้นแต่อย่างใด เพียงแต่ได้มีคนรุ่นเก่าและอดีตข้าราชการรุ่นเก่าๆ เล่าสืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน ซึ่งสอดคล้องกับหลักฐานสำคัญทางโบราณวัตถุและปูนียวัตถุซึ่งพอจะเป็นที่ยืนยัน และเชื่อถือได้ กล่าวว่ายางเืองสาเดิมชื่อ "เวียงป้อ-เวียงพ้อ" หรือ "เมืองพ้อ-เมืองป้อ" เพราะตำนานเล่าว่า ถ้าหากมีเหตุการณ์ร้ายแรงอันใดเกิดขึ้น มักเรียกผู้คนที่มิเืองมากนักตามบริเวณนั้นมาป้อ (รวม) กันที่ปากสา (ปากแม่น้ำสาที่ไหลลงสู่แม่น้ำน่าน) ซึ่งต่อไปนี้จะใช้คำว่า "เวียงป้อ" แทนชื่อเรียกอำเภอเวียงสาในอดีตที่ระบุในตำนานหรือหลักฐานที่สำคัญ ๆ ต่อไป

เวียงป้อเป็นเมืองที่อยู่ทางทิศใต้ของนครน่าน ระยะทางประมาณ ๒๕ กิโลเมตร แรกตั้งครั้งใด นานเท่าไรไม่ปรากฏ อาจจะมีมาตั้งแต่เมืองป้อยุคหิน เพราะมีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เช่น แหล่งผลิตเครื่องมือหิน เครื่องปั้นดินเผา เครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ขุดพบ และอีกหลายแห่งที่ยังไม่ได้สำรวจ ตลอดถึงหลักฐานความเจริญรุ่งเรืองในอดีต ปรากฏหลักฐานซากวัดร้างต่าง ๆ เช่น

- วัดบุญนะ สถานที่ตั้งตลาดสดเทศบาลตำบลเวียงสา
- วัดตำโล่ง อยู่ห่างจากวัดผาเวียงไปทางทิศตะวันออกประมาณ ๔ กิโลเมตร
- วัดมิ่งเมือง สถานที่ตั้งสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเวียงสา
- วัดป่าแพะน้อย อยู่ห่างจากวัดวิจิตรบรรพต ไปทางทิศตะวันตก ๑ กิโลเมตร
- วัดสะเลียม อยู่ห่างจากวัดสะเลียมใหม่ (ตำบลยาบหัวนา) ๘๐๐ เมตร
- วัดหินล้อม อยู่ห่างจากวัดสะเลียมใหม่ (ตำบลยาบหัวนา) ๒ กิโลเมตร

เวียงป้อเป็นเมืองที่อยู่ใกล้นครน่าน ผลกระทบและอิทธิพลด้านต่าง ๆ มักได้รับพร้อมกันกับนครน่าน และเนื่องจากการเดินทางติดต่อโดยทางบกใช้เวลาเดินทางเท้าประมาณ ๖-๘ ชั่วโมง ถ้าหากขี่ม้าเร็วก็จะประมาณ ๒-๓ ชั่วโมง การเดินทางติดต่อทางน้ำใช้เวลาประมาณ ๕-๖ ชั่วโมง ที่ตั้งของเวียงป้อนอกจากจะตั้งอยู่ที่ราบระหว่างดอยต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ยังเป็นเมืองที่มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน เช่น แม่น้ำสา แม่น้ำว่า แม่น้ำแหง แม่น้ำบัว แม่น้ำสาคร ตลอดถึงสายน้ำน่านและสายน้ำว่าเดิมที่เปลี่ยนเส้นทางเดินกลายสภาพเป็นหนองน้ำซึ่งมีอยู่มากมาย ชาวบ้านเรียกว่า "น้ำครก" และสายธารอื่น ๆ อีกมากมายที่ไหลลงสู่แม่น้ำน่าน จึงทำให้เวียงป้อเป็นเมืองเล็ก ๆ ที่มีความอุดมสมบูรณ์

เวียงป้อเป็นหัวเมืองประเทศราชขึ้นตรงต่อนครน่าน พงศาวดารน่านได้บันทึกไว้ พ.ศ. ๒๑๓๙ สมัยพระเจ้าเจตบุตรพรหมินทร์ เจ้าผู้ครองนครน่านองค์ที่ ๓๑ ครั้งที่ ๑ (พ.ศ. ๒๑๐๓-๒๑๓๙) ได้เสด็จเวียงป้อ มีใจความตอนหนึ่งของพงศาวดารกล่าวไว้ว่า "จุลศักราชได้ ๙๘๕ เดือน ๘ ลง ๓ ค่ำ ท่านก็เสด็จลงไปอยู่เมืองพ้อ ไปสร้างวัดดอนแทนไว้ ได้อภิเษกสามีเจ้าขวา หื้อเป็นสังฆราชแล้ว..."

กล่าวถึงพระยาหน่อเสถียรไชยสงคราม เจ้าผู้ครองนครน่าน ลำดับที่ ๓๕ ได้ทราบตำนานวัดพระธาตุแช่แห้ง มีศรัทธาแรงกล้า จึงบูรณะซ่อมแซมและต่อเติมศาสนสถานแห่งนี้ และกล่าวถึงเจ้าเวียงป้อไว้ตอนหนึ่งว่า "ปีเต้าสง่า สร้างบ่อน้ำและโรงอาบ เว็จกุฎีหื้อสมเด็จสังฆราชเจ้าเมืองพ้อ มาเป็นหัวหน้าอยู่ เป็นเค้าเป็นประธานแก่ช่างไม้ทั้งหลาย..."

เหตุการณ์ที่ระบุเจ้าเวียงป้อเป็นช่างใหญ่นั้น แสดงว่าเวียงป้อเป็นเมืองที่ขึ้นตรงต่อนครน่านราว พ.ศ. ๒๑๒๓-๒๑๒๗ พ.ศ. ๒๑๔๓-๒๑๕๑ เมื่อน่านและเมืองประเทศราชถูกกองทัพพม่าเผาทำลายเสียหายนทั้งเมืองและวัดวาอาราม ผู้คนถูกเข่นฆ่าจำนวนมาก ชาวน่านแตกหนีภัยสงครามเข้าอยู่ซ่อนในป่าในถ้ำ ทั้งเมืองให้ร้าง ผลกระทบนี้เมืองป้อก็ได้รับเช่นกันดังในพงศาวดารนครน่าน ตอนที่ ๔ ว่าด้วยเมื่อน่านคราวเป็นจลาจลความว่า "ปีกาเม็ด จุลศักราชได้ ๑๐๙๖ ตัว เดือน ๑๔ ค่ำ ท้าพม่าครั้งถึงเมืองแล้วก็กระทำอันตรายแก่เมืองรวเมืองทั้งมวล คือ จุลพม่า พระพุทธรูป วัดวาอาราม ศาสนาธรรม พระพุทธเจ้าที่จุตผาเสี่ยง จะดาไว้แต่แผ่นดินนั้นแล ชาวน่านชาวเมืองทั้งหลายก็ตายกันเป็นอันมาก หันแล"

พ.ศ. ๒๒๔๗-๒๒๕๑ หัวเมืองต่าง ๆ ขาดผู้ครองเมือง กองทัพญวนและกองทัพลาวบุกเข้ากวาดต้อนผู้คนนครน่านและเวียงป้อด้วย ต่อมาพ.ศ. ๒๓๒๒ นครน่านขาดผู้ครองนคร จึงมีผลกระทบต่องเมืองป้อ จากฝ่ายพม่าเข้ามากวาดต้อนผู้คนไปไว้เมืองเชียงแสน ทั้งเมืองให้เป็นเมืองร้าง จึงเป็นยุคที่เสื่อมโทรมอย่างยิ่ง พงศาวดารของเมืองน่านได้กล่าวไว้ตอนนั้นว่า "ในยามนั้น เมืองลานนาไทย ก็บ่เที่ยงสักบ้านสักเมืองแล ดังเมืองน่านเรา เปนอันว่างเปล่า ห้างสูญเสียหำทำวพระยาบ่ได้แล" ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าเวียงป้อเป็นเมืองร้างนานถึง ๑๕ ปี อำเภอเวียงสาขณะที่ยังไม่ได้สร้างเป็นเมืองหรือเวียงนั้น ได้ถูกสร้างขึ้นเป็นเมืองหรือเวียงโดยเจ้าผู้ครองนครน่านชื่อ เจ้าฟ้าอัทธวรปัญญา เมื่อ พ.ศ. ๒๓๔๐คือหลังจากสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ได้เพียง ๑๕ ปี

จนมีการใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ร.ศ. ๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) มีฐานะเป็นเมือง หรือเรียกตามภาษาภาคเหนือว่า "เวียง" และมีชื่อว่า "เวียงป้อ" มีผู้ครองเมืองซึ่งเป็นเชื้อสายของเจ้าผู้ครองนครน่านชื่อว่า "เจ้าอินต๊ะวงษา" แต่ประชาชนนิยมเรียกว่า "เจ้าหลวงเวียงสา"

ชาติพันธุ์

ชาติพันธุ์ของผู้คนในเวียงสาเป็นคนพื้นเมือง ถิ่นเดิมคือพวกกะว้า ลักษณะทางพันธุกรรมเป็นคนรูปร่างใหญ่ สูง โครงกระดูกใหญ่โต มีภาษาสำเนียงพื้นถิ่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง อาศัยทำมาหากินตั้งบ้านเรือน ถิ่นฐานอยู่ริมแม่น้ำน่านและแม่น้ำว่า และอีกส่วนหนึ่งเป็นคนเมืองโยนก หรือ ชาวไทยเชียงแสนที่เรียกตัวเองว่าไทยวนหรือคนเมือง ซึ่งอพยพเป็นข้าขอบขัณฑสีมากับสยามประเทศ ในสมัยรัตนโกสินทร์ตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ที่เจ้าฟ้าอัทธวรปัญญาได้กวาดต้อนผู้คนมาสร้างบ้านแปงเมืองให้สงบสุขร่มเย็นเป็นปึกแผ่น วิถีของผู้คนในเวียงสาเป็นคนรักสงบ โอ้อ้อมอารี มีความสมัคปรมาสามัคคี เรียบง่าย อ่อนงาม ทำมาหากินโดยสุจริต แต่ก่อนมีอาชีพทำนา ทำสวน ทำไร่ บนพื้นที่ราบลุ่ม กว้างใหญ่ ที่มีแม่น้ำไหลผ่านถึงเจ็ดสาย จึงเป็นเมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยพืชพรรณธัญญาหาร สัตว์บก สัตว์น้ำ หล่อเลี้ยงวิถีชีวิตผู้คนทั้งบ้านทั้งเมืองให้อิ่มหนำสำราญ ดำรงรักษาวิถีรากเหง้า วัฒนธรรม ประเพณีดั้งเดิมไว้จากรุ่นสู่รุ่น อันส่งผลให้ “เวียงสา” เจริญรุ่งเรือง และอยู่เย็นเป็นสุขจนตราบทุกวันนี้

การแบ่งเขตการปกครอง

การปกครองส่วนภูมิภาค อำเภอเวียงสาแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น ๑๗ ตำบล ๑๒๘ หมู่บ้าน ได้แก่

ที่	ชื่อตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร
๑	กลางเวียง	๑๕	๔,๒๕๐	๑๐,๗๙๑
๒	ซึ้ง	๗	๑,๒๑๘	๔,๐๖๙
๓	ไหล่น่าน	๘	๑,๒๖๘	๓,๔๗๒
๔	ตาลชุม	๗	๑,๔๓๖	๓,๘๒๔
๕	นาเหลียง	๗	๑,๑๕๘	๓,๑๑๒
๖	ส้าน	๑๐	๒,๑๘๔	๗,๐๖๕
๗	น้ำมวบ	๘	๑,๑๑๗	๓,๓๔๖
๘	น้ำบัว	๗	๑,๔๔๗	๔,๐๕๔
๙	ยาบหัวนา	๗	๑,๓๖๕	๕,๑๒๒
๑๐	ปงสนุก	๔	๖๕๐	๑,๓๖๖
๑๑	อายนาลัย	๑๑	๒,๓๕๔	๖,๘๓๐
๑๒	ส้านนาหนองใหม่	๔	๖๐๔	๑,๙๐๒
๑๓	แม่ชะนิง	๗	๑,๐๘๙	๓,๗๖๘
๑๔	แม่สาคร	๖	๑,๐๒๗	๒,๗๗๒
๑๕	จอมจันทร์	๘	๑,๒๕๕	๓,๙๗๓
๑๖	แม่สา	๗	๑,๐๓๕	๒,๙๔๕
๑๗	ทุ่งศรีทอง	๕	๘๘๖	๒,๔๘๔

การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอเวียงสาประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๑๖ แห่ง ได้แก่

- ๑.เทศบาลตำบลเวียงสา ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลกลางเวียง
- ๒.เทศบาลตำบลกลางเวียง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลกลางเวียง (เฉพาะนอกเขตเทศบาลตำบลเวียงสา) และตำบลปงสนุกทั้งตำบล
- ๓.เทศบาลตำบลขี้ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลขี้ทั้งตำบล
- ๔.องค์การบริหารส่วนตำบลไหล่น่าน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลไหล่น่านทั้งตำบล
- ๕.องค์การบริหารส่วนตำบลตาลชุม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลตาลชุมทั้งตำบล
- ๖.องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาเกลือทั้งตำบล
- ๗.องค์การบริหารส่วนตำบลส้าน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลส้านทั้งตำบล
- ๘.องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำมวบ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลน้ำมวบและตำบลส้านนาหนองใหม่ทั้งตำบล
- ๙.องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำปั่ว ครอบคลุมพื้นที่ตำบลน้ำปั่วทั้งตำบล
- ๑๐.องค์การบริหารส่วนตำบลยาบหัวนา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลยาบหัวนาทั้งตำบล
- ๑๑.องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาโหล ครอบคลุมพื้นที่ตำบลอ่าวนาโหลทั้งตำบล
- ๑๒.องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ชะนิง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแม่ชะนิงทั้งตำบล
- ๑๓.องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สาคร ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแม่สาครทั้งตำบล
- ๑๔.องค์การบริหารส่วนตำบลจอมจันทร์ ครอบคลุมพื้นที่ตำบลจอมจันทร์ทั้งตำบล
- ๑๕.องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สา ครอบคลุมพื้นที่ตำบลแม่สาทั้งตำบล
- ๑๖.องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งศรีทอง ครอบคลุมพื้นที่ตำบลทุ่งศรีทองทั้งตำบล

การคมนาคม

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๑ (ร้องกวาง-เวียงสา-น่าน)
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๐๒๖ (เวียงสา-น่าน้อย)
- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๑๑๖๒ (เวียงสา-บ้านน้ำมวบ)

เศรษฐกิจ

ธนาคาร

- ธนาคารกรุงไทย สาขาเวียงสา
- ธนาคารออมสิน สาขาเวียงสา
- ธนาคารกสิกรไทย สาขาเวียงสา
- ธนาคารกรุงเทพ สาขาเทศบาล ๒ เวียงสา
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาเวียงสา
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาน้ำปั่ว

การศึกษา

ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ๑ แห่ง

- ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเวียงสา เป็นสถานศึกษาสังกัดศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดน่าน สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ มีที่ตั้งอาคารสำนักงานที่บ้านภูเพียง หมู่ที่ ๖ ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน และมีศูนย์บริการการศึกษานอกระบบ ประจำตำบล ๑๗ ตำบล

ห้องสมุดประชาชนอำเภอเวียงสา

- ตั้งอยู่ที่บ้านบุญยืน หมู่ ๔ ตำบลกลางเวียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน

- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดโหล่น่าน ตั้งอยู่บ้านโหล่น่าน หมู่ ๑ ตำบลโหล่น่าน
- ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนวัดวัวแดง ตั้งอยู่บ้านวัวแดง หมู่ ๑ ตำบลแม่สา

ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

- ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดโหล่น่าน ตั้งอยู่ที่วัดโหล่น่าน หมู่ ๑ ตำบลโหล่น่าน
- ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดน้ำมวบ ตั้งอยู่ที่วัดน้ำมวบ หมู่ ๑ ตำบลน้ำมวบ
- ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดวังศรี ตั้งอยู่ที่วัดวังศรี หมู่ ๑ ตำบลน้ำบัว
- ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดผาเวียง ตั้งอยู่ที่วัดผาเวียง หมู่ ๕ ตำบลสัน
- ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดช้าง ตั้งอยู่ที่วัดช้าง หมู่ ๓ ตำบลช้าง
- ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดใหม่เจริญราษฎร์ ตั้งอยู่ที่วัดใหม่เจริญราษฎร์ หมู่ ๔ ตำบลอายนาลัย

สถานศึกษา

- สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต ๑ จำนวน ๕๘ โรงเรียน
- สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๗ จำนวน ๔ โรงเรียน
- สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่าน จำนวน ๒ โรงเรียน
- สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน ๑ โรงเรียน
- สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน ๑ แห่ง
- สังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ จำนวน ๑ แห่ง มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ วิทยาเขตน่าน ๑๙๙ ม.๓ ต.ทุ่งศรีทอง

ศูนย์การเรียนรู้และบริการวิชาการ เครือข่ายแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานีวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีโหล่น่าน (สถานีวิจัยคัดเลือกและบำรุงพันธุ์สัตว์)

๑.๗ แผนพัฒนาตำบลนาเลื่อง

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี โดยมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบลนาเลื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมุ่งเน้นพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค ประชาชนมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น การพัฒนาด้านการเกษตร พัฒนาผลิตภัณฑ์ ผลผลิต การพัฒนาคุณภาพชีวิตตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน สังคมมีระเบียบปลอดอาชญากรรม การบริหารจัดการน้ำ การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง อุทกภัยและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรภายในพื้นที่ การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น ด้านการพัฒนาและส่งเสริมบุคลากรให้รู้จักการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในกิจการภาครัฐและบริการประชาชนในพื้นที่ให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพนำไปสู่การบริหารราชการให้เป็นไปตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี การส่งเสริมและสนับสนุนหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

การพัฒนาตามนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ

ด้วยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๕๘/๕ กำหนดให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลต้องแถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ก่อนเข้ารับหน้าที่ โดย นายสุพจน์ มุลฐิ ได้แถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๖ ดังนี้

๑. นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑.๑ สร้างและบำรุงรักษาถนน ทั้งเส้นทางสายหลักและทางเชื่อมระหว่างหมู่บ้าน ถนนเข้าที่ทำกิน โดยจะปรับปรุงให้เป็นถนนที่ได้มาตรฐาน ประชาชนสามารถใช้ประโยชน์ได้ตลอดปี เพื่อเป็นการกระจายความเจริญไปยังทุกพื้นที่ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่ และจะประสานหน่วยงานอื่นเพื่อของบประมาณมาสนับสนุนโครงการเพิ่มเติม

๑.๒ สร้างและปรับปรุงระบบน้ำประปาหมู่บ้านให้ครอบคลุมทั้งตำบล เช่น การขยายเขตระบบประปา ก่อสร้างและปรับปรุงประปาหมู่บ้าน สนับสนุนการดำเนินการของคณะกรรมการบริหารระบบประปาหมู่บ้าน

๑.๓ สร้างและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ และระบบชลประทาน โดยเพิ่มหรือพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภค บริโภคหรือเพื่อใช้ในการเกษตรให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึง

๑.๔ ขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้า ตามสภาพพื้นที่ให้ทั่วถึง

๑.๕ ติดตั้งโคมไฟสาธารณะริมถนนในหมู่บ้านให้ทั่วถึง

๒. นโยบายด้านเศรษฐกิจ

๒.๑ สนับสนุนส่งเสริมการลงทุน โดยสร้างระบบเศรษฐกิจที่ดี มีความมั่นคง ส่งเสริมการค้า จัดให้มี ศูนย์กลางจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน ส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมในครัวเรือนหรืออุตสาหกรรมขนาดย่อม

๒.๒ ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแบบพอเพียง พึ่งตนเองได้

๒.๓ ส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชนโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

๒.๔ ส่งเสริมให้ประชาชนได้นำภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ราษฎรใน ท้องถิ่น

๒.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนของหมู่บ้านและตำบล เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนกู้ยืม ในการประกอบอาชีพ

๒.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนการประกอบอาชีพ การฝึกอบรมอาชีพและการรวมกลุ่มอาชีพต่างๆในชุมชน อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

๒.๗ ประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อหางบประมาณมาสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ที่ นอกเหนือจากงบประมาณที่มีอยู่

๓. นโยบายด้านสังคม

๓.๑ ส่งเสริมการสร้างชุมชนน่าอยู่ และการสร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีของชุมชน

๓.๒ ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและ ความอบอุ่นให้แก่สถาบันครอบครัว

๓.๓ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาสังคมให้เป็นสังคมน่าอยู่ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ตลอดจนมีแผนป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

๓.๔ ให้การสงเคราะห์ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้ยากไร้

๓.๕ สนับสนุนนโยบายรัฐบาล ในการป้องกันและปราบปรามและบำบัดยาเสพติด

๓.๖ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีสวัสดิการ อปพร. ตำบลนาเกลือ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

๓.๗ ส่งเสริมให้นักกฎหมาย เพื่อให้คำแนะนำ ปรัชญาคติความต่าง ๆ เบื้องต้น เพื่อเป็นแนวทางในการต่อสู้คดีและหาทางออกของปัญหาต่อไป

๔. นโยบายด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

๔.๑ ส่งเสริมระบบสาธารณสุขมูลฐานให้มีความเข้มแข็ง

๔.๒ สนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชน มีความรู้เกี่ยวกับโรคภัยต่าง ๆ พร้อมทั้งป้องกันโรคระบาดโรคติดต่อ รวมทั้งสามารถปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้

๔.๓ ส่งเสริมให้ประชาชนในตำบล มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง โดยส่งเสริมให้มีการเล่นกีฬา และการออกกำลังกาย เพื่อห่างไกลจากโรค

๔.๔ สนับสนุนพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลให้อยู่ดีมีสุข

๔.๕ ส่งเสริมและปรับปรุงระบบสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการบำบัด และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์

๔.๖ ปรับภูมิทัศน์สถานที่สำคัญ ที่สาธารณะและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะให้น่าอยู่

๔.๗ การพัฒนาจัดสร้างที่กำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในแต่ละหมู่บ้านตามความเหมาะสม

๔.๘ อนุรักษ์สร้างจิตสำนึก และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าสูงสุด

๕. นโยบายด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม และกีฬา

๕.๑ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบ

๕.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานทันสมัย ทันโลกทันเหตุการณ์ เพื่อสอดคล้องกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

๕.๓ ส่งเสริมให้มีการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตและมีเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ของทุกคนในตำบล

๕.๔ สนับสนุนและส่งเสริมให้มีศูนย์กีฬาตำบลและจัดการแข่งขันกีฬาให้หลากหลายและทั่วถึงอย่างต่อเนื่องทุกปี

๕.๕ สนับสนุนให้มีลานกีฬาในระดับหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้ใช้เป็นสถานที่ออกกำลังกายและใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

๕.๖ ส่งเสริมสนับสนุนการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ศิลปวัตถุและขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามให้เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของตำบล เช่น งานประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา งานประเพณีสงกรานต์ งานประเพณีแปดเป็งงานประเพณีลอยกระทง

๕.๗ ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชน ได้ศึกษาอบรมและเรียนรู้ศาสนาและวัฒนธรรมท้องถิ่น

๖. นโยบายด้านการเมืองการบริหาร

๖.๑ ส่งเสริมสนับสนุนการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมคือ “ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์ ”

๖.๒ ปรับเปลี่ยนกระบวนการทำงานหรือวิธีการทำงาน ให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว เพื่อสนองตามความต้องการของประชาชน

๖.๓ สร้างขวัญ แรงจูงใจ และกำลังใจ ให้กับข้าราชการและปฏิบัติงานในองค์กร ที่ปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเท เสียสละ และมีผลงานดีเด่นจนเป็นที่ยอมรับ

๖.๔ เน้นการบริหารราชการแบบเปิดโอกาส ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นมากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเสนอแนะแสดงความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติงาน และตรวจสอบติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน

๖.๗ พัฒนา ปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ ให้มีบรรยากาศที่ร่มรื่นน่าอยู่

๖.๘ จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ และยานพาหนะ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานของพนักงานและเจ้าหน้าที่ให้พร้อมปฏิบัติงานที่บริการประชาชน

๒. ยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง

๒.๑ วิสัยทัศน์

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เพื่อแสดงสถานการณ์ในอุดมคติ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้า ซึ่งจะสามารถสะท้อนถึงสภาพการณ์ของท้องถิ่นในอนาคตอย่างรอบด้าน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมด้านต่างๆ จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ ความหวังที่จะให้เกิดขึ้นในอนาคต ดังนี้

สุขภาพดี เศรษฐกิจดี สิ่งแวดล้อมดี การศึกษาดี ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนา ตำบลนาเลื่องน่าอยู่

๒.๒ ยุทธศาสตร์

คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลร่วมกับประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้กำหนดยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ๖ ด้าน ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิตและสุขภาพ
- ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการอนุรักษ์ ปรับปรุงฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านการบริหารจัดการและส่งเสริมประชาธิปไตย

๒.๓ เป้าประสงค์

- ๑. ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้น
- ๒. ประชาชนได้รับความสะดวก ปลอดภัยในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ
- ๓. ประชาชนในท้องถิ่นมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ ชุมชนมีความสุข
- ๔. ประชาชนได้รับโอกาสในการศึกษา รับรู้ข่าวสารและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่น
- ๕. ชุมชนมีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ฟื้นฟู รักษาทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖. การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องมีประสิทธิภาพประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

๒.๔ ตัวชี้วัด

- ๑) ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องมีอาชีพและมีงานทำ
- ๒) ถนนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องเพิ่มขึ้น
- ๓) ถนนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องได้รับการบำรุงรักษา
- ๔) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง มีสาธารณูปโภค สาธารณูปการทั่วถึง

๕) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองจำนวนแหล่งน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและการเกษตร
อย่างเพียงพอ

- ๖) ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองมีร่างกายแข็งแรง
- ๗) ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองเจ็บป่วยลดน้อยลง
- ๘) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองมีจำนวนกลุ่มเสี่ยงกับปัญหายาเสพติดลดลง
- ๙) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองมีความปลอดภัยเพิ่มขึ้น
- ๑๐) ครีวเรือนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- ๑๑) วัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลือง คงอยู่
- ๑๒) เด็กและเยาวชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองมีความรู้เพิ่มขึ้น
- ๑๓) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลือง มีการจัดงานประเพณี
- ๑๔) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลือง มีจำนวนพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น ภูมิทัศน์น่าอยู่
- ๑๕) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลือง มีแหล่งน้ำทางธรรมชาติที่สามารถใช้ได้
- ๑๖) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลือง มีแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
- ๑๗) ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลือง มีครีวเรือนที่ใช้พลังงานทดแทนที่เพิ่มขึ้น
- ๑๘) ชยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลือง มีจำนวนลดลง
- ๑๙) ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพิ่มขึ้น
- ๒๐) ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองมีส่วนร่วมทุกด้านเพิ่มขึ้น
- ๒๑) องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองมีการพัฒนางานทุกด้านเพิ่มขึ้น
- ๒๒) บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น
- ๒๓) มีจำนวนผู้ขอรับบริการข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้น
- ๒๔) องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองมีจำนวนเครื่องมือเครื่องใช้ที่เพียงพอ

๒.๕ คำเป้าหมาย

- ๑) ประชาชนมีศักยภาพมีรายได้เพียงพอสามารถพึ่งตนเองได้
- ๒) ประชาชนได้รับบริการด้านโครงสร้างพื้นฐานให้มีความสะดวกและรวดเร็ว
- ๓) ประชาชนในท้องถิ่นมีสุขภาพอนามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์ ชุมชนมีความสงบสุข
- ๔) ประชาชนมีความรู้และบำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรมอันดีงาม
- ๕) มลภาวะและสิ่งแวดล้อมไม่เป็นพิษทำให้ชุมชนน่าอยู่อย่างสงบสุข
- ๖) การบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๒.๖ กลยุทธ์

**ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนา**

๑.๑ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพของประชาชนให้มีรายได้เพิ่มขึ้น พัฒนาความเข้มแข็งของเศรษฐกิจ
ชุมชนที่เหมาะสมกับพื้นที่

๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรอินทรีย์

๑.๓ ส่งเสริมและพัฒนาฝีมือแรงงานให้มีความทักษะ และแก้ไขปัญหาความยากจน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนา

๒.๑ พัฒนาเส้นทางคมนาคมในตำบลให้ได้มาตรฐาน ครอบคลุม และทั่วถึง

๒.๒ พัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการอย่างทั่วถึง

๒.๓ พัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิตและสุขภาพ

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนา

- ๓.๑ ส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการแก่ประชาชน
- ๓.๒ สนับสนุนและส่งเสริมกิจการด้านสาธารณสุข
- ๓.๓ สนับสนุนการเฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหายาเสพติด
- ๓.๔ สนับสนุนกิจกรรมด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของชุมชน
- ๓.๕ การพัฒนาความมั่นคงและดูแลพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกช่วงวัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนา

- ๔.๑ สนับสนุนและส่งเสริมด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๔.๒ สนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมอันเป็นประโยชน์แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน
- ๔.๓ สนับสนุนการจัดกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ งานประเพณีและอนุรักษ์วัฒนธรรมของชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนา

- ๕.๑ สนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๕.๒ พัฒนาปรับปรุงแหล่งน้ำทางธรรมชาติ
- ๕.๓ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในตำบลนาเกลือ
- ๕.๔ ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้พลังงานทดแทนในชุมชน
- ๕.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีการป้องกันปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านการบริหารจัดการและส่งเสริมประชาธิปไตย

กลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาแนวทางการพัฒนา

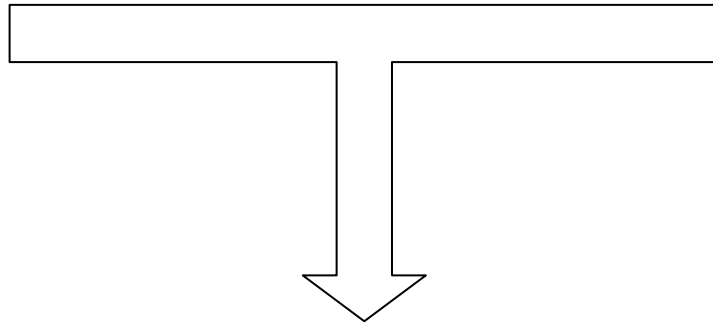
- ๖.๑ สนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยและส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งแก่ประชาชนทุกระดับ
- ๖.๒ พัฒนาศูนย์กลางและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
- ๖.๓ สนับสนุนการบริหารงานและดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ
- ๖.๔ สนับสนุนพัฒนาการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนในตำบล
- ๖.๕ ปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ เครื่องใช้และสถานที่ปฏิบัติงาน

๒.๗ จุดยืนทางยุทธศาสตร์

- ๑) การส่งเสริมให้เกษตรกร ลดต้นทุน เพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ปรับปรุงผลิตผลให้มีคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุนการถนอมและแปรรูปสินค้าทางการเกษตร
- ๒) การพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่มีความเข้มแข็ง โดยได้รับบริการสาธารณะด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนและเศรษฐกิจ
- ๓) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชนในการพึ่งตนเอง
- ๔) การพัฒนาระบบการศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น
- ๕) การกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและมลภาวะสิ่งแวดล้อมที่มีอย่างยั่งยืน
- ๖) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐที่ดีและมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

๒.๘ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียง มีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด ยุทธศาสตร์จังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ดังนี้

~ ୧୫ ~

๓. การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๓.๑ การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลืองได้ใช้การวิเคราะห์ SWOT Analysis/Demand (Demand Analysis)/Global Demand และ Trend ปัจจัยและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนา อย่างน้อยต้องประกอบด้วย การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(๑) ศักยภาพการส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จุดแข็ง(Strength=s)

๑. บุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลือง มีบุคลากรและอัตรากำลัง จำนวนและคุณวุฒิ อยู่ในระดับที่พร้อมที่จะดำเนินการตามนโยบายการบริหารงาน
๒. งบประมาณ ต้นทุนการดำเนินงาน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก
๓. เทคนิคการทำงาน ส่วนมาก เป็นงานที่ไม่ต้องใช้เทคนิคและวิธีการทำงานในระดับสูง
๔. การทำการเกษตรเป็นอาชีพหลักของประชาชนในตำบลนาเหลือง
๕. มีการรวมกลุ่มด้านอาชีพ มีหลากหลายกลุ่มอาชีพในเขตตำบล

จุดอ่อน(Weakness=W)

๑. ระบบฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจและความยากจนไม่ถูกต้องไม่ชัดเจนประชาชนให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน
๒. ประชาชนยังไม่สนใจ และไม่มีความจริงจัง หรือตั้งใจจริงในโครงการที่รัฐจัดให้ความช่วยเหลือ
๓. สินค้าทางการเกษตรมีจำนวนมากแต่ไม่มีตลาดรองรับ
๔. เกษตรกรถูกพ่อค้าคนกลางเอารัดเอาเปรียบในการขายสินค้าทางการเกษตร
๕. คุณภาพของสินค้าทางการเกษตรมีคุณภาพต่ำ เนื่องจากประชาชนใช้วิธีลัดเพื่อให้ได้ผลผลิต แต่ทำให้เกิดผลเสียด้านคุณภาพของสินค้า

โอกาส(Opportunity=O)

๑. การแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติที่รัฐบาลส่งเสริม
๒. การแก้ไขปัญหาความยากจนด้านเศรษฐกิจเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดน่าน โอกาสที่จะได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณมีมาก
๓. การให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนมีจำนวนมาก

อุปสรรคหรือข้อจำกัด(Threat=T)

๑. การแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและความยากจน เป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ส่วนที่ต้องประสานงานกัน ถึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์
๒. ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ค่อนข้างมากทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัว เกิดความล่าช้าในการทำงาน ประชาชนจึงเกิดความเบื่อหน่าย
๓. หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในด้านเศรษฐกิจมีน้อยจนเกินไป
๔. สภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ต้องหาเข้ากินค่า ไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นเท่าที่ควร
๕. ประชาชนไม่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพ และรายได้ แต่หันไปรับจ้างต่างพื้นที่มากกว่า
๖. สภาพดินฟ้าอากาศปัจจุบันไม่เอื้ออำนวยต่อการเกษตร ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพ และไม่เป็นที่ต้องการของตลาด เกษตรกรมีรายได้ไม่สมดุลกับต้นทุนในการผลิต

(๒) ศักยภาพการพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน

จุดแข็ง(Strength=s)

๑. ด้านการบริหารจัดการและความต้องการ ประชาชนมีความต้องการ ผู้นำ ผู้บริหาร ที่สนับสนุนแนวคิดและกำหนดนโยบายการพัฒนาในด้านโครงสร้างพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง
๒. บุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ มีบุคลากรและอัตรากำลัง จำนวนและคุณวุฒิ อยู่ในระดับที่พร้อมที่จะดำเนินการตามนโยบายการบริหารงาน
๓. งบประมาณ ต้นทุนการดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก โดยเฉพาะการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ส่วนต้นทุนอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับท้องตลาด
๔. เทคนิคการทำงาน ส่วนมาก เป็นงานที่ไม่ต้องใช้เทคนิคและวิธีการทำงานในระดับสูง

จุดอ่อน(Weakness=W)

๑. โครงการขนาดใหญ่ต้องใช้งบประมาณสูงองค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือไม่สามารถดำเนินการโครงการได้
๒. งบประมาณ ยังรอกองงบประมาณเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว ไม่บูรณาการงบประมาณ โครงการหรือกิจกรรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๓. บุคลากร แบ่งหน้าที่การทำงานไม่ชัดเจน

โอกาส (Opportunity=O)

๑. นโยบายรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจท้องถิ่น ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เป็นต้น
๒. พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยที่หน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่งเสริมและสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบล
๓. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่จังหวัดน่านให้ความสำคัญ และได้กำหนดไว้เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัด
๔. การเกิดปัญหาน้ำท่วมและฝนแล้งใหญ่ในทุกภูมิภาค ทำให้รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตระหนักถึงความสำคัญการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือมีโอกาสได้รับการช่วยเหลือค่อนข้างมาก
๕. องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ เป็นหน่วยงานท้องถิ่นที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ทำให้ทราบปัญหา และความต้องการของประชาชนตำบลนาเกลือได้ดีที่สุด

อุปสรรคหรือข้อจำกัด(Threat=T)

๑. โครงการที่ต้องใช้เทคโนโลยีสูง หรือความชำนาญเป็นพิเศษ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ ยังไม่มีความชำนาญและบุคลากรยังไม่มีผู้เชี่ยวชาญเพียงพอ
๒. สภาพทางเศรษฐกิจที่แปรผันตามสถานการณ์ของโลกทำให้ต้นทุนในการผลิตสินค้าสูงตามสถานการณ์
๓. การสื่อสารผ่านเทคโนโลยี Network มีความรวดเร็ว และแพร่ขยายอย่างกว้างขวาง ทำให้ข้อมูลข่าวสารบางอย่างที่ไม่เป็นความจริง ถูกเผยแพร่ออกไปทำให้เกิดปัญหากับประชาชน
๔. การมีส่วนร่วมของประชาชน ต้องใช้คำว่า “เงิน” หรือ “สิ่งของ” เป็นที่ตั้ง ไม่ได้มีส่วนร่วมมาจากความต้องการจากใจ ส่วนมากต้องระบุ กำหนด หรือบังคับ

(๓) ศักยภาพการพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิตและสุขภาพ

จุดแข็ง(Strength=s)

๑. ด้านการบริหารจัดการ ผู้นำ ผู้บริหาร สนับสนุนแนวคิดและกำหนดนโยบายการพัฒนาในด้านสังคมและความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง
๒. บุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ มีบุคลากรและอัตรากำลัง จำนวนและคุณวุฒิ อยู่ในระดับที่พร้อมที่จะดำเนินการตามนโยบายการบริหารงาน
๓. งบประมาณ ต้นทุนการดำเนินงาน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ไม่สูงมาก
๔. เทคนิคการทำงาน ส่วนมาก เป็นงานที่ไม่ต้องใช้เทคนิคและวิธีการทำงานในระดับสูง
๕. ตำบลนาเกลือมีผู้นำชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ
๖. ตำบลนาเกลือ มีผู้นำกลุ่มต่าง ๆ ที่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ

จุดอ่อน(Weakness=W)

๑. ระบบฐานข้อมูลด้านสังคมและความมั่นคงไม่ถูกต้องไม่ชัดเจนประชาชนให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน
๒. ประชาชนยังสนใจ และไม่มีความจริงจัง หรือตั้งใจจริงในโครงการที่รัฐจัดให้ความช่วยเหลือ
๓. ยังไม่มีบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้านมารับผิดชอบงานด้านสังคม
๔. ประชาชนขาดความรู้และการสื่อสารที่รวดเร็วในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

โอกาส(Opportunity=O)

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติที่รัฐบาลส่งเสริม
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดน่าน โอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนงบประมาณมีมาก
๓. มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในปัญหาสังคมมากพอที่จะให้การช่วยเหลือท้องถิ่น

อุปสรรคหรือข้อจำกัด(Threat=T)

๑. การแก้ไขปัญหาทางด้านสังคมและความมั่นคง เป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนที่ต้องประสานงานกัน ถึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์
๒. ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ค่อนข้างมากทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัว เกิดความล่าช้าในการทำงาน ประชาชนจึงเกิดความเบื่อหน่าย
๓. เทคโนโลยีและความทันสมัยที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้ประชาชนสนใจความทันสมัยมากกว่าสังคม
๔. สภาพเศรษฐกิจที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ประชาชนต้องทิ้งบ้านเพื่อไปทำงานรับจ้างต่างพื้นที่ต่างจังหวัด โดยทิ้งให้คนชราและเด็กอยู่บ้าน

(๔) ศักยภาพการส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

จุดแข็ง(Strength=s)

๑. ด้านการบริหารจัดการ ผู้นำ ผู้บริหาร สนับสนุนแนวคิดและกำหนดนโยบายการพัฒนาในด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
๒. บุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลนาเกลือ มีบุคลากรและอัตรากำลัง จำนวนและคุณวุฒิ อยู่ในระดับที่พร้อมที่จะดำเนินการตามนโยบายการบริหารงาน
๓. งบประมาณ ต้นทุนการดำเนินงาน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ไม่สูง
๔. เทคนิคการทำงาน ส่วนมาก เป็นงานที่ไม่ต้องใช้เทคนิคและวิธีการทำงานในระดับสูง
๕. ตำบลนาเกลือมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม จารีตประเพณีที่สำคัญในการดำเนินชีวิต

จุดอ่อน(Weakness=W)

๑. ระบบฐานข้อมูลด้านสังคมไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจนประชาชนให้ข้อมูลที่คลาดเคลื่อน
๒. ยังไม่มีบุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะด้านมารับผิดชอบงานด้านการกีฬา
๓. เทคโนโลยีและความก้าวหน้าทำให้ประชาชนขาดความสนใจในวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมที่เคยทำสืบต่อกันมา
๔. หากจะให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดี งบประมาณที่ใช้ดำเนินการในแต่ละกิจกรรมต้องใช้จำนวนมาก ท้องถิ่นไม่สามารถสนับสนุนได้
๕. ไม่มีผู้สืบทอดศิลปะประเพณี และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และต้องใช้เวลา
๖. หมู่บ้านนำศิลปะประเพณี และวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นจากที่อื่นมาเลียนแบบ ทำให้ไม่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวดั้งเดิม
๗. การส่งเสริมกิจกรรมประเพณีดั้งเดิมของท้องถิ่น ยังไม่สามารถสนับสนุนได้อย่างเต็มความสามารถ ทำให้การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งเป็นไปแต่เพียงอนุรักษ์ แต่ไม่ใช่เป็นไปเพื่อความยั่งยืนหรือสืบสาน

โอกาส(Opportunity=O)

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติที่รัฐบาลส่งเสริม
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นเป็นยุทธศาสตร์ที่จังหวัดน่านให้ความสำคัญ
๓. ตำบลนาเกลือมีผู้นำชุมชนและผู้นำทางวัฒนธรรมหลายด้านที่น่าสนใจศึกษา
๔. สังคมปัจจุบันนี้ เริ่มหันมาใช้วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมมากขึ้น ทำให้ง่ายต่อการดำเนินการอนุรักษ์ หรือรักษาให้คงอยู่

อุปสรรคหรือข้อจำกัด(Threat=T)

๑. การแก้ไขปัญหาทางด้านสังคมและความมั่นคง เป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆส่วน ที่ต้องประสานงานกัน ถึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์
๒. วัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมไม่ได้รับการอนุรักษ์และสนับสนุนจากภาครัฐอย่างจริงจัง
๓. ความหลากหลายทางประเพณีและวัฒนธรรมทำให้การอนุรักษ์เป็นไปด้วยความลำบาก
๔. สภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลให้ประชาชนต้องออกไปทำงาน และไม่มีเวลาหรือสนใจที่จะเข้าร่วมประเพณีของหมู่บ้าน
๕. พื้นที่ตำบลนาเกลืออยู่ห่างจากตัวอำเภอเมืองน่านเพียง ๑๕ กิโลเมตร ทำให้กิจกรรมและประเพณีที่เหมาะสมจะจัดในพื้นที่ ไม่ได้รับความนิยม ประชาชนส่วนใหญ่นิยมไปเที่ยวหรือร่วมกิจกรรมในตัวเมืองมากกว่า

(๕) ศักยภาพการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จุดแข็ง(Strength=s)

๑. ด้านการบริหารจัดการ ผู้นำ ผู้บริหาร สนับสนุนแนวคิดและกำหนดนโยบายการพัฒนาในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๒. งบประมาณ ต้นทุนการดำเนินงาน โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับที่ไม่สูง
๓. มีการรวมกลุ่มในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เข้มแข็ง
๔. ประชาชนในตำบลให้ความสนใจในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๕. พื้นที่ตำบลนาเกลือ มีพื้นที่เป็นป่าจำนวนมาก

จุดอ่อน(Weakness=W)

๑. ประชาชนยังขาดความสนใจในเรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
๒. ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวค่อนข้างน้อยเนื่องจากไม่มีการเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยวในจังหวัด
๓. ประชาชนต้องประกอบอาชีพ และหารายได้จากพื้นที่การเกษตร
๔. ท้องถิ่นไม่มีความพร้อมที่จะบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
๕. ท้องถิ่นไม่ให้ความสนใจในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โอกาส(Opportunity=O)

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติที่รัฐบาลส่งเสริม
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดน่าน มีโอกาสได้รับการสนับสนุนมาก
๓. รัฐบาลตระหนักถึงปัญหาและให้ความสำคัญต่อการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๔. มีหน่วยงานที่รองรับและสนับสนุนต่อการแก้ไขปัญหาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อุปสรรคหรือข้อจำกัด(Threat=T)

๑. ขาดการบูรณาการและการประสานงานที่ดี ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. การบูรณาการและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน เนื่องจากต้องผ่านกระบวนการของทางราชการหลายขั้นตอน ทำให้ล่าช้า
๓. แก้ไขปัญหาไม่ได้ อย่างยั่งยืนและถาวร

(๖) ศักยภาพการบริหารจัดการและส่งเสริมประชาธิปไตย

จุดแข็ง(Strength=s)

๑. ด้านการบริหารจัดการ ผู้นำ ผู้บริหาร สนับสนุนแนวคิดและกำหนดนโยบายการพัฒนาในด้านการเมือง การบริหาร และการพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น
๒. บุคลากร องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียง มีบุคลากรและอัตรากำลัง จำนวนและคุณวุฒิ อยู่ในระดับที่พร้อมที่จะดำเนินการตามนโยบายการบริหารงาน
๓. ผู้นำชุมชนในตำบลมีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง

จุดอ่อน(Weakness=W)

๑. ประชาชนยังขาดความสนใจในเรื่องการเมืองการปกครอง
๒. ประชาชนยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเองในการพัฒนาท้องถิ่น
๓. ท้องถิ่นและท้องที่ไม่มีการบูรณาการร่วมกัน
๔. การพัฒนาท้องถิ่น ยังขาดความร่วมมือกับผู้นำและตัวแทนจากท้องที่

โอกาส(Opportunity=O)

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมือง การบริหารราชการที่ดี เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับชาติที่รัฐบาลส่งเสริม

๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้าน การเมือง การบริหารราชการที่ดี เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดน่าน มีโอกาสได้รับการสนับสนุนมาก

๓. หน่วยงานราชการกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น มีแนวทางในการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น รวมถึงผู้บริหาร และสมาชิกสภาท้องถิ่น

อุปสรรคหรือข้อจำกัด(Threat=T)

๑. การพัฒนาด้านการเมือง การบริหาร เป็นงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆส่วนที่ต้องประสานงานกัน ถึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์

๒. การพัฒนาด้านการเมือง การบริหาร เป็นงานที่ต้องอาศัยจิตสำนึก เกี่ยวกับการใช้ดุลพินิจส่วนบุคคล จึงเป็นงานที่ค่อนข้างจะคาดเดาผลงานได้ยาก

๓. การไม่เปิดรับฟังข่าวสารจากท้องถิ่นของประชาชน ทำให้ยากลำบากในการเข้าถึงและเข้าใจการบริหารจัดการ

การสรุปสถานการณ์พัฒนา (การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค)

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียง ได้ดำเนินการวิเคราะห์สถานการณ์และศักยภาพ เพื่อชี้ให้เห็นถึงศักยภาพ ปัญหาและความต้องการของประชาชน โดยองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

(๑) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนพัฒนา

➤ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน สามารถจำแนกได้ดังนี้

๑) มีเส้นทางคมนาคมในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงที่เป็นถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ร้อยละ ๗๐ เป้าหมายคือต้องการให้ได้มากกว่านี้หรือร้อยละ ๑๐๐ โดยผู้บริหารมีนโยบายที่จะดำเนินการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กทุกสาย ปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากพื้นที่ยังไม่เป็นที่สาธารณะ จะดำเนินการได้ก็ต้องเป็นที่สาธารณะ การแก้ปัญหา คือ ประสานความร่วมมือกัน ในหลายๆ ฝ่าย เพื่อที่จะทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ และวิธีการที่จะดำเนินการแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงก็ได้ตั้งงบประมาณในส่วนนี้ไว้แล้ว และได้แจ้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุผลเพื่อที่จะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน

๒) การขยายเขตไฟฟ้า ปัจจุบันมีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน คิดเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ปัญหา คือ ไฟฟ้าส่องสว่างทางหรือที่สาธารณะยังไม่สามารถดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ได้ทั้งหมด เนื่องจากพื้นที่ที่มีความต้องการให้ติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างนั้นยังไม่เป็นที่สาธารณะ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงจึงไม่สามารถดำเนินการได้ เช่นเดียวกับถนน การแก้ปัญหา คือ ประสานความร่วมมือกัน ในหลายๆ ฝ่าย เพื่อที่จะทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ และวิธีการที่จะดำเนินการแก้ไขอย่างไร ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงก็ได้ตั้งงบประมาณในส่วนนี้ไว้แล้ว และได้แจ้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงเหตุผลเพื่อที่จะได้ช่วยกันแก้ไขปัญหาให้กับชุมชน

๓) การประปา ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงมีกิจการประปาเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงเอง จำนวน ๑ แห่ง และที่เป็นความรับผิดชอบของหมู่บ้านสามารถให้บริการได้ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน คิดเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ และมีน้ำใช้ตลอดทั้งปี ปัญหา คือ มีข้อร้องเรียนเรื่องน้ำประปาขุ่นบ่อยครั้ง สาเหตุเนื่องจากเป็นท่อประปาเก่าเกิดการตกตะกอนของน้ำ ประปาขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงยังไม่สามารถที่จะผลิตเป็นน้ำประปาสำหรับบริโภคได้ ต้องใช้งบประมาณสูงมากในการดำเนินการ ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงยังไม่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ การพิจารณาโครงการต่างๆ ที่ไม่สามารถดำเนินการ

ได้นั้น เช่น โครงการเปลี่ยนท่อเมนส่งน้ำประปา ฯลฯ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงก็ได้นำบรรจุในแผนพัฒนาสามปีเพื่อที่จะพิจารณาดำเนินการในปีต่อไป เมื่อมีงบประมาณและความจำเป็นก็สามารถดำเนินการได้ต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนต่อไป

➤ ด้านที่อยู่อาศัยและการอุปโภคบริโภค

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรในพื้นที่ที่มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง ปัญหาคือ มีบางครัวเรือนที่ยังต้องการความช่วยเหลือในการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย การแก้ปัญหาคือองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงได้มีโครงการซ่อมแซมบ้านคนจน แต่งบประมาณมีจำกัดถ้ามีงบประมาณที่มากกว่านี้องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงก็จะดำเนินการให้ได้ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน บ้านเรือนส่วนมากมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยเนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงมีการดำเนินโครงการประกวดหมู่บ้านอยู่ทุกปีมีเพียงบางครัวเรือนที่ยังไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและถูกสุขลักษณะในชุมชนมีการเกิดมลพิษเพียงเล็กน้อย เพราะในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียง ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรม ทุกครัวเรือนมีน้ำสำหรับบริโภค โดยบางครัวเรือนซื้อน้ำที่บรรจุในถังหรือขวด แต่หลายครัวเรือนบริโภคน้ำที่ได้จากน้ำฝน ทำให้เกิดปัญหาน้ำดื่มที่ยังไม่สะอาดเท่าที่ควร การแก้ปัญหาเบื้องต้นคือประชาสัมพันธ์ให้มีการปิดฝาภาชนะให้มิดชิดและมีที่กรองน้ำฝนหรือการต้มน้ำให้เดือดก่อนเก็บไว้ดื่ม

(๒) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรส่วนใหญ่ทำการเกษตร ร้อยละ ๗๐ เช่น ข้าว ข้าวโพด ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ตามลำดับ รายได้ส่วนมากมาจากการทำการเกษตร และมีรายได้จากสัตว์เลี้ยงไม่มาก คนอายุ ๑๕ - ๖๐ ปีมีอาชีพและรายได้ และที่ไม่รายได้มี ๑๖ คน ผู้สูงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ ๙๐ มีอาชีพและมีรายได้ ถ้าเปรียบเทียบกับอัตราการว่างงานทั้งจังหวัด ร้อยละ ๐.๙๗ ถือว่าอัตราการว่างงานของประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงมีอัตราที่ต่ำกว่ามาก ประชากรบางส่วนมีรายได้จากการรับจ้างทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงบางหมู่บ้านส่วนมากมีอาชีพค้าขาย มีร้านค้า ทำให้มีรายได้มากจากการค้าขาย ซึ่งภาวะเศรษฐกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงจึงไม่เท่ากัน แต่ปัญหาคือ รายได้เฉลี่ยต่ำกว่าคนละ ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี ร้อยละ ๗๕ ไม่มีการเก็บออม สาเหตุเป็นเพราะว่าราคาผลผลิตทางการเกษตรต่ำ ค่าครองชีพสูง มีเงินแต่ซื้อของได้น้อยลง ประชากรมีพื้นที่ในการทางเกษตรบางส่วนในที่มีน้ำท่วมเป็นประจำ บางพื้นที่ภาวะฝนทิ้งช่วง มีพื้นที่ในการทำการเกษตรน้อย องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียง ได้แก้ไขปัญหาโดยจัดโครงการส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้ชุมชนมีรายได้เสริมจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อดหนุนกลุ่มอาชีพในชุมชน แต่การพัฒนา ด้านนี้ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์เท่าที่ควร เนื่องจากกลุ่มอาชีพต่างๆ ยังขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการและความรู้ด้านการตลาด

(๓) การวิเคราะห์ข้อมูลสังคม

➤ ด้านแรงงาน

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรที่มีอายุ ๑๕ - ๖๐ ปี อยู่ในกำลังแรงงาน ร้อยละ ๙๕ เมื่อเทียบกับอัตราส่วนกับจังหวัด ร้อยละ ๗๓.๙๙ ซึ่งสูงกว่ามาก แต่ค่าแรงในพื้นที่ต่ำกว่าระดับจังหวัด โดยเฉพาะแรงงานด้านการเกษตร ประชากรอายุระหว่าง ๒๕ - ๕๐ ปี บางส่วน ไปรับจ้างทำงานนอกพื้นที่ รวมทั้งแรงงานที่ไปทำงานต่างประเทศ ปัญหาที่พบคือ ประชากรต้องไปทำงานนอกพื้นที่ในเมืองที่มีโรงงานอุตสาหกรรม บริษัท ห้างร้านใหญ่ๆ เพราะในพื้นที่ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมที่มีการจ้างแรงงานเยอะ เพราะพื้นที่ส่วนมากเป็นที่อยู่อาศัย ปัญหานี้ยังไม่สามารถแก้ไขได้

➤ ด้านสุขภาพและสาธารณสุข

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชาชนส่วนมากมีสุขภาพที่ดี มีการคัดกรองสุขภาพให้กับประชาชนกลุ่มเสี่ยง โรคที่มักเกิดแก่ประชากรในชุมชน เช่นกัน ได้แก่ โรคความดัน เบาหวาน โรค มือ-ปาก-เท้าในเด็ก และโรคอื่นๆ อีกมาก มีสถิติเข้ารับการรักษาพยาบาล ปัญหาคือประชาชนบางรายไม่ยอมไปคัดกรองหรือตรวจสุขภาพประจำปี การแก้ไขปัญหา คือ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงและหน่วยงานสาธารณสุข โรงพยาบาล ได้จัดกิจกรรมร่วมมือกันรณรงค์ให้ชุมชนเห็นความสำคัญในเรื่องนี้ซึ่งก็ได้ผลในระดับหนึ่ง ประชาชนให้ความร่วมมือเป็น

อย่างดี แต่ต้องเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี สำหรับเด็กแรกเกิด - ๖ ปี ผู้ปกครองสามารถเลี้ยงดูตรงตามเกณฑ์มาตรฐาน จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน บางครัวเรือนไม่ได้กินอาหารที่ถูกสุขลักษณะ การใช้ยาเพื่อบำบัดอาการเจ็บป่วยที่ไม่เหมาะสม การออกกำลังกายยังไม่สม่ำเสมอ และประชากรส่วนมากไม่ได้รับการตรวจสุขภาพ ปัญหาเหล่านี้เนื่องการบริหารส่วนตำบลนาเลื่องพยายามอย่างยิ่งที่จะแก้ไข โดยร่วมมือกับโรงพยาบาลสาธารณสุข จัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหา

➤ ด้านการศึกษา

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรอายุ ๑๕ - ๖๐ ปีเต็ม ร้อยละ ๙๙ อ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขอย่างง่ายได้ เด็กอายุ ๖ - ๑๔ ปี ร้อยละ ๑๐๐ ได้รับการศึกษาภาคบังคับ ๙ ปี ได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ หรือเทียบเท่า และที่ไม่ได้เรียนต่อมีงานทำ ร้อยละ ๙๙ ด้านการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ปัญหาคือ ยังไม่สามารถที่จะแข่งขันกับเมืองใหญ่ๆ ได้ การแก้ปัญหขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง ได้จัดกิจกรรมให้กับเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การสนับสนุนอาหารเสริมนม อาหารกลางวัน ในกับทางโรงเรียนในเขตพื้นที่ และร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ กับทางโรงเรียน

➤ ด้านค่านิยมของคนในพื้นที่

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ประชากรมีกิจกรรมทางศาสนา(พุทธ) ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องให้ความร่วมมือกันทำกิจกรรมสาธารณะต่างๆ ผู้สูงอายุ ผู้พิการได้รับการดูแล ปัญหาคือ ประชากรในครัวเรือนมีการดื่มสุรา สูบบุหรี่ รวมทั้งที่เป็นครั้งคราว บางครัวเรือนขาดความอบอุ่น การแก้ปัญหขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องคือ จัดกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน พยายามที่จะให้ทุกส่วนทุกฝ่ายทุกคนมีส่วนร่วม และณรงค์ให้เห็นถึงโทษของการดื่มสุรา ให้ชุมชนเห็นความสำคัญของครอบครัว เช่น การแข่งขันกีฬาชุมชน โครงการครอบครัวสีขาว แอโรบิคแดนส์ งานประเพณี เป็นต้น

➤ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานพบว่า ส่วนมากครัวเรือนมีการป้องกันอุบัติภัยอย่างถูกวิธี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน วิธีการแก้ปัญหขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องที่สามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่ และงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด คือการติดตั้งกล้องวงจรปิดในจุดที่เป็นที่สาธารณะ ติดตั้งสัญญาณไฟกระพริบทางร่วมทางแยก และลูกศรบอกทาง รวมทั้งได้ตั้งจุดตรวจ จุดสกัด จุดบริการ ในช่วงเทศกาลที่มีวันหยุดหลายวันเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชน แต่ปัญหาที่พบเป็นประจำคือการทะเลาะวิวาทของกลุ่มวัยรุ่นโดยเฉพาะในสถานที่จัดงานดนตรี งานมหรสพ เป็นปัญหาที่ชุมชนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก การแก้ไขปัญห คือการแจ้งเตือนให้ผู้ปกครองดูแลบุตรหลานของตน ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงผลกระทบ ผลเสียหาย และโทษที่ได้รับจากการเกิดเหตุทะเลาะวิวาท การขอความร่วมมือไปยังผู้นำ การขอคำสั่งจาก ตำรวจ ผู้นำ อบพร. เพื่อระงับเหตุไม่ให้เกิดความรุนแรง แต่จะไม่ให้เกิดขึ้นเลยยังเป็นปัญหาที่ปัจจุบันไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ ทั้งที่มีการร่วมมือกันหลายฝ่าย เป็นเรื่องที่ทางองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องจะต้องหาวิธีที่จะแก้ไขปัญหให้กับประชาชนต่อไปตามอำนาจหน้าที่ที่สามารถดำเนินการได้

➤ ด้านยาเสพติด

ปัญหาเสพติดในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง จากการที่ทางสถานีตำรวจภูธรอำเภอเวียงสาได้แจ้งให้กับองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องทราบนั้นพบว่าในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องมีผู้ที่ติดยาเสพติดแต่เมื่อเทียบกับพื้นที่อื่นถือว่าน้อย และยังไม่พบผู้ค้า เหตุผลก็เนื่องมาจากว่าได้รับความร่วมมือกับทางผู้นำประชาชน หน่วยงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องที่ช่วยสอดส่องดูแลอยู่เป็นประจำ การแก้ไขปัญหขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องสามารถทำได้เฉพาะตามอำนาจหน้าที่เท่านั้น เช่น การณรงค์ การประชาสัมพันธ์ การแจ้งเบาะแส การฝึกอบรมให้ความรู้ ถ้านอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ ก็เป็นเรื่องของอำเภอหรือตำรวจแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องก็ได้ให้ความร่วมมือมาโดยตลอด

(๔) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องส่วนมากเป็นพื้นที่สำหรับเพาะปลูก ที่อยู่อาศัย ร้านค้า สถานประกอบการ ตามลำดับ และมีพื้นที่เพียงเล็กน้อยที่เป็นพื้นที่สาธารณะ ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ก็ได้แก่ ดิน น้ำ ต้นไม้ อากาศที่ไม่มีมลพิษ ปัญหาคือน้ำในการเกษตรต้องรอฤดูฝน มีแหล่งน้ำใช้ในการเกษตรไม่เพียงพอ ปัญหาคือยังไม่สามารถหาแหล่งน้ำสำหรับการเกษตรได้เพิ่มขึ้น เพราะพื้นที่ส่วนมากเป็นของประชาชน เอกชน ปัญหาด้านขยะ การแก้ไขปัญหา องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องได้จัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหาให้กับประชาชน และเป็นไปตามความต้องการของประชาชน เช่น โครงการคัดแยกขยะจากต้นทาง โครงการปลูกต้นไม้ในวันสำคัญต่างๆ ในพื้นที่ของตนเองและที่สาธารณะรวมทั้งปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ของเมืองให้ร่มรื่นสวยงาม ให้เป็นตำบลน่าอยู่ เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ฯลฯ

(๕) การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการเมือง – การบริหาร

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง มีหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง มีทั้งหมด ๗ หมู่บ้าน แต่ละหมู่บ้านมีกรรมการซึ่งเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน ๙ คน ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้างของ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง ประชาชนให้ความร่วมมือด้านการเลือกตั้งเป็นอย่างดีเช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ประชาชนมาใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ๒,๐๔๕ คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น ๒,๕๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๙๓ จำนวนผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง ๒,๐๔๕ คน จากผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งสิ้น ๒,๕๙๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๙๓ ซึ่งถือจะเห็นได้ว่าประชาชนในตำบลนาเลื่องเห็นถึงความสำคัญของการมาใช้สิทธิในการเลือกตั้ง เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง มีการณรงค์ ประชาสัมพันธ์ ให้ข้อมูลที่ต้องการเกี่ยวกับข้อกฎหมายของการเลือกตั้งที่กระทำได้และทำไม่ได้ให้ประชาชนได้รับทราบ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องก็ได้พยายามแก้ไข โดยเรื่องจากการประชุมประชาคมท้องถิ่นทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง จากผลการประชุมทุกครั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องจัดขึ้น มีประชาชนสนใจเข้าร่วมประชุมรวมทั้งแสดงความคิดเห็นที่หลากหลาย ส่งผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องดำเนินงานตามความต้องการของประชาชน และประชาชนได้รับประโยชน์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องได้จัดโครงการอบรมศึกษา ดูงาน ของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่อง อสม. และกรรมการชุมชน โครงการอื่นๆ สำหรับประชาชนอีกหลายโครงการ เพื่อนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับมาพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องให้เจริญเท่าเทียมกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นๆ และองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องมีโครงการจัดซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงานให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โครงการบางโครงการต้องระงับไว้เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ มีอัตรากำลังพนักงาน องค์การบริหารส่วนตำบลนาเลื่องจำกัด ไม่เพียงพอต่อการตอบสนองความต้องการของประชาชนในด้านบริการ

๓.๒ การประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปีขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียงนั้น ได้ทำการประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ด้าน	สถานการณ์ภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง	ขอบข่ายและปริมาณของปัญหา/ความต้องการ	พื้นที่เป้าหมาย/กลุ่มเป้าหมาย	ความคาดหวังและแนวโน้มอนาคต
๑.ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	๑) ประชาชนไม่มีการวางแผนในการดำเนินงาน	- การวางแผน	- ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียง	- ประชาชนสามารถวางแผนการดำเนินงานได้เอง
	๒) ขาดแหล่งเงินลงทุนในการทำกิจการและประกอบอาชีพ	- การลงทุน	- ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาเหลียง	- มีแหล่งเงินทุนในการทำกิจการและประกอบอาชีพ
	๓) ประชาชนขาดสถานที่จำหน่ายสินค้า	- การพาณิชย์กรรม	- ร้านค้าแผงลอย	- ร้านค้าแผงลอยมีสถานที่ในการขายจำหน่ายสินค้า
	๔) ผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำระยะทางในการขนส่งผลผลิตไกลจากแหล่งรับซื้อ	- การพาณิชย์กรรม	- เกษตรกรในพื้นที่	- ผลผลิตมีราคาสูงขึ้น
	๕) ค่าแรงต่ำค่าครองชีพสูงขาดแคลนการจ้างงาน	- การพาณิชย์กรรม	- ผู้ประกอบอาชีพรับจ้าง	- ค่าแรงสูงขึ้นเหมาะสมกับค่าครองชีพ มีการจ้างงานมากขึ้น
	๖) คราวเรือนมีรายได้เฉลี่ยต่อปี ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทจำนวน ๑๒ คราวเรือน	- การพาณิชย์กรรม	- ประชาชนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน	- ไม่มีครัวเรือนที่ตกเกณฑ์มาตรฐานรายได้

ด้าน	สถานการณ์ภาพแวดล้อม ภายนอกที่เกี่ยวข้อง	ขอบข่ายและปริมาณ ของปัญหา/ ความต้องการ	พื้นที่เป้าหมาย/ กลุ่มเป้าหมาย	ความคาดหวังและ แนวโน้มอนาคต
๒.ด้านโครงสร้าง พื้นฐาน	๑) ขาดแคลนแหล่งน้ำใน การเกษตรและน้ำประปา สำหรับอุปโภค-บริโภคยังไม่ พอเพียงและยังไม่ได้ มาตรฐาน	- แหล่งน้ำและ น้ำประปาในการ อุปโภค-บริโภค	- ในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลนา เหือง	- ประชาชนมีแหล่ง น้ำและน้ำประปา ใช้อย่างพอเพียงมี คุณภาพตาม มาตรฐานมากขึ้น
	๒) ไฟฟ้าส่องสว่างทางและ ที่สาธารณะยังไม่สามารถ ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่ ได้ทั้งหมด	- ไฟฟ้า	- ทางและที่ สาธารณะในเขต องค์การบริหารส่วน ตำบล นาเหือง	- ทางและที่ สาธารณะมีแสง สว่างเพียงพอ ประชาชนได้รับ ความสะดวกในการ สัญจรไปมาและ ป้องกันการเกิด อาชญากรรมได้
	๓) ประชาชนต้องการ เส้นทางในการสัญจรไปมา เพิ่มมากขึ้นและองค์การ บริหารส่วนตำบลนาเหือง ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากพื้นที่ยังไม่เป็นที่ สาธารณะ จะดำเนินการได้ ก็ต่อเมื่อต้องเป็นที่ สาธารณะ	- เส้นทางคมนาคม	- เส้นทางคมนาคมที่ เป็นสาธารณะและ ประชาชนมีความ ต้องการให้ ดำเนินการ	- มีเส้นทางในการ คมนาคมเพียงพอ และ ประชาชน ได้รับความสะดวก ในการสัญจรไปมา
๓.พัฒนาสังคม คุณภาพชีวิตและ สุขภาพ	๑) มีการระบาดของโรค อุบัติใหม่ โรคระบาด โรคติดต่อ	- ด้านสาธารณสุข	- ในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลนา เหือง	ในพื้นที่ไม่มีการ ระบาดของโรคอุบัติ ใหม่ โรคระบาด โรคติดต่อ
	๒) ประชาชนในพื้นที่ป่วย เป็นโรคเรื้อรังแนวโน้มที่ เพิ่มขึ้น เช่น เบาหวาน ความดัน	- ด้านสาธารณสุข	- ประชาชนกลุ่ม เสี่ยงและผู้ป่วย	
	๓) ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น	- ด้านสาธารณสุข	- ในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลนา เหือง	- ปริมาณขยะถูก กำจัดให้หมดด้วย วิธีการที่ถูกต้อง
	๔) ประชาชนบริโภคอาหาร ที่ปลอดภัย	- ด้านสาธารณสุข	- ประชาชนในเขต องค์การบริหารส่วน ตำบลนาเหือง	- ประชาชนทราบ และสามารถเลือก บริโภคอาหารที่ ปลอดภัยได้ถูกต้อง

ด้าน	สถานการณ์ภาพ แวดล้อม ภายนอกที่เกี่ยวข้อง	ขอบข่ายและปริมาณ ของปัญหา/ ความต้องการ	พื้นที่เป้าหมาย/ กลุ่มเป้าหมาย	ความคาดหวังและ แนวโน้มอนาคต
๓.พัฒนาสังคม คุณภาพชีวิตและ สุขภาพ	๕) ประชาชนในพื้นที่บาง รายมีที่อยู่อาศัยไม่มั่นคง แข็งแรง	- ที่อยู่อาศัย	- ประชาชนในพื้นที่ ที่ได้รับความเดือน ร้อนเรื่องที่อยู่อาศัย	- ประชาชนในพื้นที่ ได้รับความ ช่วยเหลือซ่อมแซม ที่อยู่อาศัยให้มั่นคง แข็งแรง
	๖) ประชาชนบาง ครัวเรือนบริโภค-บริโภค น้ำที่ยังไม่สะอาดและมี สิ่งเจือปน เช่น จากน้ำฝน น้ำที่ไม่ได้คุณภาพ มี ตะกอน	- การอุปโภค-บริโภค	- ประชาชนในเขต องค์การบริหาร ส่วนตำบล นาเกลือ	- ประชาชนบริโภค น้ำที่สะอาดถูก สุขลักษณะ
	๗) เด็กและผู้สูงอายุบาง ครอบครัว ผู้สูงอายุอยู่ ตามลำพัง และรับภาระ ในการดูแลเด็ก	- สังคมในชุมชน	- ผู้สูงอายุและเด็ก ในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบล นาเกลือ	- ผู้สูงอายุและเด็ก ได้รับการดูแลที่ดี
๔.ด้านการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	๑) การศึกษาสื่อการเรียน การสอนยังไม่พอเพียง เด็กนักเรียนไม่ได้รับ การศึกษาต่อในระดับที่ สูงกว่าขั้นพื้นฐาน และ ขาดงบประมาณใน การศึกษา ครอบครัว ยากจน	- สังคมในชุมชน	- เด็กนักเรียนใน เขตองค์การบริหาร ส่วนตำบล นาเกลือ	- มีสื่อการเรียนการ สอนที่พอเพียง เด็กนักเรียนได้รับ การศึกษาที่สูงขึ้น มีงบประมาณใน การศึกษาเล่าเรียน
	๒) ศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิ ปัญหาท้องถิ่นถูกลืมเลือน ไปมาก	- ศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีและภูมิ ปัญหาท้องถิ่น	- ประชาชนในเขต องค์การบริหาร ส่วนตำบล นาเกลือ	- ยกย่อง เชิดชูคนดี หรือปราชญ์ ชาวบ้านในโอกาส ต่างๆ เพื่อเป็น ตัวอย่างแก่เยาวชน และประชาชน ศิลปะ วัฒนธรรม จารีต ประเพณีและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่ถูกลืมและคงอยู่ สืบไป

ด้าน	สถานการณ์ภาพแวดล้อม ภายนอกที่เกี่ยวข้อง	ขอบข่ายและ ปริมาณของ ปัญหา/ ความ ต้องการ	พื้นที่เป้าหมาย/ กลุ่มเป้าหมาย	ความคาดหวัง และ แนวโน้ม อนาคต
๕.ส่งเสริมการ อนุรักษ์ ปรับปรุง ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	๑) น้ำในบางหมู่บ้าน ไม่สามารถใช้ใน อุปโภค-บริโภคได้	- น้ำใต้ดิน	- พื้นที่ในเขต องค์การบริหาร ส่วนตำบลนา เหล็ก	- ปัญหาเรื่อง จัดหาแหล่งน้ำ จากแหล่งอื่น เพิ่มมากขึ้น
	๒) มีปัญหาเรื่องขยะ	- สิ่งแวดล้อม	- ผู้ประกอบการ และหมู่บ้านใน เขตพื้นที่ องค์การบริหาร ส่วนตำบลนา เหล็ก	- ปัญหาขยะ ลดลง ผู้ประกอบการ สามารถกำจัด ขยะเองได้โดย ไม่ส่งผลกระทบต่อหมู่บ้าน
๖.บริหารจัดการ และส่งเสริม ประชาธิปไตย	๑) ปัญหาการบูรณาการร่วมกับ หน่วยงานอื่น	-การบริหาร จัดการ	หน่วยงาน/ส่วน ราชการอื่น ๆ ในพื้นที่ตำบล นาเหล็ก	- ปัญหาเรื่อง การบูรณาการ กับหน่วยงาน อื่นลดลง
	๒) ปัญหาด้านความพร้อมของสถานที่ใน การรองรับการบริการของประชาชนและ หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ	-การบริหาร จัดการ	ประชาชน/ หน่วยงาน/ส่วน ราชการอื่น ๆ ในพื้นที่ตำบล นาเหล็ก	- ปัญหาเรื่อง สถานที่ในการ รองรับการ บริการลดลง

